

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ,
ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ
ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ»

ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΩΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΓΜ 14574
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΓΜ 14575

Επιβλέπων Καθηγητής: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΤΣΗΣ

Πρέβεζα, Μάιος 2018

MONETARY SYSTEM OF THE EURO,
EUROPEAN CENTRAL BANKS
AND DEPT CRISIS

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

ΠΡΕΒΕΖΑ, 2018

ΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής
Κυρίτσης, Κωνσταντίνος
Αναπληρωτής καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής
Μηλιτσόπουλος, Κωνσταντίνος
Λέκτορας

3. Μέλος επιτροπής
Κυπριωτέλης Ευστράτιος,
Λέκτορας

© Κωστόγιαννης Ταξιάρχης, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

© Σπυρίδων, Αικατερίνη, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Κωστόγιαννης Ταξιάρχης

Σπυρίδων, Αικατερίνη

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να απευθύνουμε τις ευχαριστίες μας στον επιβλέποντα καθηγητή Κο Κυρίση Κωνσταντίνο για τη βοήθειά του στη συγγραφή της διπλωματικής μας διατριβής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόλογος

Η καθολικότητα και η ταξικότητα του προβλήματος του χρέους

Το σημερινό πειραματόζωο καθρέφτης του μέλλοντος των άλλων χωρών

B.ΚΥΡΙΩΣ ΣΩΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΤ

Απουσία αναφοράς στην έκδοση νέου χρήματος

Η χρυσοτόκος όρνιθα της ΕΚΤ

Τεκμήρια παραγωγής νέου χαρτονομίσματος

1. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2002.

α) Στρατηγικό απόθεμα του ευρώ

β) Παραγωγή νέου χαρτονομίσματος

2. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2003

3. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2004

4. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2005

5. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2006

6. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2007

7. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2008

8. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2009

9. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2010

11. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2012

12. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2013

13. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2014

14. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2015

15. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2016

16. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2017

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΟΥ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Κριτήρια ένταξης στο ευρώ και λογιστικές αλχημείες

Το εξωτερικό χρέος όπως καταγράφεται από την Τράπεζα της Ελλάδος

1. ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
2. ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
3. ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
4. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

3. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΤ

Δραματικές ανεπάρκειες εποπτείας του τραπεζικού συστήματος

**«Ενέσεις ρευστότητας» και ανακεφαλαιοποιήσεις με κρατικές ενισχύσεις στην
ΕΕ**

Ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών στην Ελλάδα

1. Νόμος 3723/2008 (Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την
αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και άλλες
διατάξεις

2. Περί εγγυήσεων (Υπουργική Απόφαση 2/5121/0025 του 2009)

3. Υπουργική Απόφαση 2/20136/0025 του 2010

4. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3845 του 2010

5. Νόμος 3864/2010 (Ίδρυση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας)

6. Υπουργική Απόφαση 2/51499/0025 (Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την κάλυψη ομολογιακού δανείου εκδόσεως της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» συνολικού ποσού 40.000.000 ευρώ.)

7. Νόμος 3872/2010 «Εκτέλεση περιηγητικών πλόων από πλοία με σημαία τρίτων χωρών με αφετηρία ελληνικό λιμένα και άλλες διατάξεις»

8. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3965/2011 (Αναμόρφωση πλαισίου λειτουργίας Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, σύσταση Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας και άλλες διατάξεις.)

9. Υπουργική Απόφαση 2/43219/0025 με θέμα "Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα".

10. ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα) ΦΕΚ 203 (Τεύχος Α') στις 14 Σεπτεμβρίου 2011

11. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4031/ 9 Δεκεμβρίου 2011/ Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα».

12. 4056/2012 «Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις»

Αγορά των συστημικών τραπεζών από hedge-funds – Νοέμβριος 2015

Ποσοτική χαλάρωση (quantitative easing ή QE)

Μάθημα δημοκρατίας και διαφάνειας

4. ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1 «Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να ανήκει στο κράτος ή στους ιδιώτες;

ΕΡΩΤΗΣΗ 2 «Οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που ανήκουν στην ΕΚΤ και αποτελούν μαζί της το Σύστημα Ευρωπαϊκών Κεντρικών Τραπεζών είναι κυρίως ιδιωτικές ή δημόσιες;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 3 «Κατά την άποψή σας ποιος ορισμός είναι αντιπροσωπευτικότερος σχετικά με το χρήμα;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 4 «Γνωρίζετε πως η παροχή του χρήματος στην κοινωνία από τη στιγμή της έκδοσής του γίνεται μέσω δανεισμού;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 5 «Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να παρέχεται ως δανεισμός ή ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 6 «Πιστεύετε πως η εμφάνιση δανειακών κρίσεων σχετίζεται με το γεγονός πως το χρήμα από την ημέρα έκδοσής του κυκλοφορεί στην κοινωνία αποκλειστικά μέσω δανεισμού;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 7 «Γνωρίζετε πως σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από τις Κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια των χωρών της ΕΕ, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέμβασης στις αποφάσεις της ΕΚΤ για την έκδοση του χρήματος, την προσφορά μέσω δανεισμού και τα επιτόκια;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 8 «Πιστεύετε πως ο τραπεζικός κλάδος έχει μεγαλύτερη έμμεση εξουσία από την άμεση εξουσία της πολιτικής;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 9 «Πιστεύετε πως οι οικονομικές ανισότητες επιταχύνουν, επιβραδύνουν ή δεν είναι συσχετισμένες με την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 10 «Πιστεύετε πως τα ηλεκτρονικά νομίσματα (τοπικά ή μη) μπορούν να αποβούν πιο ωφέλιμα κοινωνικά από την ωφελιμότητα του παρόντος νομισματικού τραπεζικού συστήματος;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 11 «Πιστεύετε πως ένα ελάχιστο εισόδημα είναι βασικό ανθρώπινο κοινωνικό δικαίωμα, όπως αυτό της υγείας, για όλους τους ανθρώπους είτε εργάζονται είτε όχι;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 12 «Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτερο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς τη χρήση του χρήματος αλλά μόνο με κατάλληλους κανόνες δικαιωμάτων ατομικής ιδιοκτησίας;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 13 «Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτατο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία αλλά με κανόνες πρόσβασης, χρήσης και συντήρησης των αγαθών;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 14 «Η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει τα χρέη της ή πρέπει να διαγραφούν διότι εμπεριέχουν δόλο και δημιουργούν κοινωνική και οικονομική δουλεία;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 15 «Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους στην Ευρώπη και στην Αμερική είναι πρόβλημα αποκλειστικά της Ελλάδας;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 16 «Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους είναι ταξικό;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 17 «Οι υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να πληρώσουν τα χρέη τους ή πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 18 «Η ΕΚΤ εξέδιδε χρήματα (base of currency) και πριν τη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση»;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 19 «Γνωρίζετε πως οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν το 97% από αυτό που λέγεται λογιστικό χρήμα (γνωστό επίσης ως M1, M2, M3) με λογιστικές εγγραφές, το οποίο μετριέται στο ΑΕΠ ως κυκλοφορούν χρήμα;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 20 «Στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης η ΕΚΤ εκδίδει 80 δισεκατομμύρια τον μήνα. Πιστεύετε πως η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει δικαίωμα αυτοδίκαια σε τμήμα αυτών των χρημάτων;»

ΕΡΩΤΗΣΗ 21

«Πώς επηρέασε η οικονομική κρίση τα οικονομικά σας;»

3.ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο βασικός στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να δείξει τις ευθύνες της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και του ευρώ για την όξυνση του προβλήματος του ελληνικού χρέους αλλά και των χρεών των άλλων χωρών που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωζώνη. Ο βασικός μηχανισμός που αξιοποιείται για αυτό είναι ο μηχανισμός παραγωγής νέου χρήματος από την ΕΚΤ . Στο σημείο αυτό θα εστιάσει ιδιαίτερα η συγκεκριμένη εργασία, μέσα από συγκεκριμένες αναφορές στις ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΤ από το 2002 ως το 2017 ώστε να διαλυθεί η παραμικρή αμφιβολία σχετικά με αυτό. Η άποψη που εκφράζεται είναι πως πρόκειται για μια ιδιωτικοποίηση της έκδοσης του χρήματος που συνεισφέρει στη σοβαρή αύξηση των εξωτερικών χρεών.

Στη συνέχεια θα αναφερθεί σε στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με την πορεία του ελληνικού χρέους μετά την ένταξη στο ευρώ . Τα στοιχεία αυτά δείχνουν εντυπωσιακή αύξηση του χρέους και επιβεβαιώνουν τη συσχέτιση της εισαγωγής του ευρώ με την αλματώδη ανάπτυξη του εξωτερικού χρέους της χώρας μας.

Τέλος θα υπάρξει αναφορά στις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών που συσσωρεύσαν και εξακολουθούν να συσσωρεύουν τεράστια νέα χρέη για τον ελληνικό λαό. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται εκτός των άλλων η τεράστια ευθύνη και η ανικανότητα του ευρωσυστήματος να ασκήσει ουσιαστική εποπτεία στα αποθεματικά των τραπεζών. Επίσης παρουσιάζεται η συνολική πολιτική της ΕΕ-ΕΚΤ να ακολουθήσει πολιτική κρατικών ενισχύσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε βάρος των λαών της Ευρώπης.

Η εργασία αυτή καταλήγει στο συμπέρασμα πως όλοι αυτοί οι μηχανισμοί παραγωγής χρέους είναι άδικοι και αποτελούν εμπόδιο στην κοινωνική πρόοδο και της ευημερία των λαών, προτείνοντας τη δημιουργία ενός κινήματος που σε ελληνικό, πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο θα διεκδικήσει τη διαγραφή των χρεών. Η κατάθεση των παραπάνω σκέψεων θεωρείται απαραίτητη γιατί συνδέεται με τα αποδεικτικά στοιχεία και τα λογικά επιχειρήματα που παρατίθενται στο κυρίως στο κυρίως σώμα του κειμένου, θεωρώντας ελλιπή και λανθασμένη μια εθνική αφήγηση του εξωτερικού χρέους.

Α.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόλογος

Η χώρα μας βρίσκεται σε μια περίοδο πρωτοφανούς όξυνσης των κοινωνικών, οικονομικών και εργασιακών προβλημάτων. Η καταβράθρωση του βιοτικού επιπέδου, η δραματική άνοδος της ανεργίας και ειδικά αυτής των νέων ανθρώπων, η απεμπόληση των με σκληρούς αγώνες κατακτημένων εργασιακών δικαιωμάτων, η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, οι μισθοί και συντάξεις πείνας, η απαισιοδοξία για το μέλλον καταδυναστεύουν τη ζωή των Ελλήνων και οδηγούν εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους στην ξενιτιά. Υπόσχονται ένα μέλλον δραματικό και δυσοίωνα για εμάς τους ίδιους και για τα παιδιά μας.

Κανένας δεν έχει το δικαίωμα μπροστά σε αυτή την κατάσταση να αδιαφορήσει και να ιδιωτεύσει, αφού άλλωστε τα περιθώρια ατομικιστικής αντιμετώπισης, που εξέθρεψαν την πολιτική αδιαφορία και την κοινωνική αποκτήνωση του νεοπλουτισμού της προ κρίσης εποχής, έχουν δραματικά στερέψει .

Με δεδομένο πως το κύριο επιχείρημα για την υπαγωγή στα μνημόνια και για την υλοποίηση όλων αυτών των εφιαλτικών μέτρων είναι η αποπληρωμή του χρέους, η ολόπλευρη προσέγγιση του ζητήματος «εξωτερικό χρέος» δεν έχει απλά θεωρητική αλλά επιτακτική πολιτική σημασία, που αφορά την ίδια μας τη ζωή. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο επιλέχτηκε το συγκεκριμένο θέμα, η τεράστια πρακτική και ζωτική του αξία.

Ο βασικός στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να δείξει τις ευθύνες της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και του ευρώ για την όξυνση του προβλήματος του ελληνικού χρέους αλλά και των χρεών των άλλων χωρών που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωζώνη. Ο βασικός μηχανισμός που αξιοποιείται για αυτό είναι ο μηχανισμός παραγωγής νέου χρήματος από την ΕΚΤ . Στο σημείο αυτό θα εστιάσει ιδιαίτερα η συγκεκριμένη εργασία, μέσα από συγκεκριμένες αναφορές στις ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΤ από το 2002 ως το 2017 ώστε να διαλυθεί η παραμικρή αμφιβολία σχετικά με αυτό. Η άποψη που εκφράζεται είναι πως πρόκειται για μια ιδιωτικοποίηση της έκδοσης του χρήματος που συνεισφέρει στη σοβαρή αύξηση των εξωτερικών χρεών.

Στη συνέχεια θα αναφερθεί σε στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με την πορεία του ελληνικού χρέους μετά την ένταξη στο ευρώ . Τα στοιχεία αυτά δείχνουν εντυπωσιακή αύξηση του χρέους και επιβεβαιώνουν τη συσχέτιση της εισαγωγής του ευρώ με την αλματώδη ανάπτυξη του εξωτερικού χρέους της χώρας μας.

Τέλος θα υπάρξει αναφορά στις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών που συσσωρεύσαν και εξακολουθούν να συσσωρεύουν τεράστια νέα χρέη για τον ελληνικό λαό. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται εκτός των άλλων η τεράστια ευθύνη

και η ανικανότητα του ευρωσυστήματος να ασκήσει ουσιαστική εποπτεία στα αποθεματικά των τραπεζών. Επίσης παρουσιάζεται η συνολική πολιτική της ΕΕ-ΕΚΤ να ακολουθήσει πολιτική κρατικών ενισχύσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε βάρος των λαών της Ευρώπης.

Η εργασία αυτή καταλήγει στο συμπέρασμα πως όλοι αυτοί οι μηχανισμοί παραγωγής χρέους είναι άδικοι και αποτελούν εμπόδιο στην κοινωνική πρόοδο και της ευημερία των λαών, προτείνοντας τη δημιουργία ενός κινήματος που σε ελληνικό, πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο θα διεκδικήσει τη διαγραφή των χρεών. Η κατάθεση των παραπάνω σκέψεων θεωρείται απαραίτητη γιατί συνδέεται με τα αποδεικτικά στοιχεία και τα λογικά επιχειρήματα που παρατίθενται στο κυρίως στο κυρίως σώμα του κειμένου, θεωρώντας ελλιπή και λανθασμένη μια εθνική αφήγηση του εξωτερικού χρέους.

Στη βάση των προηγούμενων αντιλήψεων συντάχτηκε ερωτηματολόγιο με τη βοήθεια του επιβλέποντα Αναπληρωτή Καθηγητή ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ Κου ΚΥΡΙΤΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ με την ονομασία «ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ» αποτελούμενο από 21 ερωτήσεις κλειστού τύπου με δυνατές από δύο έως τέσσερις απαντήσεις. Οι ερωτήσεις αυτές ως επί το πλείστον επιχειρούσαν να διερευνήσουν την άποψη των ερωτώμενων σχετικά με τα ζητήματα της νομισματικής πολιτικής και του χρέους, ενώ ορισμένες σχετίζονταν με τη γνώση τους αναφορικά με τέτοιου είδους ζητήματα.

Η δειγματοληπτική έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 109 άτομα, 58 άνδρες και 51 γυναίκες ηλικίας 18 – ετών.

Στην εργασία παρατίθενται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής αυτής έρευνας με τη χρήση αριθμών και διαγραμμάτων και το σχολιασμό των απαντήσεων που

Η καθολικότητα και η ταξικότητα του προβλήματος του χρέους

Χρέος: μια λέξη που έχει μπει στην καθημερινότητά μας. Ακούγεται στις τηλεοράσεις, κατέχει περίοπτη θέση στους τίτλους των εφημερίδων, στις καθημερινές μας συζητήσεις, στις συζητήσεις όλων σχεδόν των απλών ανθρώπων. Ανθρώπων που μπορεί μα μην έχουν ιδιαίτερη σχέση με την πολιτική, γνωρίζουν όμως πως η ζωή τους γίνεται όλο και πιο επώδυνη γιατί σε τακτά χρονικά διαστήματα πρέπει τεράστια ποσά να κατευθύνονται στην εξυπηρέτησή του.

Μια λέξη που δημιουργεί σοβαρές τύψεις στο συλλογικό υποσυνείδητο, τύψεις που συνεισφέρουν στη σιωπηλή είτε ανοιχτή αποδοχή της ευθύνης μας για τη δημιουργία του. Ενοχοποιείται η καταναλωτική μανία του τεμπέλη και αντιπαραγωγικού Έλληνα που ζούσε πάνω από τις δυνάμεις του και που τώρα

δικαιολογημένα πρέπει να πληρώσει τον λογαριασμό της προηγούμενης άσπτης ζωής του.

Εδραιώνεται η αντίληψη πως κάποιοι τεμπέληδες ζούσαν ζωή χαρισάμενη στην υγεία των κορόιδων που την ίδια περίοδο δούλευαν σκληρά για να χρηματοδοτούν τους χαραμοφάηδες Έλληνες. Επομένως σύμφωνα με αυτήν την ανάγνωση είναι ηθικά επιβεβλημένο να πληρωθεί το χρέος και να αποκατασταθεί η αδικία που έχουν υποστεί αυτοί που παράγουν από αυτούς που τους εκμεταλλεύονται. Στη θέση αυτών που παράγουν βρίσκονται οι λαοί των άλλων χωρών της Ευρώπης και στη θέση των εκμεταλλευτών βρίσκεται ο ελληνικός λαός.

Αυτή σε γενικές γραμμές είναι η κυρίαρχη αφήγηση για τη δημιουργία του ελληνικού χρέους με πολλαπλή στόχευση. Επιχειρεί να νομιμοποιήσει το ελληνικό εξωτερικό χρέος δημιουργώντας ενοχικά σύνδρομα στον ελληνικό λαό και μετατρέποντάς τον ταυτόχρονα σε «αποδιοπομπαίο τράγο» στα μάτια των υπόλοιπων λαών σχετικά με τις αιτίες των τα δικών τους προβλημάτων.

Συνειδητά δεν εντάσσει στην προβληματική που αναπτύσσεται σχετικά με το χρέος την απάντηση σε τρία βασικά ερωτήματα:

Το πρώτο είναι: « Χρωστά μόνο η Ελλάδα;» Ακριβώς το αντίθετο. Δεν υπάρχει απολύτως καμία χώρα του πλανήτη που να μην χρωστά. Επομένως το χρέος αποτελεί ένα συνολικότερο πρόβλημα με οικουμενικές διαστάσεις που δεν έχει σχέση με την τεμπελιά των Ελλήνων. Η αντίστροφα αν το χρέος δημιουργείται λόγω της τεμπελιάς οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως όλοι οι λαοί όλων των χωρών είναι τεμπέληδες.

Το δεύτερο ερώτημα είναι: « Σε ποιους χρωστούν οι χώρες του πλανήτη γη»; Προφανώς όχι σε κάποιον άλλον πλανήτη αλλά σε ελάχιστο αριθμό οργανισμών που έχουν συγκεκριμένο ονοματεπώνυμο. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή κεντρική Τράπεζα, hedge funds, λοιπές κεντρικές, και περιφερειακές τράπεζες, κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Το τρίτο ερώτημα είναι: «Ποιοι καλούνται να αποπληρώσουν το χρέος της κάθε χώρας ;» Ασφαλώς οι εργαζόμενοι και ο λαός της κάθε χώρας και όχι οι κυρίαρχες τάξεις οι οποίες συνδέονται με τη νομή της εξουσίας και την κατοχή των μέσων παραγωγής.

Με βάση τα προηγούμενα υποστηρίζεται τη θέση πως το πρόβλημα του εξωτερικού χρέους της χώρας μας δεν είναι πρόβλημα εθνικό αλλά ταξικό, εντασσόμενο στο ευρύτερο πρόβλημα υπερχρέωσης των λαών και των εργαζομένων. Γινόμαστε μάρτυρες μιας παράλογης κατάστασης, όπου τα δισεκατομμύρια των πραγματικών παραγωγών του κοινωνικού πλούτου βρίσκονται

χρεωμένοι σε μια χούφτα οργανισμών που δεν παράγουν τίποτα, με ποσά μάλιστα πολλαπλάσια του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Το σημερινό πειραματόζωο καθρέφτης του μέλλοντος των άλλων χωρών

Ασφαλώς δεν ζουν όλες οι χώρες και οι πολίτες τους με την ίδια ένταση τις ολέθριες επιπτώσεις αυτής της υπερχρέωσης. Για παράδειγμα οι φτωχές χώρες του νότου (και όχι μόνο) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα της ευρωζώνης, αυτές που με περισσό θράσος ονομάζονται PI(IGS), είναι πολύ περισσότερο εκτεθειμένες στους εκβιαστικούς μηχανισμούς που δημιουργεί το θεσμικό πλαίσιο χρέωσης.

Ανάμεσα στις χώρες αυτές ξεχωρίζει αυτή την περίοδο η Ελλάδα. Σημείο τομής υπήρξε η υπαγωγή της στο μνημόνια και την εποπτεία της τρόικα από το 2010. Έχει επιλεγεί ως το πειραματόζωο εκείνο όπου εφαρμόζονται με όλο και εντατικότερο ρυθμό οι περίφημες μεταρρυθμίσεις. Μεταρρυθμίσεις, με σαφή ταξική στόχευση που έχουν οδηγήσει στη δραματική μείωση του βιοτικού επιπέδου του ελληνικού λαού, στην παραπέρα αύξηση της ανεργίας και της εργασιακής επισφάλειας και το γκρέμισμα εργασιακών και κοινωνικών κατακτήσεων που αποκτήθηκαν με αγώνες και με αίμα.

Είναι σαφής η στρατηγική του καπιταλισμού και των μηχανισμών που σε πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο τον υπηρετούν να λειτουργούν όπως ακριβώς τα σαρκοβόρα. Απομονώνουν το ευκολότερο θύμα, τον «αδύνατο κρίκο» από την υπόλοιπη ομάδα και το κατασπαράζουν. Γνωρίζουν πως με αυτόν τον τρόπο η δουλειά τους μπορεί να γίνει πολύ πιο αποτελεσματική. Κάθε αρχική επιτυχία ανοίγει την όρεξη για το επόμενο ισχυρότερο θύμα τους. Αργά ή γρήγορα το δράμα που ζει σήμερα ο ελληνικός λαός θα επαναληφθεί σε επόμενες χώρες αποκτώντας ένα χαρακτήρα όλο και πιο γενικευμένο. Το χρέος αποτελεί μια ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε όλες τις χώρες και αργά ή γρήγορα θα χρησιμοποιηθεί για να πτωχεύσει και να καταστρέψει ολόκληρους λαούς. Οι εξελίξεις που αυτήν τη στιγμή παρατηρούνται στην Ισπανία και την Ιταλία αποτελούν επιβεβαίωση της άποψης αυτής.

Β.ΚΥΡΙΩΣ ΣΩΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΤ

Απουσία αναφοράς στην έκδοση νέου χρήματος

Η ΕΚΤ μαζί τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών της ΕΕ αποτελούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Εκεί έχουν μεταφερθεί όλες οι νομισματικές αρμοδιότητες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διακηρυγμένος «πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών». Για τον λόγο αυτό η ΕΚΤ μετέρχεται διάφορα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής. Τα μέσα αυτά τροποποιήθηκαν με αποφάσεις που περιλαμβάνονται στην ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ (ΕΕ) 2015/510 ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της 19ης Δεκεμβρίου 2014 σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (ΕΚΤ/2014/60)¹.

¹ ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ — ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΠΡΑΞΕΙΣ, ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ I — Πράξεις ανοικτής αγοράς Κεφάλαιο 1 — Επισκόπηση πράξεων ανοικτής αγοράς Κεφάλαιο 2 — Κατηγορίες πράξεων ανοικτής αγοράς Κεφάλαιο 3 — Μέσα διενέργειας πράξεων ανοικτής αγοράς

ΤΙΤΛΟΣ II — Πάγιες διευκολύνσεις Κεφάλαιο 1 — Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης Κεφάλαιο 2 — Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

ΤΙΤΛΟΣ III — Διαδικασίες που εφαρμόζονται στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος Κεφάλαιο 1 — Δημοπρασίες και διμερείς διαδικασίες που εφαρμόζονται στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος Τμήμα 1 — Δημοπρασίες Τμήμα 2 — Στάδια δημοπρασιών Ενότητα 1 — Ανακοίνωση δημοπρασιών Ενότητα 2 — Κατάρτιση και υποβολή των προσφορών των αντισυμβαλλομένων Ενότητα 3 — Κατανομή ποσού της δημοπρασίας Ενότητα 4 — Ανακοίνωση αποτελεσμάτων της δημοπρασίας Τμήμα 3 — Διμερείς διαδικασίες που εφαρμόζονται στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος Κεφάλαιο 2 — Διαδικασίες διακανονισμού των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Σε αυτές τις τροποποιήσεις όπως βέβαια και στις αρχικές διακηρύξεις δεν αναφέρεται τίποτα σχετικά με την έκδοση νέου χρήματος, η οποία αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες άσκησης νομισματικής πολιτικής. Είναι πραγματικά παράξενη η ολοκληρωτική σχεδόν αποσιώπησή του σε όλα τα επίσημα κείμενα της ΕΕ και της ΕΚΤ καθώς και στον τεράστιο αριθμό σχετικών οικονομικών και πολιτικών αναλύσεων.

Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει είτε πως η ΕΚΤ είχε απορρίψει από την εργαλειοθήκη της αυτό το μέσο άσκησης νομισματικής πολιτικής προκειμένου να πετύχει τον διακηρυγμένο αντιπληθωριστικό της στόχο της σταθερότητας των τιμών είτε πως θεωρείται ασήμαντο και ανάξιο λόγου. Μάλιστα για λόγους ακατάληπτους είναι εδραιωμένη στη συνείδηση της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών αλλά και αρκετών επαϊόντων πως η ΕΚΤ ακολουθούσε μια αυστηρή νομισματική πολιτική και ποτέ δεν κατέφευγε στο νομισματοκοπείο για να εκδώσει νέο χρήμα, παρά μόνο για να αντικαταστήσει αυτό που αποσυρόταν.

Το θέμα αυτό άρχισε να συζητείται τα τελευταία χρόνια και υπήρξε παραδοχή κοπής και δημιουργίας νέου νομίσματος εξαιτίας της νομισματικής ποσοτικής χαλάρωσης (για την οποία θα γίνει ειδική αναφορά στη συνέχεια) που ακολούθησε ΕΚΤ λόγω της κρίσης. Και σε αυτήν όμως την περίπτωση έμειναν εκτός συζήτησης ακανθώδη ερωτήματα. Το βασικότερο όλων είναι το εξής: Με ποια λογική οι ροές που προέρχονται από την έκδοση νέου χρήματος, οι οποίες δεν κοστίζουν τίποτε, ανήκουν στην εκδοτική τράπεζα και πρέπει οι λαοί να χρεώνονται και να πληρώνουν με αίμα το χαρτί αυτό; Αυτό είναι το κυρίαρχο ερώτημα και σε αυτό ακριβώς πρέπει ο καθένας να πάρει θέση.

Μάλιστα στη βάση της πρωτογενούς αυτής κλοπής δημιουργούνται συμπληρωματικοί μηχανισμοί τοκογλυφίας (τόκοι, πανωτόκια, νέος δανεισμός για αποπληρωμή παλαιών δανείων) που έχουν ως αποτέλεσμα το κλεμμένο αυτό χρήμα να φτάνει πανάκριβο στους πολίτες, έχοντας στο μεταξύ πλουτίσει οι ιδιωτικές τράπεζες, που δανείζονται με μικρότερο επιτόκιο από την ΕΚΤ, για να το πουλήσουν πολύ ακριβότερα στα κράτη. Ένα θανατηφόρο σπιράλ που δημιουργείται από την ΕΚΤ και τις ιδιωτικές τράπεζες, που τρέφεται από τόκους, πανωτόκια δημιουργώντας τρομερά χρέη στις πλάτες των λαών.

Η χρυσότοκος όρνιθα της ΕΚΤ

Η πραγματικότητα όμως της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ είναι εντελώς διαφορετική από αυτή που θεωρεί πως η ΕΚΤ, εμφορούμενη από τις αρχές του μονεταρισμού, είχε ακολουθήσει τον δρόμο της νομισματικής παρθενίας. Τα δόγματα βέβαια του μονεταρισμού φωτίζουν την ταξική κατεύθυνση των πολιτικών της ΕΕ-ΕΚΤ σχετικά με την επιβολή πολιτικών ιδιωτικοποίησης και εργασιακής απορρύθμισης. Αυτό που συνδέει τη νομισματική πολιτική με τις ευρύτερες πολιτικές της ΕΕ είναι πως η δημιουργία των εξωτερικών χρεών και η κατοχή της αποκλειστικότητας της ρευστότητας μπορεί ανά πάσα στιγμή να δημιουργήσει συνθήκες θανατηφόρου εναγκαλισμού του υποψηφίου θύματος. Όλοι αυτοί που υπέγραψαν τις νομισματικές συνθήκες ή δεν ήξεραν τι υπέγραψαν ή συνειδητά οδηγούσαν λαούς στην αυτοκτονία.

Αυτό που αποτέλεσε την χρυσότοκο όρνιθα της ΕΚΤ ήταν η σταθερή, συνεχής παραγωγή νέου χαρτονομίσματος από την πρώτη στιγμή έλευσης του ευρώ, σε ποσότητες τέτοιες μάλιστα που έχουν πολλαπλασιάσει την ποσότητα των κυκλοφορούντων ευρώ. Είναι μια υπέροχη και προσοδοφόρα διαδικασία να διαθέτεις τη δυνατότητα να «κόβεις» νέο χρήμα. Η ΕΚΤ ουσιαστικά δημιούργησε ένα υπέροχο μονοπωλιακό μαγαζάκι που με καθόλου έξοδα της απέφερε τρομερά πλεονεκτήματα έχοντας το απύθμενο θράσος να λαιδορεί με ύφος πατερναλιστικό τους ευρωπαϊκούς λαούς.

Μάλιστα –το κερασάκι στην τούρτα- χωρίς το παραμικρό έξοδο αφού άλλοι πληρώνουν το κόστος έκδοσης του χρήματος. Η πληροφόρηση είναι από την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΚΤ. «Τον Απρίλιο του 2001 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε ότι, μετά την αρχική μετάβαση στο ευρώ σε φυσική μορφή, η παραγωγή των τραπεζογραμματίων ευρώ έπρεπε να γίνεται βάσει ενός κοινού αποκεντρωμένου συστήματος. Συνεπώς, από το 2002 και μετά, κατανέμεται σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα της ζώνης του ευρώ ένα μερίδιο της συνολικής ετήσιας παραγωγής των τραπεζογραμματίων ευρώ, όσον αφορά ορισμένες ονομαστικές αξίες. Η τράπεζα αυτή αναλαμβάνει επίσης το κόστος παραγωγής του εν λόγω μεριδίου.»² Στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ υπάρχουν πιο συγκριμένα παραδείγματα, όπως: «Προκειμένου η παραγωγή των τραπεζογραμματίων να είναι

² Ιστοσελίδα ΕΚΤ: Home>Το ευρώ>Χρήση του ευρώ> Παραγωγή και αποθέματα τραπεζογραμματίων

αποτελεσματική, την εκτύπωση αυτών αναλαμβάνουν από κοινού οι διάφορες ΕθνΚΤ. Η ΕΚΤ κατανέμει τις ποσότητες παραγωγής σε ορισμένες ΕθνΚΤ οι οποίες στη συνέχεια παρέχουν ένα συγκεκριμένο μερίδιο της συνολικής ετήσιας παραγωγής μίας ή περισσότερων ονομαστικών αξιών. Οι τράπεζες αυτές αναλαμβάνουν επίσης το κόστος παραγωγής του αντίστοιχου μεριδίου. Για παράδειγμα, οι κεντρικές τράπεζες του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας παρήγαγαν 1,5 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια των 50 ευρώ το 2012.»³

Τεκμήρια παραγωγής νέου χαρτονομίσματος

Η απόδειξη της παραγωγής νέων χαρτονομισμάτων βρίσκεται στη μελέτη των Ετησίων Εκθέσεων της ΕΚΤ, οι οποίες δημοσιεύονται τον Απρίλιο του επόμενου έτους, στο οποίο αναφέρονται. Στις Εκθέσεις αυτές κατά την πάγια τακτική της ΕΚΤ δεν υπάρχει ρητή ομολογία έκδοσης νέου χρήματος ούτε αναφέρεται ως μέσο άσκησης πολιτικής. Τεκμαίρεται όμως χωρίς την παραμικρή αμφιβολία από το αντίστοιχο κεφάλαιο ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ, και πιο συγκεκριμένα από το υποκεφάλαιο ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ, όπου γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στη μεταβολή του αριθμού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ και στη μεταβολή της αξία τους για το αντίστοιχο έτος.

Δε θα μπορούσαν να υπάρξουν εγκυρότερα τεκμήρια, αφού είναι επίσημα πρωτογενή τεκμήρια της ίδιας της ΕΚΤ, του πλέον επίσημου φορέα του ευρωσυστήματος. Δε στηρίζεται σε δευτερογενείς πηγές ή σε αναλύσεις ειδικών οικονομολόγων, που πολλές φορές περιβαλλόμενοι τον μανδύα της αυθεντίας δημιουργούν συγκεκριμένες λανθασμένες αντιλήψεις. Μάλιστα η άποψη που υποστηρίζεται έρχεται σε σαφή αντιπαράθεση με το σύνολο σχεδόν των αναλύσεων και των απόψεων που κυκλοφορούν.

Η αύξηση της ποσότητας του χρήματος σε ευρώ πραγματοποιείται με δυο τρόπους:

α) με τη δημιουργία και αύξηση του στρατηγικού αποθέματος του ευρώ (ΣΑΕ)

³ <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/production/html/index.el.html>

β) με την αύξηση της ποσότητας του κυκλοφορούντος χαρτονομίσματος μέσα στο έτος.

Επιβάλλεται επομένως μια ενδεδειγμένη παράθεση των στοιχείων αυτών, προκειμένου να υπάρξει πλήρης διευθέτηση του θέματος.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

1. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2002.

α) Στρατηγικό απόθεμα του ευρώ

Η έκθεση του 2002 έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί αναφέρεται σε ένα κομβικό γεγονός της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Πρόκειται για τη δημιουργία του Στρατηγικού Αποθέματος του Ευρωσυστήματος (ΣΑΕ)⁴. Στην έκθεση αυτή δίνονται πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος και τη σύνθεσή του.

Ποιο είναι το μέγεθος του Αποθέματος αυτού; «Το ΣΑΕ αποτελείται από το 30% της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ, σε τραπεζογραμμάτια των τριών μεγαλύτερων αξιών, και από το 20% του αριθμού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων χαμηλότερης ονομαστικής αξίας»⁵.

Συμπεραίνουμε επομένως πως όντως υπάρχει ένα στρατηγικό απόθεμα, ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ποσό που έχει στην άκρη η ΕΚΤ. Το ποσό δεν είναι σταθερό αφού εξαρτάται από τα κάθε φορά κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια και τα οποία, όπως θα δούμε, μεταβάλλονται αυξητικά και με ταχύ μάλιστα ρυθμό. Αποτελείται από το άθροισμα (30%+20%) =50% της αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων σε τραπεζογραμμάτια όλων των αξιών. Πολύ απλά για τα 100

⁴ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2002, σελ.162

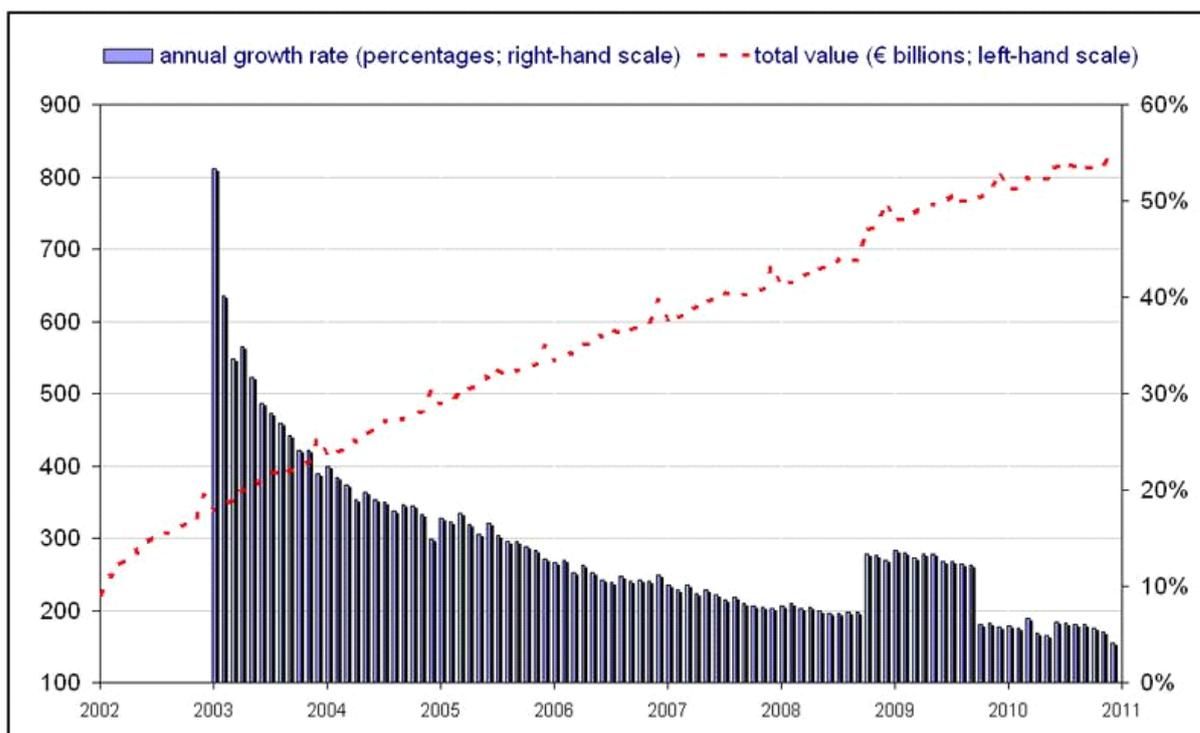
⁵ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2002, σελ.162

ευρώ που κάθε φορά κυκλοφορούν η ΕΚΤ έχει δημιουργήσει ένα απόθεμα 50 ευρώ. Πρόκειται δηλαδή για ένα τεράστιο ποσό που το 2018 αγγίζει τα εξακόσια δισεκατομμύρια και που κάλλιστα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να καλύψει έκτακτες χρηματοδοτικές ανάγκες, που άλλωστε η ΕΚΤ με την πολιτική της έχει κατά πολύ οξύνει, σε διάφορες χώρες της ΕΕ.

β) Παραγωγή νέου χαρτονομίσματος

Στην Έκθεση αυτή δεν υπάρχει συγκεκριμένη αναφορά, όπως στις επόμενες, για την ακριβή εξέλιξη της ποσότητας των χαρτονομισμάτων και της αξίας τους. Το 2002 ήταν η πρώτη φορά που το ευρώ τέθηκε σε κυκλοφορία, αντικαθιστώντας τα εθνικά νομίσματα. Επομένως η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία το έτος αυτό, μετά την ολοκλήρωση της σταδιακής απόσυρσης των εθνικών χαρτονομισμάτων, αποτελεί το άθροισμα της αξίας των επιμέρους εθνικών χαρτονομισμάτων με βάση την ισοδυναμία εθνικού νομίσματος - ευρώ και ενδεχόμενη αύξηση με νέα παραγωγή χαρτονομισμάτων.

Η ποσότητα αυτή ήταν 320 δισεκατομμύρια. Η πληροφορία αυτή υπήρχε μαζί με το γράφημα που ακολούθως επισυνάπτεται, το οποίο έχει αντληθεί παλιότερα από την ιστοσελίδα της ΕΚΤ (και προφανώς έχει αποσυρθεί) και στο οποίο η κόκκινη γραμμή αποτυπώνει την ετήσια αύξηση της αξίας των κυκλοφορούντων χαρτονομισμάτων ευρώ.

2. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2003

Στην Ετήσια Έκθεση του 2003 διαβάζουμε τα εξής σχετικά με τη μεταβολή της αξίας των τραπεζογραμμάτων τα εξής: «Η σημαντική αύξηση των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία που παρατηρήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2002 μετά την αρχική φάση της εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή συνεχίστηκε το 2003. Από τον Ιανουάριο μέχρι το Δεκέμβριο 2003 η αξία των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκε κατά 21,7% από 358,5 δισεκ. ευρώ σε 436,2 δισεκ. ευρώ.»⁶

Η διαφορά είναι $(436,2 - 358,5) = 77,7$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2003.

Στην ίδια Έκθεση αντλούμε πληροφορίες για τη μεταβολή του αριθμού των τραπεζογραμμάτων: «Ο αριθμός των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία επίσης αυξήθηκε σημαντικά το 2003, κατά 10,1%. Αφού μειώθηκε κατά 8,6% τον Ιανουάριο του 2003 (από 8,2 σε 7,5 δισεκ. τεμάχια), στη συνέχεια σημείωσε μέτρια

⁶ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2003, σελ.114

άνοδο όλο το υπόλοιπο έτος, με εποχικές κορυφώσεις περί τους θερινούς μήνες, οπότε έφτασε στο επίπεδο των 9,0 δισεκ. τεμαχίων.»⁷

Η διαφορά είναι $(9,0-8,2) = 0,8$ δισεκατομμύρια τεμάχια

Επίσης υπάρχουν αναλυτικότερες πληροφορίες για την αύξηση των επιμέρους ονομαστικών αξιών των τραπεζογραμματίων ευρώ: «Η εντονότερη άνοδος παρατηρείται στην έκδοση τραπεζογραμματίων των 500 ευρώ, των οποίων ο αριθμός σε κυκλοφορία αυξήθηκε με ετήσιο ρυθμό 42,5% το 2003 (από 167 εκατ. σε 238 εκατ. τεμάχια). Ο αριθμός των τραπεζογραμματίων των 50, 100 και 200 ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκε σημαντικά με ετήσιους ρυθμούς 19,0%, 20,3% και 12,1% αντίστοιχα ενώ η αύξηση των τραπεζογραμματίων μικρότερης ονομαστικής αξίας ήταν μέτρια: 2,3%, 2,5% και 4,0% για τα τραπεζογραμμάτια των 5, 10 και 20 ευρώ αντίστοιχα.»⁸

Γίνεται φανερό από τα στοιχεία αυτά πως ήδη από την αρχή της έλευσης ευρώ έχει ακολουθηθεί μια πολιτική πολύ μεγάλης νομισματικής επέκτασης και πως η αυστηρή νομισματική πολιτική υπάρχει μόνο στη σφαίρα της φαντασίας και είναι ένας τεράστιος μύθος που θα συντηρηθεί για πολλά χρόνια ακόμη.

3. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2004

Στην Ετήσια Έκθεση του 2004 παρατηρούμε τις εξής μεταβολές σχετικά με την αύξηση της αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ: «Το 2004 η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκε κατά 15,0%, από 436,1 δισεκ. ευρώ σε 501,3 δισεκ. ευρώ, έναντι ετήσιου ρυθμού 22% το 2003».⁹ (Παρατηρούμε μικρές διαφορές στρογγυλοποίησης σε σχέση με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη Έκθεση).

Η διαφορά είναι $(501,3 - 436,1) = 65,2$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμματίων ευρώ το έτος 2004.

«Ο αριθμός των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία επίσης αυξήθηκε κατά 6,8% (έναντι 10,1% το 2003), από 9,0 σε 9,7 δισεκ. τεμάχια.

⁷ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2003, σελ.114

⁸ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2003, σελ.114-115

⁹ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2004, σελ.111

Η διαφορά είναι $(9,7-9,0) = 0,7$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

4. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2005

Η αντίστοιχη Έκθεση του 2005 ξεκινά με ένα σοβαρό μεταφραστικό λάθος. Αναφέρει τα εξής: «Το 2005 η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκε από 63,9 δις ευρώ σε 565,2 δις ευρώ. Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου υποχώρησε σε 12,8% περίπου από 15% το 2004.»¹⁰

Εδώ πρόκειται για λάθος μετάφραση κάτι που δεν ισχύει στις άλλες εκδόσεις, όπως στην ισπανική. Πρέπει εδώ να σημειώσουμε το γεγονός πως ουδέποτε διορθώθηκε. Το ποσό αυτό ασφαλώς αναφέρεται στην απόλυτη αύξηση της αξίας των κυκλοφορούντων ευρώ το προηγούμενο έτος 2004. Αντί να μεταφραστεί «αυξήθηκε κατά 63,9 δισεκ.....» μεταφράστηκε «από 63,9 δισεκ.....». Κατά την προσφιλή τακτική της η ΕΚΤ συνεχίζει να εκτυπώνει νέο χρήμα.

Η διαφορά είναι $(565,2 - 501,3) = 63,9$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμματίων ευρώ το έτος 2005.

Σχετικά με την αύξηση του αριθμού των τραπεζογραμματίων αναφέρεται: «Ο αριθμός των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία διαμορφώθηκε σε 10,4 δισεκ. τεμάχια στο τέλος του 2005, σημειώνοντας ετήσιο ρυθμό αύξησης 7,4%, έναντι 6,8% το 2004.»¹¹

Η διαφορά είναι $(10,4 - 9,7) = 0,7$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

5. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2006

Στην Έκθεση του 2006 αναφέρονται τα εξής: «Στο τέλος του 2006 ο αριθμός των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία ήταν 11,3 δις αξίας περίπου 628,2 δις ευρώ. Ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 9,5% και η αξία τους κατά 11,2% σε σύγκριση με το τέλος του 2005 (10,4 δισεκ. τεμάχια, αξίας 565,2 δισεκ. ευρώ). Η αξία των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία αυξάνεται συνεχώς από την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή το 2002, αν και με φθίνοντα ετήσιο ρυθμό».¹²

¹⁰ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2005, σελ.113

¹¹ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2005, σελ.113

¹² ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2006, σελ.121

Επίσης υπάρχουν πιο συγκεκριμένη πληροφόρηση για τα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια. «Η δυναμική αύξηση του αριθμού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων των 50, 100 και 500 ευρώ συνεχίστηκε το 2006, με ρυθμούς 12,5%, 9,6% και 13,2% αντίστοιχα. Ο αριθμός των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων των λοιπών ονομαστικών αξιών αυξήθηκε με ρυθμούς μεταξύ 2,7% και 8,2%.»¹³

Με βάση τα δεδομένα αυτά παρατηρούμε τα εξής:

Η διαφορά είναι $(628,2 - 565,2) = 63$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμματίων ευρώ το έτος 2006.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(11,3 - 10,4) = 0,9$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

Αξίζει να παρατηρήσουμε πως χωρίς καν να λάβουμε υπόψη την ποσότητα του νέου χρήματος που έχει κατευθυνθεί στα Στρατηγικό Απόθεμα του ευρώ (ΣΑΕ), η ΕΚΤ μέσα σε ελάχιστα χρόνια έχει διπλασιάσει την ποσότητα του κυκλοφορούντος χρήματος από την έλευση του ευρώ σε κυκλοφορία. Το στοιχείο αυτό είναι εντυπωσιακό και αποδεικνύει το μύθο του «σκληρού νομίσματος».

6. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2007

Από την Έκθεση του 2007 αντλούμε τις εξής πληροφορίες:

«Στο τέλος του 2007 ο αριθμός των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία ήταν 12,1 δισεκ. τεμάχια και η αξία τους 676,6 δισεκ. ευρώ. Ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 6,7% και η αξία τους κατά 7,7% σε σύγκριση με το τέλος του 2006, (11,3 δισεκ. τεμάχια αξίας 628,2 δισεκ. ευρώ).

Ο αριθμός των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία αυξάνεται συνεχώς από την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή το 2002, αν και με φθίνοντα ετήσιο ρυθμό. Στο τέλος του 2007 η μέση κυκλοφορία ανά τραπεζογραμμάτιο ευρώ σε κυκλοφορία ήταν 55,85 ευρώ (έναντι 55,36 ευρώ στο τέλος του 2006)».¹⁴

Η διαφορά είναι $(676,6 - 628,2) = 48,4$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμματίων ευρώ το έτος 2007.

¹³ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2006, σελ.121

¹⁴ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2007, σελ.129

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(12,1 - 11,3) = 0,8$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

7. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2008

« Στο τέλος του 2008 ο αριθμός των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία ήταν 13,1 δισεκ. και η αξία τους ανήλθε σε 762,8 δισεκ. ευρώ. Αυτό αποτελούσε αύξηση 8,3% από πλευράς όγκου και 12,7% από πλευράς αξίας σε σχέση με τα επίπεδα στο τέλος του 2007 (12,1 δισεκ. τεμάχια, αξίας 676,6 δισεκ. ευρώ).»¹⁵

Το 2008 ξέσπασε η μεγάλη χρηματοοικονομική κρίση που σηματοδοτήθηκε από την κατάρρευση της εταιρίας LEEMAN BROTHERS στις ΗΠΑ. Οι κυβερνήσεις των κρατών για να μπορέσουν να διασώσουν τις τράπεζες και τους άλλους χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς κατεύθυναν τεράστια ποσά σε ανακεφαλαιοποιήσεις και ενέσεις στήριξης, επιβαρύνοντας τους κρατικούς προϋπολογισμούς και μεταφέροντας το κόστος στις πλάτες των εργαζομένων.

Η ΕΚΤ συνέχιζε την παραγωγή νέου χρήματος, τμήμα του οποίου οι εργαζόμενοι θα αγοράσουν πανάκριβα, παρά τη θέλησή τους, για να πληρωθούν τα χρέη των τραπεζών. Σχετικά με το θέμα αυτό θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στη συνέχεια. Είναι σαν να λέμε πως κάποιος ρίχνει έξω την επιχείρησή του λόγω κακοδιαχείρισης και υποχρεώνει τους υπόλοιπους να δανειστούν και να χρεωθούν προκειμένου αυτός να βρει νέα κεφάλαια που θα ιδιοποιηθεί. Αποτελεί παραλογισμό, ο οποίος έλαβε όμως χώρα στην πραγματική ζωή, σε γιγαντιαίες μάλιστα διαστάσεις.

Αξίζει να σημειωθεί πως ενώ ξεκινούσε η υπερχρέωση αυτή των νοικοκυριών και των εργαζομένων αυξήθηκε ο αριθμός εκείνων που επιχειρούσαν να αποθησαυρίσουν χρήματα. Η ΕΚΤ με μεγάλη χαρά και επαγγελματικό ζήλο ανταποκρίθηκε στην «κοινωνική αυτή αναγκαιότητα» προσανατολίζοντας την παραγωγή σε χαρτονομίσματα μεγάλων αξιών.

«Αναλυτικά κατά ονομαστική αξία, το τραπεζογραμμάτιο των 500 ευρώ, το οποίο χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό για αποθησαυρισμό, σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση της κυκλοφορίας με αύξηση 17,1% στο τέλος του 2008 σε σύγκριση με το 2007. Ακολουθούν τα τραπεζογραμμάτια των 100, 50 και 200 ευρώ με αύξηση 14,2%, 10,6% και 9,3% αντίστοιχα. Για τις λοιπές ονομαστικές αξίες, ο αριθμός ο

¹⁵ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2008, σελ.139

αριθμός των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία αυξήθηκε με ρυθμούς μεταξύ 3% και 6%». ¹⁶

Η διαφορά είναι $(762,8-676,6)= 86,2$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2008.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(13,1 -12,1) = 1,0$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

8. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2009

«Στο τέλος του 2009 ο αριθμός των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία ήταν 13,6 δισεκ. και η αξία τους ανήλθε σε 806,4 δισεκ. ευρώ. Αυτό αποτελούσε αύξηση 4,0% από πλευράς όγκου και 5,7% από πλευράς αξίας σε σχέση με το τέλος του 2008 (13,1 δισεκ. τεμάχια, αξίας 762,8 δισεκ. ευρώ). ¹⁷

Παρατηρούμε επίσης πως σύμφωνα με τα λεγόμενα της Έκθεσης η περίοδος της κρίσης αποτελεί την καλύτερη ευκαιρία για αποθησαυρισμό των κερδών: «Ιδιαίτερα έντονη ήταν η ζήτηση τραπεζογραμμάτων μεγάλης ονομαστικής αξίας ως μέσο αποθησαυρισμού». ¹⁸ Αυτό αποτελεί μια λογική εξήγηση για την έλλειψη ρευστού στην αγορά. Όχι γιατί δεν υπάρχουν χρήματα αλλά γιατί τα χρήματα αυτά έχουν συγκεντρωθεί σε λίγα χέρια και βρίσκονται κατατεθειμένα σε διάφορες τραπεζικούς οργανισμούς απολαμβάνοντας το τραπεζικό απόρρητο και τη φοροδιαφυγή .

«Αναλυτικά κατά ονομαστική αξία, το τραπεζογραμμάτιο των 100 ευρώ σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση της κυκλοφορίας και στο τέλος του 2009 διαμορφώθηκε σε επίπεδο κατά 6,6% υψηλότερο από ό,τι στο τέλος του 2008. Ακολουθούν τα τραπεζογραμμάτια των 500, 50 και 200 ευρώ, με αύξηση 6,4%, 5,9% και 4,8% αντίστοιχα. Για τις λοιπές ονομαστικές αξίες ο αριθμός των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία αυξήθηκε με ρυθμούς μεταξύ 1% και 3% περίπου.» ¹⁹

¹⁶ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2008, σελ.139-140

¹⁷ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2009, σελ.134

¹⁸ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2009, σελ.134

¹⁹ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2009, σελ.134-135

Η διαφορά είναι $(806,4 - 762,8) = 43,6$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2009.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(13,6 - 13,1) = 0,5$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

9. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2010

«Στο τέλος του 2010 ο αριθμός των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία ήταν 14,2 δισεκ. και η συνολική αξία τους ανερχόταν σε 839,7 δισεκ. ευρώ, έναντι 13,6 δισεκ. τεμαχίων συνολικής αξίας 806,4 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2009. Το 2010 ο ετήσιος αριθμός αύξησης των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία, τόσο από πλευράς αξίας όσο και από πλευράς όγκου, κυμάνθηκε γύρω στο 4%. Την εντονότερη άνοδο σημείωσαν τα τραπεζογραμμάτια των 50 και 100 ευρώ, με ετήσιους ρυθμούς αύξησης 6,7% και 5,4% αντίστοιχα στο τέλος Δεκεμβρίου του 2010, ενώ η ζήτηση τραπεζογραμμάτων των 500 ευρώ, που προηγουμένως ήταν ισχυρή, εμφάνισε σημαντική επιβράδυνση, καταγράφοντας ετήσιο ρυθμό ανόδου 2,1% στο τέλος του έτους. Στο τέλος του 2010 το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ είχε το μεγαλύτερο μερίδιο επί του συνόλου των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων από πλευράς όγκου (39,2%), ενώ το τραπεζογραμμάτιο των 500 ευρώ είχε το μεγαλύτερο μερίδιο από πλευράς αξίας (34,3%), ενώ τη δεύτερη θέση με μικρή διαφορά κατείχε το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ (33,0%).»²⁰

Το στοιχείο πως τα τραπεζογραμμάτια των 500 ευρώ, ένα τραπεζογραμμάτιο τεράστιας αξίας, του οποίου την εικόνα (πριν την πρόσφατη απόσυρσή του) αγνοούσαν οι περισσότεροι άνθρωποι, λόγω της μεγάλης του αξίας και της ανικανότητας απόκτησής του, υπερέβαινε το ένα τρίτο της συνολικής αξίας των ευρώ είναι εντυπωσιακό για τον βαθμό συγκέντρωσης του πλούτου εντός της ζώνης του ευρώ και εκτός της ζώνης του ευρώ, αφού το ευρώ χρησιμοποιείται ως συνολικότερο «μέσο αποθήκευσης αξίας».

Η διαφορά είναι $(839,7 - 806,4) = 33,3$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2010.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(14,2 - 13,6) = 0,6$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

²⁰ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2010, σελ.126

9. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2010

«Στο τέλος του 2011 υπήρχαν 14,9 δισεκ. τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία συνολικής αξίας 888,6 δισεκ. ευρώ, έναντι 14,2 δισεκ. τεμαχίων, συνολικής αξίας 839,7 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2010. Το 2011 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τραπεζογραμμάτων των 5, των 10 και των 20 ευρώ ήταν 3,0% από πλευράς αξίας. Τα τραπεζογραμμάτια των 50 ευρώ σημείωσαν σαφώς την εντονότερη άνοδο, με ετήσιο ρυθμό αύξησης 8,9%, ενώ ακολούθησαν τα τραπεζογραμμάτια των 100 ευρώ με ρυθμό αύξησης 6,4 %. Η ζήτηση τραπεζογραμμάτων των 500 ευρώ, τα οποία χρησιμοποιούνται εν πολλοίς ως μέσο αποθησαυρισμού, ήταν εντονότερη το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και σημείωσε ετήσιο ρυθμό αύξησης 4,1%, αφού είχε παραμείνει σχετικά σταθερή από την αρχή του 2010. Το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ ήταν η ονομαστική αξία με τη μεγαλύτερη χρήση, καθώς αντιπροσώπευε το 41% του συνολικού αριθμού των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία. Σε όρους αξίας, τα τραπεζογραμμάτια των 50 και των 500 ευρώ κατείχαν το μεγαλύτερο μερίδιο, δηλ. 34% έκαστο.»²¹

Η διαφορά είναι $(888,6 - 839,7) = 48,9$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2011.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(14,9 - 14,2) = 0,7$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

11. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2012

«Στο τέλος του 2012 υπήρχαν 15,7 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ σε κυκλοφορία, συνολικής αξίας 912,6 δισεκ. ευρώ, έναντι 14,9 δισεκ. τεμαχίων, συνολικής αξίας 888,6 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2011. Από πλευράς αξίας, τα τραπεζογραμμάτια των 50 και 500 ευρώ κατείχαν τα μεγαλύτερα μερίδια επί του συνόλου, 35% και 32% αντίστοιχα στο τέλος του έτους.»²²

Η διαφορά είναι $(912,6 - 888,6) = 24,0$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2012.

²¹ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2011, σελ.109

²² ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2012, σελ.107

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(15,7 - 14,9) = 0,8$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

12. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2013

«Στο τέλος του 2013 υπήρχαν 16,5 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ σε κυκλοφορία, συνολικής αξίας 956,2 δισεκ. ευρώ, έναντι 15,7 δισεκ. τεμαχίων, συνολικής αξίας 912,6 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2012. Σε όρους αξίας, τα τραπεζογραμμάτια των 50 και 500 ευρώ κατείχαν τα μεγαλύτερα μερίδια επί του συνόλου, 36% και 30% αντίστοιχα, στο τέλος του έτους.»²³

Η διαφορά είναι $(956,2 - 912,6) = 43,6$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2013.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(16,5 - 15,7) = 0,8$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

13. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2014

«Το 2014 ο αριθμός όσο και η αξία των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκαν κατά 6% περίπου. Στο τέλος του έτους ήταν σε κυκλοφορία 17,5 δισεκ. τραπεζογραμμάτια αξίας 1.016,5 δισεκ ευρώ. Η παραγωγή τραπεζογραμμάτων κατανέμεται μεταξύ των ΕθνΚΤ, οι οποίες ήταν υπεύθυνες για την παραγωγή 8,3 δισεκ. τραπεζογραμμάτων το 2014».²⁴

Το 2014 η αξία των κυκλοφορούντων ευρώ σπάει το φράγμα του ενός τρισεκατομμυρίου.

Η διαφορά είναι $(1.016,5 - 956,2) = 60,3$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2014.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(17,5 - 16,5) = 1,0$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

14. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2015

²³ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2013, σελ. 115-116

²⁴ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2014, σελ. 89

«Το 2015 ο αριθμός και η αξία των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία αυξήθηκαν κατά περίπου 7,8% και 6,6% αντίστοιχα. Στο τέλος του έτους ήταν σε κυκλοφορία 18,9 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ συνολικής αξίας 1.083 δισεκ. ευρώ.»²⁵

Η διαφορά είναι $(1.083 - 1.016,5) = 66,5$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2015.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(18,9 - 17,5) = 1,4$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

15. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2016

«Το 2016 ο αριθμός και η αξία των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκαν κατά περίπου 7,0% και 3,9% αντίστοιχα. Στο τέλος του έτους ήταν σε κυκλοφορία 20,2 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ συνολικής αξίας 1.126 δισεκ. ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια των 100 και των 200 ευρώ κατέγραψαν τους υψηλότερους ετήσιους ρυθμούς αύξησης, οι οποίοι έφθασαν στο 13,4% και 12,9% αντίστοιχα το 2016. Ο ρυθμός αύξησης των τραπεζογραμμάτων των 50 ευρώ παρέμεινε δυναμικός στο 9,9%, αλλά ήταν ελαφρώς βραδύτερος από ό,τι το προηγούμενο έτος.»²⁶

Η διαφορά είναι $(1.126 - 1.083) = 43$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2016.

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(20,2 - 18,9) = 1,3$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

14. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ 2017

«Το 2017 ο αριθμός και η αξία των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκαν κατά περίπου 5,9% και 4,0% αντίστοιχα. Στο τέλος του έτους ήταν σε κυκλοφορία 21,4 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ, συνολικής αξίας 1.171 δισεκ. ευρώ. Το τραπεζογραμμάτιο των 100 ευρώ κατέγραψε τον υψηλότερο ετήσιο ρυθμό αύξησης, ο οποίος διαμορφώθηκε στο 7,9% το 2017. Ο ρυθμός αύξησης των τραπεζογραμμάτων των 50 ευρώ παρέμεινε δυναμικός στο 6,4%, αλλά ήταν ελαφρώς βραδύτερος από ό,τι το προηγούμενο έτος.»²⁷

Η διαφορά είναι $(1.171 - 1.126) = 45$ δισεκατομμύρια, που αποτελεί την αύξηση της αξίας των τραπεζογραμμάτων ευρώ το έτος 2017.

²⁵ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2015, σελ. 93

²⁶ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2015, σελ. 90

²⁷ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2015, σελ. 89

Επίσης σχετικά με τον αριθμό των νέων χαρτονομισμάτων έχουμε την εξής μεταβολή: $(21,4-20,2) = 1,2$ δισεκατομμύρια τεμάχια.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΟΥ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι πως από το 2002, χρονιά εισαγωγής του ευρώ με τη φυσική του μορφή, ως το 2017 η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία εκτοξεύτηκε από τα 320 δισεκατομμύρια ευρώ στα 1.171 δισεκατομμύρια ευρώ. Υπάρχει μια διαφορά 851 δισεκατομμυρίων. Επίσης αν συνυπολογίσουμε το Στρατηγικό Απόθεμα του Ευρωσυστήματος (ΣΑΕ), που αποτελείται από το 50% της κυκλοφορούσας αξίας (το 50% του 1171), δηλαδή 585,5 δισεκατομμύρια, τότε η συνολική αξία του χαρτονομίσματος σε ευρώ (κυκλοφορούντος και αποθεματικού) είναι 1.756,5 δισεκατομμύρια. Η ΕΚΤ δηλαδή τύπωσε πάνω από 1.436 δισεκατομμύρια ευρώ αυξάνοντας τη συνολική ποσότητα του χαρτονομίσματος ευρώ πεντέμισι φορές.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Τι τα κάνει αυτά τα κεφάλαια η ΕΚΤ, τα οποία απέκτησε χωρίς τον παραμικρό κόπο, μόνο και μόνο εξαιτίας της ολέθριας σύμβασης που έχουν υπογράψει τα μέλη- κράτη παραχωρώντας τη νομισματική αποκλειστικότητα στον οργανισμό αυτό; Τα χρησιμοποιεί ως ίδια κεφάλαια, σαν να πρόκειται για ιδιωτικό κερδοσκοπικό οργανισμό, για να δανείσει τα μέλη-κράτη αυξάνοντας το εξωτερικό τους χρέος, γεγονός που αποδεικνύει τη συσχέτιση ανάμεσα στη νομισματική πολιτική και την αύξηση των εξωτερικών χρεών.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί πως αυτό ακριβώς κάνει για παράδειγμα και η FED, η αντίστοιχη Τράπεζα των ΗΠΑ. Πραγματικά και στη μία και στην άλλη περίπτωση έχουμε έναν αντιπαραγωγικό παρασιτικό μηχανισμό, όπου η παραγωγή χρήματος ιδιωτικοποιείται. Η ουσία της ιδιωτικοποίησης, της οποιασδήποτε ιδιωτικοποίησης δε έγκειται στο ποιος συμμετέχει στο ΔΣ κάποιας επιχείρησης και

ποιος κατέχει την πλειοψηφία (αν για παράδειγμα υπάρχει συμμετοχή του κράτους) αλλά με ποια κριτήρια λειτουργεί αυτός η επιχείρηση. Μιλώντας για ιδιωτικοποίηση της παραγωγής του χρήματος αναφερόμαστε πολύ συγκεκριμένα στο γεγονός πως αντί το χρήμα αυτό να αποτελεί έσοδο που θα καταγράφεται στο ενεργητικό των κρατικών προϋπολογισμών χρηματοδοτώντας μισθούς, συντάξεις, έργα υποδομής και ανάπτυξη παροχών, παρέχοντας έτσι πραγματική ευημερία, δημιουργεί ένα δολοφονικό μηχανισμό παραγωγής χρέους των κρατών βυθίζοντας στη φτώχεια και την απελπισία λαούς και πολίτες. Δυστυχώς στην περίπτωση του ευρώ και της ΕΚΤ η κατάσταση είναι χειρότερη γιατί σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, όπου η πολιτική αυτή δημιουργεί εσωτερικό χρέος, στην ΕΕ η πολιτική αυτή δημιουργεί εξωτερικό χρέος. Αυτός είναι και ο λόγος που οι χώρες του ευρώ έχουν μια σημαντικότερη αύξηση του εξωτερικού τους χρέους τα τελευταία χρόνια με την υιοθέτηση του ευρώ, ζώντας διαρκώς υπό την απειλή νομισματικής ασφυξίας σε ένα πιθανό κλείσιμο της στρόφιγγας.

Σημαντικότερος είναι ο ρόλος που διαδραμάτισε η μεγάλη αύξηση των τιμών , ειδικά την πρώτη περίοδο εισαγωγής και ειδικά στα είδη πρώτης ανάγκης. Σε αντίθεση με τους διακηρυγμένους στόχους της νομισματικής πολιτικής και τα επίσημα στοιχεία για μικρό πληθωρισμό υπήρξαν πολλά είδη που υπερδιπλασίασαν την τιμή τους Η σημαντική αυτή άνοδος του κόστους ζωής οδήγούσε σε αυξήσεις μισθών και εξόδων και σε αυξημένες δανειακές ανάγκες των κρατών. Άλλωστε όπως διαπιστώσαμε το πρώτο χρονικό διάστημα υπήρξε μια πολύ μεγάλη αύξηση της έκδοσης και κυκλοφορίας χαρτονομίσματος (21,7% το 2003, 15,0%, το 2004).

Σχετικά με την άνοδο του εξωτερικού χρέους στις χώρες της ΕΕ χαρακτηριστικότερη είναι η περίπτωση της Ισπανίας, που το καλοκαίρι του 2016 σκαρφάλωσε στα 1.107 τρισ. ευρώ, αυξανόμενο μόνο κατά τον Ιούνιο 18,5 δισ. Το ποσό αυτό ευρώ υπερβαίνει το 100% του ΑΕΠ στο 100% και σημαίνει πως κάθε Ισπανός χρωστά πλέον γύρω στις 24.000 ευρώ. Το 2007 το ισπανικό δημόσιο χρέος ανερχόταν μόλις στο 36,3% του ισπανικού ΑΕΠ. Κάθε Ισπανός χρωστούσε το 2007 μόνο από 8.569. Πρόκειται για μια εκθετική αύξηση του εξωτερικού χρέους.²⁸

2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

²⁸ <http://www.cnn.gr/oikonomia/story/43166/sta-1-107-tris-eyro-pleon-to-ispoliko-dimosio-xreos>

Υπάρχει μια μακρά ιστορία σχετικά με το ελληνικό χρέος που ξεκινά από τα δάνεια του αγώνα. Επειδή ο στόχος της εργασίας είναι η εστίαση στο ρόλο του ευρωσυστήματος και της ΕΚΤ στο θέμα της αύξησης του χρέους, θα αφήσουμε κατά μέρος τα υπόλοιπα ιστορικά στοιχεία και θα αναφερθούμε στο μέγεθός του από το 2002 και μετά.

Κριτήρια ένταξης στο ευρώ και λογιστικές αλλαγίες

Όπως είναι γνωστό για να μπορέσει μια χώρα να εισέλθει στην επόμενη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης το 1999 θα έπρεπε να εκπληρώνει τα παρακάτω κριτήρια, σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ (Δεκέμβριος του 1991 στο Μάαστριχτ της Ολλανδίας):

- 1. Το δημόσιο έλλειμμα** να μην ξεπερνά το 3% του ΑΕΠ ή αν υπάρχει μικρή απόκλιση να οφείλεται σε προσωρινούς παράγοντες.
- 2. Το δημόσιο χρέος** να μην ξεπερνά το 60% του ΑΕΠ ή να παρουσιάζει τάση συνεχούς μείωσης.
- 3. Ο πληθωρισμός** να μην υπερβαίνει τον μέσο όρο των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις σ' αυτό τον τομέα, με περιθώριο υπέρβασης μιάμιση ποσοστιαία μονάδα.
- 4. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια** να μην αποκλίνουν περισσότερο από δύο μονάδες από τον μέσο όρο των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις σ' αυτό τον τομέα.
- 5. Η συναλλαγματική ισοτιμία** να έχει παραμείνει εντός των ορίων διακύμανσης του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, για περίοδο τουλάχιστον δύο ετών.

Με μια σειρά αλλαγών και δημιουργικής λογιστικής η Ελλάδα πήρε το «έπαθλο» της εισόδου στη ζώνη του ευρώ. Η είσοδος αυτή στο κλαμπ των ισχυρών χαιρέτιστηκε ως εθνικός άθλος και επιχείρησε να δημιουργήσει μια αίσθηση ευφορίας. Στις συνθήκες αυτές λίγοι ασχολήθηκαν με φαινόμενα τα οποία πραγματικά θα άξιζαν την προσοχή μας και που, αλλοίμονο, προοιωνίζαν δυσάρεστες έως τραγικές εξελίξεις.

Το πρώτο ήταν η τρομερή αύξηση του τιμαρίθμου και του πληθωρισμού σε είδη πρώτης ανάγκης. Μια από τις χαρακτηριστικότερες εκφράσεις του φαινομένου αυτού που ο λαός συνηθίζει να χρησιμοποιεί ήταν το μαρούλι που, από τις 50 δραχμές, πήγε σε μια νύχτα στο μισό ευρώ, τριπλασιάζοντας την τιμή του. Αντίστοιχες βέβαια αυξήσεις υπήρξαν σε όλα τα είδη βασικής ανάγκης

Το δεύτερο φαινόμενο ήταν η έξαλλη πορεία του χρέους. Με το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε διεξοδικότερα.

Το εξωτερικό χρέος όπως καταγράφεται από την Τράπεζα της Ελλάδος

Θα παρακολουθήσουμε την πορεία του χρέους από την περίοδο της καθιέρωσης του νομίσματος του ευρώ και τη συνακόλουθη εφαρμογή των αρχών και κανόνων που διέπουν το ευρωσύστημα. Είναι αλήθεια πως σε μια τέτοια απόπειρα ο οποιοσδήποτε ερευνητής θα βρεθεί αντιμέτωπος με πληροφορίες οι οποίες αντιφάσκουν. Για τον λόγο αυτό, όπως άλλωστε και στο προηγούμενο μέρος της

παρούσας εργασίας, όπου στηριχθήκαμε για την άντληση πληροφοριών σχετικά με το ευρώ στην επίσημη πληροφόρηση που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, θα βασιστούμε στην πληροφόρηση που παρέχει η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.²⁹ Μεταφέρουμε τα στοιχεία του EXCEL στους παρακάτω πίνακες προκειμένου να είναι ευχερής η μελέτη και η εξαγωγή συμπερασμάτων σε ετήσια και όχι τριμηνιαία βάση. Τα στοιχεία αυτά, όπου καταγράφονται τα χρέη των διαφόρων τομέων, χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας και μελέτης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

α) ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

β) ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

γ) ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

δ) ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

1.ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το δημόσιο χρέος που κατεξοχήν μας αφορά αναφέρεται στη ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.

«Η Γενική Κυβέρνηση αποτελείται από τους εξής υποτομείς: Κεντρική Κυβέρνηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Με βάση τον ορισμό χρέους που χρησιμοποιείται για το κριτήριο του Μάαστριχτ, το δημόσιο χρέος παρουσιάζεται σε ενοποιημένη μορφή. Δηλαδή όπου το χρέος ενός υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης είναι στην κατοχή ενός άλλου υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης, αυτό δεν παρουσιάζεται ως δημόσιο χρέος. Οποιοσδήποτε υποχρεώσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν αποτελούν μέρος του δημοσίου χρέους με βάση τον ορισμό Μάαστριχτ, που υιοθετείται και από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat).»³⁰

ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Έτος	Ποσό (δισ. Ευρώ)	Αύξηση (κατά προσέγγιση)
2003	100,543	

²⁹ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ > Στατιστικά στοιχεία > Εξωτερικός Τομέας > Το Εξωτερικό Χρέος > Τριμηνιαία στοιχεία εξωτερικού χρέους

<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/debit.aspx>

³⁰ http://www.mof.gov.cy/mof/pdmo/pdmo.nsf/faq_gr/faq_gr?OpenDocument

2004	124,684	+24,1
2005	145,230	+20,5
2006	155,660	+10,4
2007	178,106	+22,4
2008	193,185	+15
2009	226,446	+33,2
2010	183,702	-42,7
2011	158,795	-24,9
2012	244,669	+85,8
2013	270,927	+26,2
2014	269,095	-1,8
2015	265,028	-4
2016	270,033	+5
2017	278,065	+8

2.ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Επίσης θεωρούμε πως συναφές με το δημόσιο χρέος είναι το χρέος της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Υπάρχει μάλιστα η εξής υποσημείωση στο «ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ» με τον αριθμό 4 «Σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία (BPM6) εκτός από τις υποχρεώσεις στο Ευρωσύστημα που σχετίζονται με το TARGET περιλαμβάνονται και οι εκδόσεις τραπεζογραμματίων πάνω από την κλείδα συμμετοχής της Τράπεζας της Ελλάδος στην ΕΚΤ». Το ερώτημα είναι πώς ακριβώς προκύπτει αυτό το χρέος, αν τελικά συνυπολογίζεται ως δημόσιο χρέος και γιατί αυτό δεν φαίνεται στους επίσημους λογαριασμούς της Τράπεζας της Ελλάδος. Αν τελικά συνυπολογίζεται σημαίνει πως το εξωτερικό χρέος θα πρέπει να είναι το άθροισμα του ΧΡΕΟΥΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ και του ΧΡΕΟΥΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος	Ποσό (δισ. Ευρώ)	Αύξηση (κατά προσέγγιση)
2003	16,111	
2004	7,003	-9,1
2005	8,498	+1,5
2006	9,780	+ 1,3
2007	13,221	+3,4
2008	37,948	+24,7
2009	49,973	+12

2010	95,917	+45,9
2011	124,115	+28,2
2012	113,727	-10,4
2013	63,401	-50,3
2014	55,847	-7,5
2015	114,110	+58,2
2016	85,666	-28,4
2017	64,381	-21,3

3. ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Η σχέση που συνδέει το δημόσιο χρέος με το χρέος των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων είναι πως ουσιαστικά το χρέος αυτό από ιδιωτικό έχει μετατραπεί σε δημόσιο με την έννοια πως το δημόσιο έχει αναλάβει τον ρόλο του εγγυητή των τραπεζών σε περίπτωση αφερεγγυότητας των τραπεζών³¹, επομένως ένα μεγάλο του τμήμα έχει ήδη μετατραπεί ή ανά πάσα στιγμή μπορεί να μετατραπεί σε δημόσιο.

ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Έτος	Ποσό (δισ. Ευρώ)	Αύξηση(κατά προσέγγιση)
2003	28,050	
2004	37,512	+9,4

³¹ Υπουργική Απόφαση 2/5121/0025 του 2009 «ΕΓΓΥΗΣΗ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ»

«Ο Εγγυητής εγγυάται δια της παρούσης άνευ αιρέσεως και ανέκλητα προς κάθε Δικαιούχο ότι, εάν για οποιοδήποτε λόγο το Πιστωτικό Ίδρυμα δεν καταβάλει οποιοδήποτε ποσό πληρωτέο από αυτό σύμφωνα με την Οφειλή κατά το χρόνο, στην ημερομηνία, στο νόμισμα και γενικά κατά τον τρόπο που καθορίζεται για την εν λόγω πληρωμή (είτε κατά την κανονική ημερομηνία καταβολής, είτε πρόωρα ή κατ' άλλο τρόπο), ο Εγγυητής θα καταβάλει σε πρώτη ζήτηση το εν λόγω ποσό στους Δικαιούχους για λογαριασμό τους».

2005	52,499	+15
2006	68,624	+16,1
2007	97,424	+28,8
2008	111,194	+13,7
2009	112,861	+1,6
2010	116,422	+3,5
2011	91,191	-25,2
2012	75,502	-15,7
2013	70,747	-4,7
2014	74,351	+3,6
2015	36,266	-38
2016	49,517	+13,2
2017	33,731	-15,8

Παρατηρούμε μια σημαντική μείωση του χρέους των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων, που το 2017 φτάνει σε όρια μικρότερα από αυτά του 2004, ενώ έφτασε το 2010 στα 116,422 δισεκ. Η μείωση αυτή προήλθε από τον πακτωλό των επιδοτήσεων των τραπεζών που με αίμα του πλήρωσε και εξακολουθεί να πληρώνει ο ελληνικός λαός!!

4. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Στο τέλος υπάρχει η στήλη με το ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ που περιλαμβάνει το σύνολο **ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ +ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ+ΛΟΙΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ+ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ**

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Έτος	Ποσό (δισ. Ευρώ)	Αύξηση (κατά προσέγγιση)
2003	162,937	
2004	186,939	+24
2005	226,309	+40

2006	254,531	+28
2007	310,941	+56
2008	366,910	+56
2009	417,713	+51
2010	419,107	+2
2011	389,547	-30
2012	453,124	+64
2013	428,753	-25
2014	424,370	-4
2015	441,488	+18
2016	431,737	-9,7
2017	404,995	-26,7

Η μελέτη των στοιχείων αυτών αποδεικνύει πως η ένταξη στην ευρωζώνη συνοδεύτηκε με μια ασύλληπτα μεγάλη αύξηση του ακαθάριστου εξωτερικού χρέους σε απόλυτα μεγέθη μέχρι το 2010.

-Το χαρακτηριστικότερο ίσως ανάμεσα στα υπόλοιπα τρανταχτά στοιχεία είναι πως από μέσα σε τρία συνεχόμενα χρόνια 2007, 2008 και 2009 αυξήθηκε το χρέος κατά 163 δισεκατομμύρια ευρώ (όσο ήταν το συνολικό χρέος το 2003).

-Από το 2003 μέχρι το 2010 υπάρχει μια αύξηση 257 περίπου δισεκατομμυρίων (από τα 162,937 πετά στα 419,107 δισεκατομμύρια). Η τεράστια αυτή αύξηση δεν είναι τυχαία και ασφαλώς σχετίζεται με τα νέα δεδομένα με τα οποία βρίσκεται αντιμέτωπη η χώρα μας, εφαρμόζοντας την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ευρώ. Αποτελεί μάλιστα την πρόφαση για μια ενορχηστρωμένη επίθεση κερδοσκοπικών οργανισμών, όπως είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η ίδια η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κερδοσκοπικά hedge funds και οι διάφοροι οίκοι αξιολόγησης. Η κατάληξη είναι λίγο ως πολύ γνωστή με την έλευση των μνημονίων και της διαρκούς επιτροπείας και επιτήρησης από θεσμούς που λαμβάνουν διάφορα ονόματα, όπως τρόικα, κουαρτέτο κλπ. Ξεκινά πλέον ένας φαύλος κύκλος μέτρων που οδηγούν την ελληνική κοινωνία αλλά και την ελληνική οικονομία στην καταβράθρωση.

- Το 2011 παρατηρείται μια μεγάλη μείωση 30 περίπου δισεκατομμυρίων. Είναι η χρονιά που εφαρμόζονται μαζικά τα μέτρα που προβλέπονται στα μνημόνια. Την περίοδο που η λαϊκή οργή ξεχειλίζει τους δρόμους και πνίγεται στα καπνογόνα στην Πλατεία Συντάγματος, οι εμπνευστές των μέτρων πανηγυρίζουν γιατί θεωρούν πως τα μέτρα αυτά δείχνουν τον σωστό δρόμο για την απομείωση του χρέους. Η εξέλιξη των πραγμάτων σε σχέση με αυτό καθαυτό το χρέος, το οποίο το 2015 φτάνει στα

442 δισεκατομμύρια αποδεικνύει πως η συνταγή είναι αναποτελεσματική και το βασικότερο περιέχει δηλητήριο για τους πολίτες.

Υπάρχει επομένως η εμπειρική παρατήρηση πως η ένταξη στο ευρώ έχει προκαλέσει από την πρώτη στιγμή μια γεωμετρική αύξηση του προβλήματος του δημοσίου χρέους για τη χώρα μας. Το σοβαρό αυτό πρόβλημα εντάσσεται καταρχήν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο υπερχρέωσης των χωρών της ευρωζώνης, που ακούει στο όνομα κρίση χρέους της ζώνης του ευρώ. Και διευρύνοντας την οπτική μας παρατηρούμε πως υπάρχει ένα συνολικότερο πρόβλημα παγκοσμίων διαστάσεων χρέωσης όλων των κρατών. Αυτό σημαίνει πως πέρα από τα ειδικότερα στοιχεία που προκαλούν το πρόβλημα στα διάφορα επίπεδα υπάρχει μια κοινότητα μηχανισμών που ενιαιοποιεί τη δημιουργία του προβλήματος σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη.

3. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΤ

Δραματικές ανεπάρκειες εποπτείας του τραπεζικού συστήματος

Υπάρχει ένας σημαντικός παράγοντας που όξυνε υπέρμετρα το πρόβλημα της διόγκωσης του εξωτερικού χρέους. Είναι αυτός της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών. Και σε παγκόσμιο επίπεδο και στην Ελλάδα έλαβε χώρα μια τεράστια ανακατανομή του πλούτου σε βάρος των λαϊκών στρωμάτων, συσσωρεύοντας στις πλάτες μας δυσβάστακτα χρέη τα οποία ούτε μπορούν ούτε πρέπει να πληρωθούν.

Το μέγεθος της κλοπής είναι ασύλληπτο για την παγκόσμια εργατική τάξη και για το σύνολο των πραγματικών παραγωγών του κοινωνικού πλούτου. Κάποιοι αποφάσισαν να χρεώσουν με πολλές χιλιάδες ευρώ τον κάθε κάτοικο του πλανήτη για να ανακεφαλαιοποιήσουν τις επιχειρήσεις τους οι ιδιοκτήτες των τραπεζών που τις είχαν ρίξει έξω. Τράπεζες που είχαν ήδη ληστέψει τους ανθρώπους με τους τόκους, τα πανωτόκια και τις κατασχέσεις και που πλέον τους δίνεται η δυνατότητα να ξεσπιτώσουν ή να πάρουν τη γη εκατομμυρίων ανθρώπων.

Γιατί όμως δημιουργήθηκε αυτή η κατάσταση και ποιον βαραίνει η ευθύνη για το γεγονός πως οι τράπεζες έμειναν (αν έμειναν;) χωρίς κεφάλαια. Από τη μία πλευρά ο πρόβλημα βρίσκεται στους ίδιους τους τραπεζίτες που αναλαμβάνουν κανονικά το επιχειρηματικό ρίσκο των οποιωνδήποτε ενεργειών τους και οι οποίοι, αν είναι ανίκανοι πρέπει να το κλείσουν το μαγαζί και να οδηγηθούν στην ανεργία. Από την άλλη βρίσκεται σε αυτόν που έχει αναλάβει την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος και που επέδειξε αντίστοιχη ανικανότητα να ασκήσει αποτελεσματικά τα εποπτικά του καθήκοντα. Αναφερόμαστε στην ΕΚΤ, η οποία έχει κανονικά επωμισθεί αυτό το καθήκον. Το ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο θα έπρεπε πρωτίστως να φροντίσει ώστε να υπάρχει επάρκεια αποθεματικών και να μην επιτρέπεται η ύπαρξη υπερβολικής μόχλευσης.

Ας δούμε τι αναφέρει το "ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ" ³²

«Άρθρο 19 Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά

19.1. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 2, η ΕΚΤ μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη την υποχρέωση της διατήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε λογαριασμούς τους στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής. Οι κανόνες υπολογισμού και προσδιορισμού των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών μπορούν να ορίζονται με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η ΕΚΤ έχει την εξουσία να επιβάλλει επιτόκια ποινής και άλλες κυρώσεις με ανάλογο αποτέλεσμα.

19.2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 41, ορίζει τη βάση για τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά και τις μέγιστες επιτρεπόμενες αναλογίες μεταξύ των αποθεματικών αυτών και της βάσης τους, καθώς και τις κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης»

Το χαρακτηριστικό είναι πως δεν υπάρχει πουθενά η έκφραση « η ΕΚΤ αναλαμβάνει τη δέσμευση» ή κάποια παρόμοια έκφραση που να συνεπάγεται τη ρητή υποχρέωση της ΕΚΤ να εκπληρώσει κάποιο καθήκον, συνοδευόμενη από την ύπαρξη ποινών εναντίον της σε περίπτωση ανικανότητας αποτελεσματικής άσκησης αυτών των καθηκόντων. Σε κάθε περίπτωση αποδεικνύεται πως η ΕΚΤ ήταν ανεπαρκέστατη στο να ασκήσει καθήκοντα εποπτείας. Εξάλλου έχει αποδειχτεί πως ανάμεσα στην ΕΚΤ και τις υπόλοιπες τράπεζες υπάρχουν δεσμοί αίματος και πως η ΕΚΤ υπάρχει για να εποπτεύει και να προωθεί τα συμφέροντά τους με εμάς στον ρόλο των υποζυγίων.

Στο θέμα των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών αναφέρονται και οι ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΤ. «Τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ είναι υποχρεωμένα να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς στις ΕθνΚΤ. Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά ενός πιστωτικού ιδρύματος ανέρχονται στο 2% ορισμένων στοιχείων του ισολογισμού του τα οποία αποτελούν τη βάση των αποθεματικών του». Χωρίς να διευκρινίζεται για ποια ακριβώς στοιχεία του ισολογισμού πρόκειται, είναι σαφές πως το ποσοστό 2% αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό που εγγυάται όχι την εξασφάλιση επαρκών αποθεματικών αλλά τη βεβαιότητα πως στις τράπεζες, με την ευθύνη της εποπτεύουσας αρχής και τις ανεπάρκειες του θεσμικού πλαισίου, επιτρεπόταν η κεφαλαιακή αποψίλωση.

«Ενέσεις ρευστότητας» και ανακεφαλαιοποιήσεις με κρατικές ενισχύσεις στην ΕΕ

Στις μέρες μας παίρνονται μια σειρά μέτρων και μεταρρυθμίσεων στην κατεύθυνση των λεγόμενων αποκρατικοποιήσεων. Ο στόχος τους είναι να ξεμπερδέψουν με αυτό το κακό και αντιπαραγωγικό δημόσιο και με τον κρατικό οικονομικό τομέα. Είναι σίγουρο πως περισσεύει η υποκρισία όλων αυτών που λαμβάνουν τέτοιες αποφάσεις αφού χωρίς κανέναν ενδοιασμό χρησιμοποίησαν τους οικονομικούς μοχλούς του κράτους για να πετύχουν τις κρατικές ενισχύσεις

³² www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_statute_2.pdf

στις τράπεζες. Ασφαλώς οι κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πασχίζουν να πετύχουν τη σταδιακή απονέκρωση του κράτους, ως φορέα επιβολής και εξουσίας της κυρίαρχης τάξης. Ούτε πασχίζουν να πετύχουν την αποχή του κράτους από την οικονομία, επιτρέποντας στο αόρατο χέρι της αγοράς της ιδεοληψίας του ADAM SMITH να ακολουθεί τις βέλτιστες οικονομικές επιλογές του, διαχέοντας έτσι – χωρίς να το επιδιώκει- οφέλη στην κοινωνία.

Αυτό που με βεβαιότητα θέλουν να πετύχουν είναι να καταργήσουν το κοινωνικό κράτος ή κράτος πρόνοιας, ιστορικό προϊόν κοινωνικών κατακτήσεων, που είχε ως στόχο την αναδιανομή του παραγόμενου πλούτου υπέρ των πενέστερων τμημάτων της κοινωνίας. Η ουσία των μεταρρυθμίσεων που ακολουθούνται σε αυτό ακριβώς αποσκοπούν, στην κατάργηση των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, γεγονός που έχει οδηγήσει στην περιθωριοποίηση όλο και διευρυνόμενου αριθμού ανθρώπων και στην ανάδυση με νέο δραματικό τρόπο του λεγόμενου «κοινωνικού προβλήματος». Στη θέση του επιθυμούν ένα άλλο κράτος πανίσχυρο που θα στηρίζεται στην ισχυρή κατασταλτική λειτουργία και που σε οικονομικό επίπεδο θα προχωρά στην αναδιανομή των εισοδημάτων στην αντίθετη κατεύθυνση. Θα παίρνει από τους εργαζόμενους και όλους τους οικονομικά αδύναμους και θα τα δίνει στις μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις και στην αστική τάξη. Το γνωστό σχήμα, μάρτυρες του οποίου γινόμαστε, «οι πλούσιοι πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι».

Ο στόχος πραγματικά επιτεύχθηκε με τα μέτρα που πάρθηκαν από το σύνολο των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων για την κρατική ενίσχυση των τραπεζών. Εννοείται βέβαια με χρήματα των φορολογουμένων για το καλό των οποίων πασχίζουν οι κυβερνήσεις και με τις ευλογίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Έχουμε δει αναλυτικά πως τα κεφάλαια της ΕΚΤ σε μεγάλο βαθμό στηρίζονται στην έκδοση νέου χρήματος, το οποίο αυξάνει διαρκώς μέσω των εισπραττόμενων τόκων και χρεολυσίων. Επίσης πως η ΕΚΤ βαρύνεται τα μέγιστα γιατί αν και εποπτικός μηχανισμός υπήρξε εντελώς ανίκανη να αποτρέψει την κεφαλαιακή ερήμωση των εμπορικών τραπεζών. Θα ήταν απόλυτα σωστό επομένως η οποιαδήποτε κεφαλαιακή ενίσχυση να μη γίνει σε βάρος των εργαζομένων, αυτό δηλαδή ακριβώς που έγινε. Οι ελληνικοί νόμοι κεφαλαιακής ενίσχυσης των τραπεζών στηρίχτηκαν στην ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως:

-Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης» (2008/C 270/02).

- Ο ν. 560/2008 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ενισχύσεις σε ευρωπαϊκές τράπεζες, 12.02.2015 είναι αποκαλυπτική³³ :

33

http://www.diske.gr/article_view.jsp;jsessionid=4F0A029CAE88E77ADAF6C54669F9793C?f=0&DS_CN_T_Type=1&DS_CNT_Code=19JDU4MLP

«Από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ευρώπη τα ευρωπαϊκά κράτη χορήγησαν 671 δισεκατομμύρια ευρώ σε κεφάλαιο και ανταποδοτικά δάνεια και 1,288 δισεκατομμύρια ευρώ σε εγγυήσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που βρίσκονταν σε κίνδυνο. Κατά την περίοδο 2007-2014, η Επιτροπή έλαβε περισσότερες από 450 αποφάσεις για κρατικές ενισχύσεις, δίνοντας οδηγίες για την αναδιάρθρωση ή την ομαλή εξυγίανση 112 ευρωπαϊκών τραπεζών.»

Τα τεράστιο ποσό των $(671+1.288)=1.959$ δισεκατομμύρια κατέληξε στα χέρια των τραπεζιτών ως κεφάλαιο και στις πλάτες των ευρωπαϊκών λαών ως χρέος. Η ληστεία των λαών είναι κοινή, όπως εξίσου κοινός είναι ο δολοφονικός μηχανισμός ενορχήστρωσης και υλοποίησής της. Τα πραγματικά γεγονότα αποδεικνύουν με γλαφυρό τρόπο πως η προσπάθεια ενοχοποίησης του ελληνικού λαού για το χρέος των υπολοίπων ευρωπαϊκών λαών αποσκοπεί να αποκρύψει τους πραγματικούς ενόχους δημιουργώντας έναν «αποδιοπομπαίο τράγο».

Επίσης σύμφωνα με την ίδια έκθεση « Η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τις 12 από τις 20 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες, έξι από τις οποίες αναδιάρθρωθηκαν μεταγενέστερα, πέντε έλαβαν κρατική ενίσχυση μέσω υφιστάμενων καθεστώτων ενισχύσεων και μία ρευστοποιήθηκε». Συνεχίζει με τη διαπίστωση «οι τράπεζες που ενισχύθηκαν και αναδιάρθρωθηκαν βελτίωσαν σημαντικά τη λειτουργία τους, τα μέσα χρηματοδότησής τους και τη φερεγγυότητά τους.» Για να καταλήξει πως « οι τράπεζες που έλαβαν κρατικές ενισχύσεις κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, αφού εφάρμοσαν ένα σημαντικό μέρος του σχεδίου αναδιάρθρωσής τους, επέστρεψαν σε κατάσταση βιωσιμότητας και μπορούν πλέον να συγκαταλέγονται ανάμεσα στις υγιείς επιχειρήσεις.»

Για να συγκαταλέγονται βέβαια οι τράπεζες αυτές στις υγιείς επιχειρήσεις εκατομμύρια μικρών επιχειρήσεων έχουν οριστικά κλείσει με βουτηγμένους στα χρέη ιδιοκτήτες και ολόκληρες περιοχές που πριν έσφυζαν από κίνηση θυμίζουν πλέον βομβαρδισμένο τοπίο. Για τις επιχειρήσεις αυτές δεν υπήρχε κρατική ενίσχυση.

Ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών στην Ελλάδα

Τα θλιβερά πρωτεία της «κτηνωδέστερης» ανακεφαλαιοποίησης στον ευρωπαϊκό χώρο κατέχει η Ελλάδα. Ο καθένας μας χρωστά κατά μέσο όρο το τεράστιο ποσό 25.000 ευρώ μόνο για τα χρήματα που το ελληνικό δημόσιο δανείστηκε για να σωθούν οι τράπεζες. Δηλαδή ένας εργαζόμενος των 500 περίπου ευρώ θα πρέπει να εργάζεται πέντε χρόνια για να ξεπληρώσει το μερίδιο που του αναλογεί, χωρίς να μετράμε το υπόλοιπο χρέος. Στο μεταξύ όμως τα χρέη αυτά θα αυξάνουν γιατί θα συσσωρευούνται νέα χρέη από τα επιτόκια και τα πανωτόκια.

Η καταγραφή όλων αυτών των τραπεζικών ενισχύσεων είναι εξαιρετικά δύσκολη και στα πλαίσια της εργασίας αυτής θα επιχειρήσουμε να καταγράψουμε όσο το

δυνατόν περισσότερες μπορούμε. Είναι εκπληκτική η ευκολία με την οποία οι κυβερνήσεις χορηγούσαν απανωτά δισεκατομμύρια στις τράπεζες

1. Νόμος 3723/2008 (Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και άλλες διατάξεις)

Το 2008 εγκαινιάστηκε ένας ολέθριος κύκλος «ενέσεων ρευστότητας» και ανακεφαλαιοποιήσεων των τραπεζών με τα 28 δισεκατομμύρια ευρώ της κυβέρνησης Καραμανλή (νόμος Αλογοσκούφη). Τα χρήματα αυτά ήταν σε μετρητά για την ενίσχυση της κεφαλαιακής τους επάρκειας, καθώς και σε εγγυήσεις και ομόλογα για να δανειστούν από τις αγορές και στη συνέχεια από την ΕΚΤ. Είναι ο νόμος 3723/2008 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 250 με ημερομηνία 9 Δεκεμβρίου 2008.

-Το άρθρο 1, παράγραφος 1 του νόμου προβλέπει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ανώνυμων τραπεζικών εταιριών που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, ανεξαρτήτως αν οι κινητές αξίες τους είναι εισηγμένες σε οργανωμένες αγορές ή όχι, με την έκδοση προνομιούχων μετοχών, «εντός του συνολικώς διατιθέμενου από το Ελληνικό Δημόσιο ανωτάτου ποσού των **5 δισεκατομμυρίων ευρώ**».

-Στο άρθρο 2, παράγραφος 1 του ίδιου νόμου «παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέχρι του ποσού των **15 δισεκατομμυρίων ευρώ** προς τα πιστωτικά ιδρύματα» προκειμένου να χρησιμοποιηθούν «για δάνεια που θα συναφθούν».

-Σύμφωνα με το άρθρο 3 «ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ) δύναται να εκδίδει μέχρι 31.12.2009 τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου διάρκειας έως τρία έτη μέχρι συνολικού ύψους **8 δισεκατομμυρίων ευρώ** και να τους διαθέτει απευθείας στα πιστωτικά ιδρύματα».

2.Περί εγγυήσεων (Υπουργική Απόφαση 2/5121/0025 του 2009)

Προκειμένου να μην υπάρχει καμία παρερμηνεία σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν για το Ελληνικό Δημόσιο με την ιδιότητά του ως εγγυητή, στις αρχές του 2009 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Αρ. Φύλλου 140, Τεύχος Β, 29-1-2009) η Υπουργική Απόφαση 2/5121/0025 με θέμα «Καθορισμός όρων των παρεχόμενων εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου προς πιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3723/2008, του προηγούμενου δηλαδή νόμου. Αυτή η Υπουργική Απόφαση φέρει την υπογραφή του Υφυπουργού Νικόλαου Λέγκα και το χαρακτηριστικό της είναι πως οι όροι των εγγυήσεων είναι γραμμένοι και στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

-Στους όρους της εγγύησης αναφέρεται: «Η εγγύηση παρέχεται από το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν.3723/2008 υπέρ των προσώπων (οι «Δικαιούχοι» και καθένας εξ αυτών ο «Δικαιούχος») στους οποίους οφείλονται οι πληρωμές για το χρέος που προσδιορίζεται στη σχετική Πράξη

Εγγύησης (η «Οφειλή») και έχει δημιουργηθεί από το πιστωτικό ίδρυμα που αναφέρεται στο παράρτημα της εν λόγω Πράξης Εγγύησης (το «Πιστωτικό Ίδρυμα»).

-Επίσης με υπέρτιτλο «ΕΓΓΥΗΣΗ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ» αναγράφεται: «Ο Εγγυητής εγγυάται δια της παρούσης άνευ αιρέσεως και ανέκκλητα προς κάθε Δικαιούχο ότι, εάν για οποιοδήποτε λόγο το Πιστωτικό Ίδρυμα δεν καταβάλει οποιοδήποτε ποσό πληρωτέο από αυτό σύμφωνα με την Οφειλή κατά το χρόνο, στην ημερομηνία, στο νόμισμα και γενικά κατά τον τρόπο που καθορίζεται για την εν λόγω πληρωμή (είτε κατά την κανονική ημερομηνία καταβολής, είτε πρόωρα ή κατ' άλλο τρόπο), ο Εγγυητής θα καταβάλει σε πρώτη ζήτηση το εν λόγω ποσό στους Δικαιούχους για λογαριασμό τους».

-Τέλος στις δεσμεύσεις του εγγυητή αναφέρεται πως το Ελληνικό Δημόσιο θα καταβάλει σε περίπτωση αδυναμίας του Πιστωτικού Ιδρύματος «οποιοδήποτε τέλος, φόρο έκδοσης, καταχώρισης ή άλλο φόρο επί των εγγράφων και άλλο τέλος, συμπεριλαμβανομένων τόκων και προστίμων που είναι πληρωτέα στην Ελλάδα σε σχέση με την παρούσα εγγύηση».

Το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο των εγγυήσεων αποτελεί τη δεσμευτική βάση για το σύνολο των κρατικών ενισχύσεων που ακολούθησαν και για αυτό έγινε μια πιο εκτεταμένη αναφορά σε αυτό.

3.Υπουργική Απόφαση 2/20136/0025 του 2010

Αυτή η Υπουργική Απόφαση δημοσιεύτηκε στο Φύλλο της Κυβέρνησης (Αρ. Φύλλου 511,23-4-2010) με την υπογραφή του Υφυπουργού Φίλιππου Σαχινίδη και δίνει με τη μορφή εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου ποσό **2.117.000.000** ευρώ στην "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ", ποσό **1.970.000.000 ευρώ** στην "ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ", ποσό **2.500.000.000 ευρώ** στην "ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ" και ποσό **2.300.000.000 ευρώ** στην "Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias ΑΕ". Το σύνολο είναι ακριβώς **8.887.000.000 ευρώ**.

4. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3845 του 2010

Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. (ΦΕΚ Α' 65 - 6 Μαΐου 2010)

Στο Άρθρο 4, παράγραφος 8 του συγκεκριμένου νόμου αναφέρεται

«Τα ποσά που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 και στο άρθρο 4 του ν. 3723/2008 (ΦΕΚ 250/Α') αυξάνονται κατά **15 δισεκατομμύρια ευρώ** αντίστοιχα.»

Το συγκεκριμένο εδάφιο αναφέρει: «Παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέχρι του συνολικού ποσού των 15 δισεκατομμυρίων ευρώ, προς τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον καλύπτουν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που θέτει η Τράπεζα

της Ελλάδος, για δάνεια που θα συναφθούν μέχρι 31.12.2009 με ή χωρίς έκδοση τίτλων και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη.»

5. Νόμος 3864/2010 (Ίδρυση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας)

Τον Ιούλιο του 2010 δημιουργείται το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ("Hellenic Financial Stability Fund") με τον Νόμο 3864/2010 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 119, τευχος Α' στις 21 Ιουλίου 2010.

-Στο Άρθρο 1, σχετικά με τη νομική μορφή του, αναφέρεται πως το Ταμείο "δεν ανήκει στο δημόσιο τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, λειτουργεί αμιγώς κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας". Και για την άρση της παραμικρής και απόλυτα δικαιολογημένης παρεξήγησης, για το πώς είναι δυνατόν να μην έχει δημόσιο αλλά ιδιωτικό χαρακτήρα ένα Ταμείο, το οποίο διαχειρίζεται τεράστια ποσά προερχόμενα αποκλειστικά από τον δημόσιο τομέα και τα χρήματα των φορολογουμένων, διευκρινίζεται με τρόπο ρητό και κατηγορηματικό πως "ο αμιγώς ιδιωτικός χαρακτήρας δεν αναιρείται από την κάλυψη του συνόλου του κεφαλαίου του από το Ελληνικό Δημόσιο".

-Στο άρθρο 2 αναφέρεται ως σκοπός του Ταμείου "η διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, μέσω της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και θυγατρικών αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων, εφόσον λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα".

-Στο άρθρο 3 αναφέρεται: "Το κεφάλαιο του Ταμείου ανέρχεται στο ποσό των δέκα δισεκατομμυρίων (**10.000.000.0000**) ευρώ, προερχόμενο από κεφάλαια που θα αντληθούν στο πλαίσιο του μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δυνάμει του ν. 3845/2010, καλύπτεται σταδιακά από το Ελληνικό Δημόσιο και ενσωματώνεται σε τίτλους, οι οποίοι δεν είναι μεταβιβάσιμοι μέχρι τη λήξη της κατά το προηγούμενο άρθρο διάρκειας του Ταμείου".

Δημιουργείται επομένως το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το οποίο είναι αποκλειστικά ιδιωτικά, διαχειρίζεται δημόσιους πόρους που κατευθύνονται στη δημιουργία κεφαλαιακής επάρκειας των Τραπεζών (γηγενών και αλλοδαπών), πόροι δανεικοί οι οποίοι προέρχονται από τον μηχανισμό στήριξης Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΔΝΤ και το κεφάλαιο του οποίου διαρκώς θα ενισχύεται με νέα ποσά.

6. Υπουργική Απόφαση 2/51499/0025 (Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την κάλυψη ομολογιακού δανείου εκδόσεως της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» συνολικού ποσού 40.000.000 ευρώ.)

Ανάμεσα στις όχι τόσο γνωστές κρατικές ενισχύσεις ήταν και αυτή της «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» με το ποσό των τεσσάρων δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, που στηρίζεται στην ίδια νομοθετική βάση που διέπει όλο το καθεστώς των ανακεφαλαιοποιήσεων.

Με την Υπουργική Απόφαση 2/51499/0025 (Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την κάλυψη ομολογιακού δανείου εκδόσεως της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» συνολικού ποσού 40.000.000 ευρώ.) που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1354/ 1 Σεπτεμβρίου 2010, ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Φίλιππος Σαχινίδης «Παρέχει την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς τους ομολογιούχους ομολογιακού δανείου εκδόσεως της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ», συνολικής ονομαστικής αξίας **40.000.000 ευρώ**»

Το νομικό πλαίσιο που επικαλείται η συγκεκριμένη απόφαση ,το οποίο λαμβάνει υπόψη, όπως και πολλές άλλες ανάμεσα στα άλλα περιλαμβάνει:

-Τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 3723/2008 (ΦΕΚ 250/Α/9-12-2008)

-Την υπ' αρ. 54201/Β' 2884/26-11-2008 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Ενίσχυση της Ρευστότητας της Οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της Διεθνούς Χρηματοπιστωτικής Κρίσης» (ΦΕΚ 2471/Β/4-12-2008).

-Την υπ' αρ. 2/5121/0025/26-1-2009 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Καθορισμός όρων των παρεχομένων κατά το άρθρο 2 του Ν. 3723/2008 εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου προς πιστωτικά ιδρύματα» (ΦΕΚ 140/Β/29-1-2009).

-Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (2008/С 270/02).

- Τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ν 560/2008 και Ν 690/2009.

-Την με αριθμ. 29850Β1465/9-7-2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών «Παράταση του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας και της κεφαλαιακής επάρκειας σύμφωνα με το Ν. 3723/2008» (ΦΕΚ 1091/Β/19-7-2010).

-Την με αριθμ. 120882/21-06-2010 αίτηση της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ».

-Την υπ' αρ. 29/30-7-2010 απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν. 2322/1995, με την οποία 18291 18292 ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ) εγκρίθηκε το παρόν κείμενο - σχέδιο απόφασης για την παροχή εγγύησης.

- Το υπ' αρ. 2139/2-12-2008 έγγραφο της Τράπεζας της Ελλάδος (Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Ιδρύματος και Διεύθυνση Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων) σχετικά με τη διαδικασία υποβολής αιτήματος συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 για την ενίσχυση τη ρευστότητας της οικονομίας.

-Την με ΑΠ 90/20-7-2010 εισήγηση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Το δε πλήρες κείμενο της απόφασης έχει ως εξής:

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Φίλιππος Σαχινίδης

«Παρέχει την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς τους ομολογιούχους ομολογιακού δανείου εκδόσεως της τράπεζας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ», συνολικής ονομαστικής αξίας 40.000.000 ευρώ, σύμφωνα με το κείμενο της

εγγύησης στην ελληνική και αγγλική γλώσσα που ακολουθεί: (Α) Ελληνικό κείμενο: ΠΡΑΞΗ ΕΓΓΥΗΣΗΣ Η παρούσα Πράξη Εγγύησης υπογράφεται από το Ελληνικό Δημόσιο την κατωτέρω οριζόμενη Ημερομηνία Υπογραφής. Οι Όροι της Εγγύησης, όπως αυτοί εκδόθηκαν και δημοσιεύτηκαν από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών με την υπ' αρ. 2/5121/0025/26-1-2009 απόφασή του, βάσει του άρθρου 2 του ν. 3723/2008 (οι οποίοι, μεταξύ άλλων, προβλέπουν την άνευ αφέσεως και ανέκκλητη εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου της Οφειλής υπέρ των Δικαιούχων όπως ειδικότερα ορίζονται στους Όρους της Εγγύησης), θεωρείται ότι ενσωματώνονται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Πράξης Εγγύησης.»

Η συνέχεια είναι έξω από πέρα φαντασία. Μέσα σε συντομότερο χρονικό διάστημα βρέχει δισεκατομμύρια ευρώ που κατευθύνονται στις τράπεζες με μια σειρά απίθανων νομοθετημάτων έχοντας χαθεί η παραμικρή αίσθηση ντροπής όλων εκείνων που φόρτωναν αβάστακτα χρέη σε μας και όλες τις επόμενες γενιές. Ενώ δισεκατομμύρια κατευθύνονταν στις τράπεζες άνθρωποι αυτοκτονούσαν βουτηγμένοι στα χρέη και άλλοι έψαχναν στα σκουπίδια αφού δεν είχαν λίγα ευρώ για φαγητό.

7. Νόμος 3872/2010 «Εκτέλεση περιηγητικών πλόων από πλοία με σημαία τρίτων χωρών με αφετηρία ελληνικό λιμένα και άλλες διατάξεις»

-Σε νομοθέτημα με τον εντυπωσιακό τίτλο "Εκτέλεση περιηγητικών πλόων από πλοία με σημαία τρίτων χωρών με αφετηρία ελληνικό λιμένα και άλλες διατάξεις" (Νόμος 3872/2010 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 148, Τεύχος Α' στις 3 Σεπτεμβρίου 2010) ,σε μια ταπεινή παράγραφο έξι σειρών φώλιασαν χρέη 2.500 για τον καθένα μας.

Στις άλλες διατάξεις, και πιο συγκεκριμένα στο Άρθρο 7, ο νομοθέτης θέσπισε: "Τα ποσά που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 και στο άρθρο 4 του ν.3273/2008 (ΦΕΚ 250Α'), έτσι όπως αυτά τροποποιήθηκαν από την παράγραφο 8 του άρθρου τέταρτου του ν.3845/2010 (ΦΕΚ 65Α'), αυξάνονται κατά **25 δισεκατομμύρια ευρώ** αντίστοιχα. Ο πρώτος νόμος είναι ο νόμος "Αλογοσκούφη" και ο δεύτερος αυτός της ίδρυσης του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, που μόλις αναφέρθηκαν.

8. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3965/2011 (Αναμόρφωση πλαισίου λειτουργίας Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, σύσταση Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας και άλλες διατάξεις.)

-Με τον νόμο 3965/2011, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 113(Τεύχος Α')/18-05-2011και στο άρθρο 19, παράγραφος 1, προβλέπεται:

« Τα ποσά που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 και στο άρθρο 4 του ν.3723/2008 (Α' 250), έτσι όπως αυτά τροποποιήθηκαν από την παράγραφο 8 του άρθρου τέταρτου του ν.3845/2010 (Α' 65) και από το άρθρο 7 του ν. 3872/2010 (Α' 148) αυξάνονται κατά **τριάντα δισεκατομμύρια ευρώ** αντίστοιχα, προκειμένου να αποτραπούν προβλήματα ρευστότητας της πραγματικής οικονομίας.»

9. Υπουργική Απόφαση 2/43219/0025 με θέμα "Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα",

-Με την Υπουργική Απόφαση 2/43219/0025 με θέμα "Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα", που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1143(Τεύχος Β΄) στις 6 Ιουνίου 2011, παρέχεται εγγύηση "μέχρι του συνολικού ποσού των **δέκα πέντε δισεκατομμυρίων ευρώ** (15.000.000.000)" ποσό που "μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών".

10. ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα) ΦΕΚ 203 (Τεύχος Α΄) στις 14 Σεπτεμβρίου 2011

-Με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ίσως για να αποδειχτεί ο πλουραλισμός νομοθετικής θέσπισης) , και με θέμα "Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού τομέα", που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 203 (Τεύχος Α΄) στις 14 Σεπτεμβρίου 2011 καθορίζεται ως ποσό εγγύησης της προηγούμενης απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών με αριθμό 2/43219/0025/6-5-2011 τα τριάντα δισεκατομμύρια ευρώ (30.000.000.000).

Η πράξη υπογράφεται από του ς κάτωθι:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΓΛΙΤΗΣ, ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ, ΑΝΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ, ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ, ΗΛΙΑΣ ΜΟΣΙΑΛΟΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ, ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΜΑΡΙΑ-ΕΛΙΖΑ ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΞΥΝΙΔΗΣ

Ουσιαστικά πρόκειται για μεταβολή **δέκα πέντε δισεκατομμυρίων ευρώ**

11. ΝΟΜΟΣ ΥΠ΄ ΑΡΙΘΜ. 4031/ 9 Δεκεμβρίου 2011/ Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα».

-Με τον Νόμο 4031/2011, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 256(Τεύχος Α΄)/9-12-2011

Α) Στο άρθρο 1 κυρώνεται η προηγούμενη Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού τομέα, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 203 (Τεύχος Α΄) στις 14 Σεπτεμβρίου 2011 και «Το προβλεπόμενο στο πρώτο εδάφιο της 2/43219/0025/6.5.2011 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών συνολικό ποσό εγγύησης καθορίζεται σε τριάντα δισεκατομμύρια (30.000.000.000) ευρώ.»

Β) Στον ίδιο νόμο και στο αμέσως επόμενο άρθρο (άρθρο δεύτερο) αναφέρεται επί λέξει: "Το προβλεπόμενο ποσό στην παράγραφο 1 του άρθρου της πράξης νομοθετικού περιεχομένου, που κυρώνεται με το άρθρο πρώτο του νόμου αυτού, αυξάνεται σε εξήντα δισεκατομμύρια (60.000.000.000) ευρώ". Το τραγικό αποτέλεσμα ενός νομοθετήματος, όπου το επόμενο άρθρο του ίδιου νόμου τροποποιεί το αμέσως προηγούμενο, είναι **30 δισεκατομμύρια ευρώ** παραπάνω σε μια τρύπα αδηφάγα χωρίς πάτο που καταβροχθίζει τεράστια ποσά και μας δένει με αλυσίδες χρέους.

12. 4056/2012 «Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις»

Με τον νόμο 4056/2012 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 52/12-3-2012 με τίτλο "Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις» στο άρθρο 21 αναφέρεται σχετικά με τα χρήματα που περιέρχονται στη δικαιοδοσία του Χρηματοπιστωτικού Ταμείου Σταθερότητας πως "το συνολικό ποσό εγγύησης αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Αυτό πρακτικά σημαίνει πως τα 60 δισεκατομμύρια αυξάνονται κατά **30 δισεκατομμύρια** και γίνονται 90 δισεκατομμύρια.

Η συγκεκριμένη εργασία επιχείρησε να καταγράψει το σύνολο των νόμων και των χρημάτων που δόθηκαν κατά την πρώτη περίοδο των μνημονίων με την επιφύλαξη να υπάρχουν κάποιοι άλλοι που δε έχουν αναφερθεί . Για την επίτευξη αυτού του στόχου αξιοποιήθηκε το άρθρο «Πώς οι Τράπεζες πήραν 238 δις από τα μνημόνια»³⁴ του Σταύρου Τσίπρα.

Το συνολικό ποσό των χρημάτων φτάνει περίπου τα 250 και συνεχώς αυξάνεται . Θεωρώ πως αποτελεί το μεγαλύτερο σκάνδαλο της σύγχρονης ιστορίας της Ελλάδας. Για να κατανοήσουμε και να υπολογίσουμε το μέγεθος των ποσών αυτών φτάνει να σκεφτούμε πως δέκα δισεκατομμύρια χρέος θα σήμαιναν πως κάθε κάτοικος της χώρας χρωστά περίπου 1000 ευρώ. Επομένως 250 δισεκατομμύρια σημαίνουν 25.000 χρέος. Μια τετραμελής οικογένεια έχει χρεωθεί 100.000 ευρώ, χωρίς να υπολογίζεται η αύξηση του ποσού αυτού λόγω της καταβολής τόκων και λοιπών επιβαρύνσεων.

Οι αρνητικές εξελίξεις συνεχίστηκαν με την απόκτηση του πλειοψηφικού πακέτου των λεγόμενων συστημικών τραπεζών κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ.

Αγορά των συστημικών τραπεζών από hedge-funds – Νοέμβριος 2015

Τον Νοέμβριο του 2015 με επαίσχυντο τρόπο κεφάλαια hedge-funds, έχοντας αποκλειστεί από την αγορά μετοχών οι Έλληνες μέτοχοι και το Δημόσιο, αποκτούν

³⁴ olympia.gr/2012/12/08/πως-οι-τραπεζες-πηραν-238-δισ-απο-τα-μνημο/

την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου των συστημικών τραπεζών με εξουτελιστική οριζόμενη τιμή προσφοράς της μετοχής³⁵

-της Alpha € 0,04.

-της Eurobank € 0,01

-της Εθνικής Τράπεζας σε € 0,02

-της Πειραιώς € 0,003

Το πλήρες κείμενο από την Ετήσια Οικονομική Έκθεση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για τη χρήση που έληξε την 31/12/2015 Ιούλιος 2016 έχει ως εξής:³⁶

«Έγκριση των σχεδίων αναδιάρθρωσης

Τον Νοέμβριο του 2015, το ΤΧΣ ενέκρινε τα τελικά σχέδια αναδιάρθρωσης των τεσσάρων συστημικών τραπεζών για την υποβολή τους στο Υπουργείο Οικονομικών και τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Ταμείο δύναται να ζητήσει πρόσθετα μέτρα αναδιάρθρωσης μέσω του προϋπολογισμού και του επιχειρηματικού σχεδιασμού των τραπεζών, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Αποδοχή των τιμών των Αυξήσεων Μετοχικού Κεφαλαίου (ΑΜΚ) για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες

Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του Νόμου του Ταμείου και με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας βιβλίου προσφορών για την ιδιωτική τοποθέτηση στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου (ΑΜΚ) που πραγματοποιήθηκε από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, το Ταμείο αποδέχθηκε την τιμή κάλυψης των νέων μετοχών που προτάθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της κάθε Τράπεζας. Η τιμή προσφοράς της Alpha ορίστηκε σε € 0,04 ανά μετοχή ή € 2 μετά το reverse split των μετοχών 50-προς-1. Η τιμή προσφοράς της Eurobank ορίστηκε σε € 0,01 ανά μετοχή ή € 1 μετά το reverse split των μετοχών 100-προς-1. Η τιμή προσφοράς της Εθνικής Τράπεζας καθορίστηκε σε € 0,02 ανά μετοχή ή € 0,3 μετά το reverse split των μετοχών 15-προς-1. Η τιμή προσφοράς της Πειραιώς ορίστηκε σε € 0,003 ανά μετοχή ή € 0,3 μετά το reverse split των μετοχών 100-προς-1.»

Υπάρχει μια σχέση αίματος του ελληνικού δημοσίου με τις ιδιωτικές συστημικές τράπεζες. Το δημόσιο έχει εγγυηθεί και έχει αναλάβει, όπως προαναφέρθηκε, την πληρωμή όλων των χρεών των τραπεζών με το αίμα βέβαια του ελληνικού λαού και των εργαζομένων.

Ποσοτική χαλάρωση (quantitative easing ή QE)

Ένας από τους όρους που κυριαρχεί το τελευταίο χρονικό διάστημα είναι αυτός της ποσοτικής χαλάρωσης. Ως τέτοια ερμηνεύεται η αγορά εκ μέρους της ΕΚΤ ομολόγων δημοσίων και ιδιωτικών προκειμένου να αυξήσει τη ρευστότητα στην οικονομία, καθιστώντας το χρήμα φθηνότερο και δίνοντας έτσι την απαραίτητη

³⁵ http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2015_el.pdf σελ. 6

³⁶ http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2015_el.pdf σελ. 6

«ανάσα» στην οικονομία. Αυτό θα γίνει μέσω της ελπίδας ότι οι τράπεζες θα ρίξουν «φρέσκο» χρήμα στην αγορά χρηματοδοτώντας επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Οι αγορές περιλαμβάνουν κυρίως κρατικά ομόλογα των χωρών της Ευρωζώνης, αλλά και ομόλογα που έχουν εκδώσει ευρωπαϊκοί θεσμικοί οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, συνολικού ύψους περίπου 850 δισ. ευρώ. Οι κεντρικές τράπεζες αγοράζουν επίσης ομόλογα του ιδιωτικού τομέα, κυρίως καλυμμένα ομόλογα και δευτερευόντως τιτλοποιημένα δάνεια.³⁷

Σύμφωνα με τον λιτή πληροφόρηση που δίνει η ίδια η ΕΚΤ στην κεντρική της ιστοσελίδα για το πώς λειτουργεί η ποσοτική χαλάρωση:³⁸ «Η ΕΚΤ άρχισε να αγοράζει τίτλους από τις εμπορικές τράπεζες τον Μάρτιο του 2015 στο πλαίσιο των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής της. Αυτές οι αγορές, γνωστές και ως ποσοτική χαλάρωση (quantitative easing ή QE), στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη σε όλη τη ζώνη του ευρώ και συμβάλλουν στην επάνοδο του πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2%.»

Μάλιστα ακολουθεί ένα εκλαϊκευμένο εικονογραφημένο με τον τίτλο «Μάθετε πως λειτουργεί το πρόγραμμα αγοράς τίτλων» και τα επτά βήματα:

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αγοράζει ομόλογα από τις τράπεζες.
2. Έτσι, αυξάνεται η τιμή αυτών των ομολόγων και δημιουργείται χρήμα στο τραπεζικό σύστημα.
3. Κατά συνέπεια, μια ευρεία σειρά επιτοκίων μειώνονται και τα δάνεια γίνονται φθηνότερα.
4. Οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές μπορούν να δανείζονται περισσότερα χρήματα και η αποπληρωμή των δανείων τους κοστίζει λιγότερο.
5. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται ώθηση στην κατανάλωση και στις επενδύσεις.
6. Η αύξηση της κατανάλωσης και των επενδύσεων στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.
7. Καθώς οι τιμές αυξάνονται, η ΕΚΤ επιτυγχάνει ρυθμό πληθωρισμού κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα.

https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.el.html

Η ΕΚΤ άρχισε να αγοράζει τίτλους από τις εμπορικές τράπεζες τον Μάρτιο του 2015 στο πλαίσιο των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής της σε αυτό δεν περιλαμβάνονται χώρες όπως η Ελλάδα και η Κύπρος. Η ΕΚΤ όρισε ότι δεν θα

³⁷ <http://www.kathimerini.gr/807440/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/eynohmenes-oi-megales-oikonomies-ths-eyrwzwnhs-apo-to-qe>

³⁸ https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.el.html

μπορεί να αγοράσει περισσότερο από το 33% από τα κρατικά ομόλογα υπό διαπραγμάτευση των κρατών-μελών της Ευρωζώνης. Αυτομάτως αποκλείεται η Ελλάδα εξαιτίας των κρατικών της ομολόγων που είχε αγοράσει η ΕΚΤ το διάστημα 2011-2012. Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι θέσπισε τον κανόνα του 33% ώστε να μην υπάρξουν στρεβλώσεις στην αγορά ομολόγων.

Σύμφωνα με τους αρχικούς σχεδιασμούς και ανακοινώσεις της ΕΚΤ, το πρόγραμμα της ποσοτικής χαλάρωσης θα διαρκούσε έως και τον Μάρτιο του 2017 και το συνολικό ποσό θα έφτανε τα 1,7 τρισ. ευρώ³⁹. Στην πορεία η ΕΚΤ ανακοίνωσε την παράταση του προγράμματος αγορών ομολόγων για τους πρώτους εννέα μήνες του 2018 (ενώ θα ολοκληρωνόταν στα τέλη του έτους σύμφωνα με προηγούμενη παράταση) προχωρώντας παράλληλα σε περικοπή των αγορών ομολόγων στα 30 δισ. ευρώ από 60 δισ. μηνιαίως.⁴⁰

Η πλειοψηφία των αναλύσεων θεωρεί πως αυτήν την διαδικασία μια «βροχή χρημάτων», που με μεγάλη αγάπη παρέχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στα κράτη και τους λαούς της Ευρώπης που έχουν ενταχθεί σε αυτό το πρόγραμμα. Άλλοι ως μια αφορμή για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να προσθέσει χωρίς κόστος και ρίσκο κάποια μηδενικά στους λογαριασμούς της.

Μια προσεκτική μελέτη του συνόλου των αναλύσεων σχετικά με αυτό το ζήτημα δείχνει (με ελάχιστες εξαιρέσεις) πως δεν τίθενται καθόλου τα εξής ζητήματα:

- 1) Από πού προέρχονται τα χρήματα με τα οποία η ΕΚΤ αγοράζει τα ομόλογα αυτά και πόσο στοίχισε το νέο αυτό χρήμα στην ΕΚΤ;
- 2) Πώς θα επηρεάσει η αγορά αυτών των ομολόγων την πορεία των εξωτερικών χρεών;
- 3) Γιατί το φρέσκο χρήμα που θα εισρεύσει στις τράπεζες, για να δοθεί ώθηση στις επενδύσεις και στην κατανάλωση δε θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω της κρατικής πολιτικής επενδύσεων και μέσω της αύξησης των μισθών και των συντάξεων;

Αναφορικά με την πρώτη ερώτηση, κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν μπορέσαμε να βρούμε κάποια πρωτογενή πηγή που να δείχνει την ακριβή προέλευση του χρήματος που η χρησιμοποιεί η ΕΚΤ για την αγορά των ομολόγων. Θα μπορούσε να είναι τύπωμα νέου χρήματος, χρησιμοποίηση του Στρατηγικού Αποθέματος του

³⁹ <http://www.cnn.gr/oikonomia/story/45110/monodromos-i-synexisi-tis-posotikis-xalarosis-gia-tin-ekt>

⁴⁰ <http://www.kathimerini.gr/961183/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/ekt-mhnyma-ntragki-gia-synexish-toy-ge>

Ευρωσυστήματος⁴¹ ή ηλεκτρονικές εγγραφές. Σε κάθε περίπτωση το συγκεκριμένο χρήμα δεν κοστίζει τίποτε στην ΕΚΤ και η πολιτική αυτή αποτελεί μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να προσθέσει χωρίς κόστος και ρίσκο κάποια μηδενικά στους λογαριασμούς της.

Η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα είναι κατά τη γνώμη μας πως η αγορά αυτή των ομολόγων θα εκτοξεύσει τα δημόσια χρέη αφού τα κράτη δημιουργούν νέα χρέη προς την ΕΚΤ με την αποπληρωμή των ομολόγων αυτών, που βέβαια θα επωμιστούν κατά την προσφιλή μέθοδο των κυβερνήσεων οι πολίτες.

Στο τρίτο ερώτημα φαίνεται ο παραλογισμός και ο παρασιτισμός του τρόπου λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος που δημιουργεί δυσβάστακτους μηχανισμούς χρέωσης και η ανάγκη υπέρβασής του, προκειμένου να σωθούμε από τη μάστιγα των χρεών.

Μάθημα δημοκρατίας και διαφάνειας

Ένας από τους βασικούς στόχους οποιασδήποτε εργασίας είναι αυτός της διαπαιδαγώγησης σε αρχές και αξίες. Ας πάρουμε λοιπόν ένα υπέροχο μάθημα προώθησης αυτών των αξιών. Τα παρακάτω αναφέρονται στη λειτουργία της Διοίκησης του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας: Άρθρο 4 Νόμου 3864/21-7-2010, με αριθμό ΦΕΚ 119 (τεύχος Α'), άρθρο 4ε, παρ 3:

"Με απόφασή του το Διοικητικό Συμβούλιο εκδίδει σχετικό κανονισμό Δεοντολογίας. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν περαιτέρω να τηρούν εχεμύθεια ως προς τις υποθέσεις του Ταμείου και μετά την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποχώρησή τους από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου, δεσμευόμενοι από τις διατάξεις περί επαγγελματικού απορρήτου. Η υποχρέωση εχεμύθειας του Ταμείου

⁴¹ Το Στρατηγικού Αποθέματος του Ευρωσυστήματος αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ του 2002. «Το ΣΑΕ αποτελείται από το 30% της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ, σε τραπεζογραμμάτια των τριών μεγαλύτερων αξιών, και από το 20% του αριθμού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων χαμηλότερης ονομαστικής αξίας».

δεν ισχύει έναντι της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία δύναται κατά την κρίση της να διαβιβάζει τις σχετικές πληροφορίες στις κατά το άρθρο 60 του ν.3601/2007 (ΦΕΚ 178 Α') αρχές και πρόσωπα καθώς και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, σε συγκεντρωτική ή μη μορφή".

Κανείς δε γνωρίζει τι έγιναν τα τεράστια, κλεμμένα επί της ουσίας, ποσά που κατέληξαν στις τράπεζες. Δεν έχουν μόνο το θράσος να ληστεύουν τον ελληνικό λαό αλλά απαιτούν ταυτόχρονα να καλύπτονται από πλήρες καθεστώς αδιαφάνειας λες και πρόκειται για τα αμπελοχώραφα του παππού τους. Το πιθανότερο είναι πολλά από αυτά να οδηγήθηκαν στην επαναγορά ομολόγων που ξεφορτώθηκαν οι γερμανικές και γαλλικές τράπεζες. Μπορεί να πήγαν οπουδήποτε. Σε κανένα μας δε δίνουν λογαριασμό και ασφαλώς ένα από τα βασικά αιτήματά μας πρέπει να είναι η γνώση της διαχείρισης και η απονομή ευθυνών ακόμη και ποινικών και όχι διατήρηση της ασυδοσίας και της ατιμωρησίας.

Οι αρχές αυτές της αδιαφάνειας και της περιφρόνησης των πολιτών αποτελούν προέκταση της λειτουργίας της ΕΚΤ, η οποία στα πλαίσια αυτού που ονομάζεται διοικητική ανεξαρτησία λειτουργεί με τρόπο που θυμίζει κλειστή μαφιόζικη οργάνωση, με τη διαφορά πως η λειτουργία αυτή είναι θεσμοθετημένη και θεωρείται νόμιμη. Στη Συνθήκη της Λισαβόνας σχετικά με την οργάνωση του ΕΣΚΤ αναφέρονται τα εξής:

- "Σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες και το παρόν καταστατικό, ούτε η ΕΚΤ ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των εν λόγω οργανισμών, ζητά ή δέχεται υποδείξεις από θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους."⁴²

- Η αντίληψη αυτή αποτελεί τη νέα εκδοχή του παπικού αλάθητου. Ο δείκτης της ιστορίας επιστρέφει σε περιόδους που προηγούνται του Διαφωτισμού ως προς τη σκέψη και σε περιόδους που θυμίζουν τα πρώτα στάδια της βιομηχανικής επανάστασης ως προς το εργασιακό περιβάλλον.

- Οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.⁴³

- Οι λογαριασμοί της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών ελέγχονται από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές, τους οποίους υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνει το Συμβούλιο. Οι ελεγκτές είναι πλήρως εξουσιοδοτημένοι να εξετάζουν όλα τα βιβλία και τους λογαριασμούς της ΕΚΤ και των εθνικών

⁴² «Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) και της [Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας](#)», ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΣΚΤ, άρθρο 7

⁴³ Στο ίδιο, άρθρο.10.4

κεντρικών τραπεζών καθώς και να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με τις συναλλαγές τους.⁴⁴

-Τα μέλη των διοικητικών οργάνων και του προσωπικού της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών υποχρεούνται, ακόμη και όταν θα έχουν παύσει να ασκούν τα καθήκοντά τους, να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες οι οποίες, λόγω της φύσης τους, καλύπτονται από την υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου.⁴⁵

4. ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στη συγκεκριμένη εργασία επιχειρήθηκε να διερευνηθούν κυρίως δυο παράγοντες που έχουν σχέση με το χρέος της Ελλάδας και οι οποίοι σχετίζονται με τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή υλοποιείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Οι παράγοντες αυτοί είναι η ιδιοποίηση του παραγόμενου νέου χαρτονομίσματος και ο δεύτερος η επιλογή της ενίσχυσης των ιδιωτικών τραπεζών με χρήματα που κλέβονται από τους πολίτες δημιουργώντας ταυτόχρονα αβάστακτα χρέη.

Το απλό γεγονός πως το χρέος είναι ευρύτερο φαινόμενο που παρατηρείται με ιδιαίτερο και οξυμμένο τρόπο σε όλες τις χώρες της ευρωζώνης αλλά και σε όλες τις χώρες του πλανήτη δείχνει πως θα ήταν λαθεμένη οποιαδήποτε αποκλειστικά εθνική αφήγηση του χρέους. Η οποιαδήποτε έρευνα για τους τρόπους δημιουργίας του χρέους στη χώρα μας (ή και σε οποιαδήποτε άλλη χώρα) οφείλει να αναλύει και να αμφισβητεί μηχανισμούς οι οποίοι λειτουργούν με ίδιο ή παραπλήσιο τρόπο και ενοχοποιούνται για τη δημιουργία και τον πολλαπλασιασμό του χρέους σε εθνικό, κοινοτικό και πλανητικό επίπεδο.

Ας ξεκινήσουμε με τον πρώτο μηχανισμό που είναι η έκδοση νέου χρήματος από την ΕΚΤ. Πώς αυτό συνδέεται με την πρόκληση εξωτερικού χρέους ή τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία του; Η απάντηση είναι εξαιρετικά απλή. Το χρήμα αυτό θα έπρεπε να ανήκει στο δημόσιο, να αποτελεί δημόσιο πόρο και εγγράφεται στο ενεργητικό των κρατικών προϋπολογισμών ώστε να χρησιμοποιείται σε όφελος της κοινωνίας, για τη δημιουργία ευημερίας μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών παροχών και την επίτευξη παραγωγικών στόχων, όπως η δημιουργία έργων υποδομής, ανάπτυξη έρευνας, δημιουργία νέων οικονομικών μονάδων. Η Κεντρική Τράπεζα και οι Κεντρικοί Τραπεζίτες δεν συνεισφέρουν το παραμικρό για να συντελεστεί η παραγωγή αυτή του νέου χρήματος ούτε προσφέρουν δικά τους προγενέστερα κεφάλαια. Επομένως είναι αδιανόητο και δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με κανένα τρόπο το χρήμα αυτό να ιδιωτικοποιείται και να γίνεται κτήμα της ΕΚΤ. Πρέπει να υπάρξει μια απομυθοποίηση της λειτουργίας του χρήματος εν γένει και της δημιουργίας της περίφημης ρευστότητας, που στις μέρες μας έχει προσλάβει μυθικές και ανορθολογικές διαστάσεις, αφήνοντας στο απυρόβλητο τα προκλητικά τεράστια προνόμια με τα οποία έχει περιβληθεί το

⁴⁴ Στο ίδιο, άρθρο 27.1 (λογιστικός έλεγχος).

⁴⁵ Στο ίδιο, άρθρο 37.1(επαγγελματικό απόρρητο)

τραπεζικό σύστημα, και τα οποία ξεκινούν από την κορυφή που είναι οι Κεντρικές Τράπεζες.

Το χρήμα έχει συμβατική και όχι πραγματική αξία. Η πραγματική αξία χρήσης του χαρτονομίσματος για παράδειγμα είναι μικρότερη από αυτή της χαρτοπετσέτας αφού κανείς δε θα χρησιμοποιήσει ένα χαρτονόμισμα για να σκουπιστεί κατά τη διάρκεια του φαγητού. Αυτό λοιπόν που στοιχίζει ελάχιστα στη δημιουργία του και δεν έχει ουσιαστική αξία χρήσης για να αποκτηθεί από τα κράτη δημιουργεί τεράστια χρέη αφού ανταλλάσσεται με πραγματικές αξίες και επιβαρύνεται με τεράστια πρόσθετα έξοδα.

Τα ομόλογα που εκδίδουν τα κράτη θα πληρωθούν με τα χρήματα των φορολογουμένων που θα προκύψουν από την εργασία τους μειώνοντας το εισόδημά τους. Πρόκειται δηλαδή για να χρησιμοποιήσουμε τη μαρξιστική ορολογία για πρόσθετη απόσπαση υπεραξίας και αύξηση της εκμετάλλευσης, αφού εκτός από το τμήμα της εργασίας που θα σφετεριστεί ο ατομικός καπιταλιστής θα προστεθεί το τμήμα της εργασίας που θα σφετεριστεί ο συλλογικός καπιταλιστής. Επίσης τα ομόλογα μπορούν να πληρωθούν με την απώλεια των οίωνδήποτε περιουσιακών στοιχείων μπορεί να διαθέτει ο απλός πολίτης. Η πώληση του σπιτιού ή του χωραφιού που κατέχει κάποιος αγρότης για την πληρωμή χρεών ή η κατάσχεσή τους από την τράπεζα λόγω χρεών είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Και πηγαίνοντας σε ευρύτερο επίπεδο η εκποίηση περιουσιακών κρατικών στοιχείων και πλουτοπαραγωγικών πόρων είναι η ανταλλαγή πραγματικών αξιών με απλό χαρτί.

Η ΕΚΤ δεν έκανε τίποτε άλλο λοιπόν από το να δανείζει στα κράτη χρήμα το οποίο προερχόταν σε μεγάλο βαθμό από την παραγωγή των νέων χαρτονομισμάτων. Το γεγονός πως αυτό δεν κυκλοφορούσε έχει διπλή εξήγηση. Θα μπορούσε να βλάψει ίσως την αξία του ευρώ και να το υποτιμήσει αφού θα φαινόταν πως το ευρώ δεν είναι ένα "σκληρό νόμισμα" και το βασικότερο θα υπήρχε μια σοβαρή αμφισβήτηση της εξουσίας και της δικαιοδοσίας της να πουλά φούμαρα για μεταξωτές κορδέλες. Ένα μεγάλο τμήμα των δανείων αυτών δεν έφτανε με τη μορφή ρευστού γιατί αφαιρούνταν η πληρωμή προηγούμενων τόκων και χρεών. Το κρίσιμο θέμα είναι σε ποιον ανήκουν αυτά τα κεφάλαια. Θεωρώ πως είναι χρήματα που ανήκουν στους λαούς και πως από την πλευρά της ΕΚΤ έχει υπάρξει το έγκλημα της κλοπής δημοσίου χρήματος τεράστιων διαστάσεων, στοιχείο που θα πρέπει να αξιοποιηθεί στον αγώνα των λαών για τη διαγραφή των χρεών αλλά και τη διεκδίκηση αποζημίωσης από την ΕΚΤ για τις βλάβες που έχουν υποστεί οι λαοί λόγω της εγκληματικής δράσης της.

Η ιδιωτικοποίηση της έκδοσης του νέου χρήματος από τις Κεντρικές Τράπεζες είναι η βάση ενός μηχανισμού που γεννά τεράστια χρέη. Οι Κεντρικές Τράπεζες στην πορεία δανείζουν τις ιδιωτικές με μικρό επιτόκιο και αυτές στην πορεία δανείζουν με μεγαλύτερο τα κράτη. Μια σειρά από γραφειοκρατικές επιβαρύνσεις και νομικά έξοδα και βέβαια η συσσώρευση παλιών χρεών και ο νέος δανεισμός για την αποπληρωμή των παλαιών δανείων εκτοξεύουν στα ύψη τα χρέη, δημιουργώντας τεράστια πλασματικά και παρασιτικά κεφάλαια χωρίς το παραμικρό παραγωγικό αντίκρισμα. Έτσι δικαιολογείται το αδικαιολόγητο, το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο να έχει ξεπεράσει πολλές φορές το παγκόσμιο ΑΕΠ. Αν ο κόσμος της εργασίας και οι λαοί αποδεχτούν αυτή την κατάσταση θα πρέπει να

δουλεύουν αιώνες χωρίς να σηκώνουν κεφάλι ενώ τα χρέη θα συσσωρεύονται όλο και περισσότερα υπέρ αυτών που δε θα κάνουν τίποτε.

Η τραγικότητα με την πολιτική της ΕΚΤ είναι πως δημιουργεί εξωτερικό χρέος, σε αντίθεση με την Ιαπωνία ή τις ΗΠΑ που η νομισματική πολιτική τους συσσωρεύει εσωτερικό χρέος. Επίσης η αποκλειστικότητα άσκησης νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ στα πλαίσια της ευρωζώνης δημιουργεί ένα δολοφονικό μηχανισμό κατά των λαών συσσωρεύοντας εξωτερικά χρέη και απειλώντας με νομισματική ασφυξία κάθε φορά που αυτή θα επιλέξει. Είναι η τραγική εικόνα που ζήσαμε στην Ελλάδα την περίοδο πριν το δημοψήφισμα και το περήφανο όχι του ελληνικού λαού, που χαιρέτιστηκε με ελπίδα από τους λαούς και τα κινήματα όλου του κόσμου, και που ξεπουλήθηκε αμέσως από την κυβέρνηση Τσίπρα.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Η ευθύνη της ΕΚΤ βρίσκεται καταρχήν στην απόλυτη αδυναμία της να ασκήσει αποτελεσματική προληπτική εποπτεία ώστε να αποφευχθεί η κεφαλαιακή αποψίλωσή τους. Συνολικά το τραπεζικό σύστημα, είτε αφορά στις κεντρικές είτε στις ιδιωτικές τράπεζες, λειτουργεί σε συνθήκες απόλυτης αδιαφάνειας και ασυδοσίας, απόλυτα στεγανοποιημένο από οποιοδήποτε ουσιαστικό λαϊκό έλεγχο. Βασικά όμως η ευθύνη της ΕΚΤ και της ΕΕ βρίσκονται στην πολιτική τους απόφαση να στηρίζουν τα τραπεζικά συμφέροντα και να κοινωνικοποιήσουν τις ζημιές τους, διατηρώντας άθικτα και αυξάνοντας παραπάνω τα κέρδη τους. Αποδεικνύεται και με αυτόν τον τρόπο πως η ΕΕ και η ΕΚΤ αποτελεί ένα μηχανισμό που δεν αποσκοπεί στα συμφέροντα των λαών αλλά σε αυτά των τραπεζιτών και των καπιταλιστών.

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών στηρίχτηκε βασικά στο επιχείρημα πως είναι υπερβολικά μεγάλες για να κλείσουν και πως θα πρέπει να μεταφερθούν χρήματα στην πραγματική οικονομία μέσω των χορηγούμενων τραπεζικών δανείων, καταναλωτικών και επιχειρηματικών, για να υπάρξει οικονομική αναθέρμανση και να ξεπεραστεί η κρίση. Η θέση αυτή επαναλαμβάνεται διαρκώς από έγκριτες οικονομικές εφημερίδες και μέσω της επανάληψης δημιουργεί την πεποίθηση πως δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά. Το εντυπωσιακό είναι πως στις αναλύσεις αυτές δε γίνεται η παραμικρή κριτική για τη δραματική πτώση των μισθών και των συντάξεων που έχει οδηγήσει σε αντίστοιχα δραματική πτώση της αγοραστικής δυνατότητας των εργαζομένων. Αν θέλουμε να τονώσουμε τη ζήτηση γιατί να μη γίνει αυτό μέσω της αύξησης μισθών και συντάξεων, βελτιώνοντας έτσι το βιοτικό επίπεδο των πολλών που τώρα καταβαραθρώνεται και γιατί να γίνει αυτό μέσω καταναλωτικών δανείων; Και αν πρόκειται για επαγγελματικά δάνεια πόσες οικονομικές μονάδες και πόσα εργοστάσια θα είχαν χτιστεί με ένα μικρό μόνο τμήμα των 250 δισεκατομμυρίων που δόθηκαν στις τράπεζες. Και πόσες νέες θέσεις αξιοπρεπούς εργασίας θα μπορούσαν να προκύψουν με μια τέτοια πολιτική αντί για τις κακοπληρωμένες θέσεις των νέων εργασιακών σχέσεων σε σύγχρονα εργασιακά κολαστήρια. Οι κυρίαρχες οικονομικές επιλογές συντελούν στην καταστροφή της κοινωνίας, χαρακτηρίζονται από τον οικονομικό ανорθολογισμό και υπονομεύουν τις συλλογικές παραγωγικές δυνατότητες που η τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη επιτρέπει.

Όλη αυτή διαδικασία δεν έχει μόνο την οικονομική αλλά και την πολιτική διάσταση και στόχευση. Ο στόχος της ΕΚΤ, της ΕΕ και του ΔΝΤ δεν είναι απλώς να βγάλουν χρηματικά κέρδη μέσα από τη διαδικασία του δανεισμού. Ο κύριος στόχος

τους είναι η μακροχρόνια προσαρμογή του εργασιακού και οικονομικού περιβάλλοντος με τρόπο που να εγγυάται καλύτερα τη μακροπρόθεσμη μεγιστοποίηση των καπιταλιστικών κερδών. Αυτό επιτυγχάνεται ανάμεσα στα άλλα μέσω των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας που σταδιακά εξαθλιώνουν την εργατική τάξη, επιβάλλοντας εργασιακή ανασφάλεια και αβεβαιότητα. Δεύτερος βασικός στόχος είναι η απόκτηση εμπράγματων δικαιωμάτων στις πραγματικές πηγές πλούτου, όπως για παράδειγμα το έδαφος και το υπέδαφος. Βασικός τέλος στόχος είναι η ιδιωτικοποίηση όλων των κρατικών υποδομών μέσω των αποκρατικοποιήσεων. Αυτός είναι ο ταξικός ρόλος τους, ως συλλογικού καπιταλιστή και πραγματικά έχουν επιδείξει εξαιρετικό ζήλο και αποτελεσματικότητα στην υλοποίησή του.

Γ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Στα πλαίσια αυτής της εργασίας συντάχθηκε το παρακάτω ερωτηματολόγιο με τον τίτλο «ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ», που συντάχτηκε με τη βοήθεια του επιβλέποντα Καθηγητή Κου Κωνσταντίνου Κυρίτση, το οποίο περιλαμβάνει 21 ερωτήσεις σχετικά με τη γνώση και κυρίως την άποψη

των ερωτώμενων σχετικά με τα ζητήματα που άπτονται της νομισματικής πολιτικής και των χρεών.

Πάρθηκαν συνεντεύξεις από 58 άνδρες και 51 γυναίκες. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν κατεξοχήν στην περιοχή της Πρέβεζας και των Ιωαννίνων. Πιο συγκεκριμένα αναφορικά με τα ηλικιακά όρια πραγματοποιήθηκαν σε:

Άνδρες 18-30 (16)

Άνδρες 31-50 (24)

Άνδρες 51-70 (18)

Γυναίκες 18-30 (18)

Γυναίκες 31-50 (22)

Γυναίκες 51-70 (11)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η παρούσα δειγματοληψία γίνεται στο πλαίσιο πτυχιακής εργασίας του Πανεπιστημίου Εφαρμοζομένων Επιστημών της Ηπείρου με θέμα «Νομισματικό σύστημα του ευρώ, Ευρωπαϊκές Κεντρικές Τράπεζες και Δανειακή Κρίση» και είναι προσανατολισμένη σε ερωτήματα που σχετίζονται με αυτό το θέμα.

Παρακαλούμε, αφιερώστε λίγο από το χρόνο σας να απαντήσετε όλες τις ερωτήσεις του παρακάτω ερωτηματολογίου, το οποίο είναι ανώνυμο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να ανήκει στο κράτος ή στους ιδιώτες;

α. Στο κράτος β. Στους ιδιώτες γ. Δε γνωρίζω

2) Οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που ανήκουν στην ΕΚΤ και αποτελούν μαζί της το Σύστημα Ευρωπαϊκών Κεντρικών Τραπεζών είναι κυρίως ιδιωτικές η δημόσιες;

α. Ιδιωτικές β. Δημόσιες γ. Δε γνωρίζω

3) Κατά την άποψή σας ποιος ορισμός είναι αντιπροσωπευτικότερος σχετικά με το χρήμα;

α) μέσο συναλλαγής

β) μέσο δημιουργίας ανισοτήτων στην κοινωνία

- γ) μέσο άσκησης εξουσίας από άνθρωπο σε άνθρωπο
- δ) Μέσο μέτρησης και αριστοποίησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- 4) Γνωρίζετε πως η παροχή του χρήματος στην κοινωνία από τη στιγμή της έκδοσής του γίνεται αποκλειστικά μέσω δανεισμού; α. Ναι β. Όχι
- 5) Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να παρέχεται ως δανεισμός ή ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις; α. Ως δανεισμός β. Ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις γ. Δε γνωρίζω
- 6) Πιστεύετε πως η εμφάνιση δανειακών κρίσεων σχετίζεται με το γεγονός πως το χρήμα από την ημέρα έκδοσής του κυκλοφορεί στην κοινωνία αποκλειστικά μέσω δανεισμού; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω
- 7) Γνωρίζετε πως σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από τις Κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια των χωρών της ευρωζώνης της ΕΕ, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέμβασης από τα κοινοβούλια και τις κυβερνήσεις στις αποφάσεις της ΕΚΤ σχετικά με την έκδοση του χρήματος, την προσφορά μέσω δανεισμού και τα επιτόκια; α. Ναι β. Όχι
- 8) Πιστεύετε πως ο τραπεζικός κλάδος έχει μεγαλύτερη έμμεση εξουσία στην οικονομία και την κοινωνία από την άμεση εξουσία της πολιτικής ; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω
- 9) Πιστεύετε πως οι οικονομικές ανισότητες επιταχύνουν, επιβραδύνουν ή δεν είναι συσχετισμένες με την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας; α. Επιταχύνουν β. Επιβραδύνουν γ. Δεν υπάρχει συσχέτιση δ. Δε γνωρίζω
- 10) Πιστεύετε πως τα ηλεκτρονικά νομίσματα (τοπικά ή μη) μπορούν να αποβούν απώτερα πιο ωφέλιμα κοινωνικά από την ωφελιμότητα του παρόντος νομισματικού τραπεζικού συστήματος; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω
- 11) Πιστεύετε πως ένα ελάχιστο εισόδημα επιβίωσης ως επίδομα είναι βασικό ανθρώπινο κοινωνικό δικαίωμα, όπως αυτό της υγείας, για όλους τους ανθρώπους, είτε εργάζονται είτε όχι; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω
- 12) Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτερο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς τη χρήση του χρήματος αλλά μόνο με κατάλληλους κανόνες δικαιωμάτων πάνω στα αγαθά και την ατομική ιδιοκτησία; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω
- 13) Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτατο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία αλλά με κανόνες πρόσβασης , χρήσης και συντήρησης των αγαθών; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω

14) Η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει τα χρέη της ή πρέπει να διαγραφούν διότι εμπεριέχουν δόλο και δημιουργούν κοινωνική και οικονομική δουλεία; α. Ναι, να πληρωθούν β. Όχι, να διαγραφούν γ. Δε γνωρίζω

15) Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους στην Ευρώπη και την Αμερική είναι πρόβλημα αποκλειστικά της Ελλάδας; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω

16) Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους είναι ταξικό; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω

17) Οι υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να πληρώσουν τα χρέη τους ή πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους, όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ; α. Να πληρώσουν τα χρέη τους β. Να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους, όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ; γ. Δε γνωρίζω

18) Η ΕΚΤ εξέδιδε χαρτονομίσματα (base of currency) και πριν τη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση»; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω

19) Γνωρίζετε πως οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν το 97% από αυτό που λέγεται λογιστικό χρήμα (γνωστό επίσης ως M1, M2, M3) με λογιστικές εγγραφές, το οποίο μετριέται στο ΑΕΠ ως κυκλοφορούν χρήμα; α. Ναι β. Όχι

20) Στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης η ΕΚΤ εκδίδει 80 δισεκατομμύρια τον μήνα. Πιστεύετε πως η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει δικαίωμα αυτοδίκαια σε τμήμα αυτών των χρημάτων; α. Ναι β. Όχι γ. Δε γνωρίζω

21) Πώς επηρέασε η οικονομική κρίση τα οικονομικά σας;

α) Πολύ β) Μέτρια γ) Ελάχιστα

1. Α. ΓΕΝΙΚΑ-ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1 .Τι φύλο είσαι ;

1.1.1. Άνδρας _ 0

1.1.2. Γυναίκα _ 1

1.2 . Ποιάς ηλικίας είσαι;

1.3 . Ποια είναι η οικογενειακή σου κατάσταση;

1.3.1. Έγγαμος _1

1.3.2. Άγαμος _2

1.3.3. Χωρισμένος _3

1.4 . Ποιος είναι ο ανώτερος τίτλος σπουδών που πήρες ως σήμερα;

1.4.1. Απολυτήριο Δημοτικού Σχολείου _1

1.4.2 .Απολυτήριο Γυμνασίου _2

1.4.3. Απολυτήριο Λυκείου (Ενιαίου, ΤΕΕ ή ΕΠΑΛ) _3

1.4.4. Δίπλωμα Δημόσιου ή Ιδιωτικού ΙΕΚ ή Κολλεγίου _4

1.4.5. Πτυχίο ΤΕΙ _5

1.4.6. Πτυχίο Πανεπιστημίου _6

1.4.7. Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών _7

1.4.8. Δίπλωμα Ιδιωτικού Κολλεγίου _8

Ο σκοπός της εργασίας ήταν η διερεύνηση της γνώμης αυτών που υφίστανται τις συνέπειες της λεγόμενης «κρίσης χρέους» σχετικά με το ρόλο που η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ διαδραμάτισε και η άποψη τους για το τι πρέπει να γίνει. Οι απαντήσεις αυτές συγκρίνονται με τις θέσεις που αναπτύσσονται στη συγκεκριμένη εργασία.

Η εργασία αυτή ξεκινά από τη θέση πως υπάρχει απόλυτη συσχέτιση της έξαρσης των εξωτερικών δημοσίων ελλειμμάτων στις χώρες της ΕΕ και του νομισματικού συστήματος του ευρώ.

Αυτό στον κύριο κορμό της εργασίας αποδεικνύεται από την παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων από τις **«ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ»** κεφάλαιο **«ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ»** και πιο συγκεκριμένα από το υποκεφάλαιο **«ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ»**, όπου γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στη μεταβολή του αριθμού των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ και στη μεταβολή της αξίας τους για το αντίστοιχο έτος.

Η εργασία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παράθεση αυτών των στοιχείων γιατί αποτελούν επίσημα πρωτογενή τεκμήρια της ίδιας της ΕΚΤ του επίσημου φορέα του ευρωσυστήματος. Δε στηρίζεται σε δευτερογενείς πηγές ή σε αναλύσεις ειδικών οικονομολόγων που πολλές φορές περιβαλλόμενοι τον μανδύα της αυθεντίας δημιουργούν συγκεκριμένες λανθασμένες αντιλήψεις. Μάλιστα η άποψη που υποστηρίζεται στην εργασία αυτή έρχεται σε σαφή αντιπαράθεση με το σύνολο σχεδόν των αναλύσεων και των απόψεων που κυκλοφορούν και οι οποίες υιοθετούν την άποψη πως η ΕΚΤ ακολουθούσε μια σφικτή νομισματική πολιτική. Η λαθεμένη αυτή αντίληψη θεωρούμε πως αποτελεί είτε προϊόν άγνοιας που αναπαράγεται μέσω της δύναμης της συνήθειας και της αντιγραφής είτε συνειδητή προσπάθεια που υπαγορεύεται από πολιτικά κίνητρα και δε θέλει να ενοχοποιήσει

την ΕΚΤ για την τεράστια όξυνση που έχει προσλάβει το πρόβλημα των δημοσίων εξωτερικών ελλειμμάτων.

Η αναλυτική παράθεση των στοιχείων αυτών στηριζόμενη στην άτεγκτη λογική των αριθμών αποδεικνύει με τρόπο πασιφανή πως από το 2002 ως το 2017 η ΕΚΤ δηλαδή έχει τυπώσει πάνω από 1.436 δισεκατομμύρια ευρώ αυξάνοντας πεντέμισι φορές την αρχική ποσότητα του χαρτονομίσματος που υπήρχε το 2002 από 320 δισεκατομμύρια σε 1.756,5 δισεκατομμύρια (κυκλοφορούν και αποθεματικό χαρτονόμισμα).

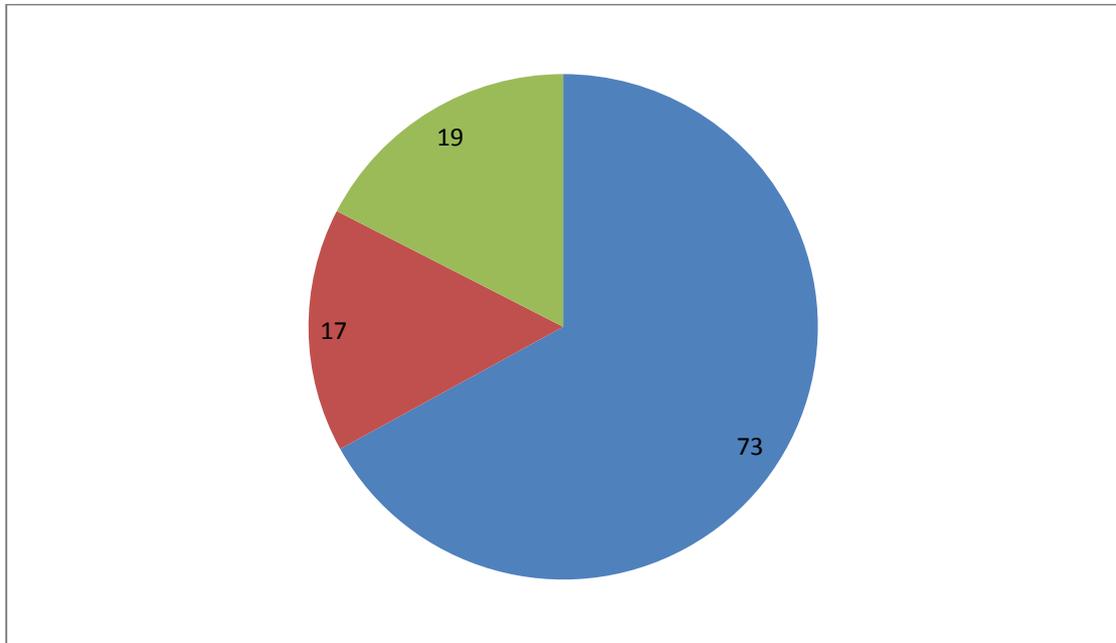
Η θέση σε κυκλοφορία του νέου αυτού χρήματος γίνεται μέσω του δανεισμού των κρατών με την πώληση κρατικών ομολόγων είτε στις ιδιωτικές τράπεζες που έχουν ήδη δανειστεί με μικρότερο επιτόκιο από την ΕΚΤ είτε απευθείας στην ΕΚΤ. Η διαδικασία αυτή ασφαλώς διογκώνει τα εξωτερικά κρατικά χρέη που υποχρεώνονται στην αγορά αυτού του χρήματος, το οποίο δε στοιχίζει συμβατική αξία και δε στοιχίζει τίποτε στην ΕΚΤ.

Ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας με βάση το σύνολο των απαντήσεων που δόθηκαν, τη διαγραμματική απεικόνισή τους και το σχολιασμό των απαντήσεων

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

«Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να ανήκει στο κράτος ή στους ιδιώτες;»

Στην πρώτη ερώτηση «Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να ανήκει στο κράτος ή στους ιδιώτες;»

το 67% (73 άτομα) απάντησε «στο κράτος» (μπλε επιφάνεια)

το 16% (17 άτομα) απάντησε «στους ιδιώτες» (κόκκινη επιφάνεια)

το 17 % (19 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Παρατηρούμε πως στην ερώτηση αυτή που είναι μια ερώτηση γνώμης και όχι γνώσης κυριαρχεί η αντίληψη πως το νέο χρήμα που εκδίδεται πρέπει να ανήκει στο κράτος και όχι στους ιδιώτες. Η άποψη αυτή εκφράζεται από τα 2/3 των ερωτηθέντων.

Αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι πως το εκδιδόμενο χρήμα ανήκει στους ιδιώτες. Οι ιδιώτες αυτοί είναι η ΕΚΤ και οι τράπεζες που ανήκουν στο ΕΚΤ. Το πρόβλημα είναι πως αναφερόμαστε σε μια λανθάνουσα ιδιωτικοποίηση που δε γίνεται άμεσα αντιληπτή, όπως οι ιδιωτικοποιήσεις που υπάρχουν γίνονται σε άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας και των υπηρεσιών (ιδιωτικοποιήσεις λιμανιών, επιχειρήσεων ηλεκτρισμού, στην εκπαίδευση, στην υγεία κλπ) και η οποία μάλιστα υπάρχει από παλιά. Η ιδιωτικοποίηση αυτή συνδέεται στενά με το σύνολο των ιδιωτικοποιήσεων που πραγματοποιούνται με

καταιγιστικό ρυθμό σε όλες τις χώρες της ΕΕ και ιδιαίτερα στις χώρες της περιφέρειας με την εξής έννοια. Η συγκεκριμένη νομισματική λειτουργία δημιουργεί τεράστια χρέη και η συνέχιση της δανειοδότησης από την πλευρά της ΕΚΤ και των υπολοίπων «θεσμών» συνδέεται εκτός των άλλων με την υποχρέωση ιδιωτικοποιήσεων που επιβάλλονται στα κράτη και οι οποίες πρόθυμα ψηφίζονται από τις κυβερνήσεις⁴⁶

Η έννοια πως το εκδιδόμενο χρήμα ανήκει στους ιδιώτες σημαίνει πως η ΕΚΤ και οι λοιπές Κεντρικές Τράπεζες πουλάνε αυτό το χρήμα στα κράτη είτε απευθείας μέσω της αγοράς ομολόγων που αυτά εκδίδουν είτε μέσω των εμπορικών τραπεζών, οι οποίες λειτουργούν ως ενδιάμεσος αυξάνοντας το κόστος αγοράς του χρήματος. Το εκδιδόμενο αυτό χρήμα τελικά καταλήγει να πωλείται σε τιμή σημαντικά μεγαλύτερη από την ονομαστική του αξία αφού σε αυτήν προστίθενται οι τόκοι, οι οποίοι αυξάνουν κατά πολύ το κόστος του χρήματος⁴⁷ και τα λεγόμενα πανωτόκια τα λεγόμενα συντηρούν και οξύνουν το πρόβλημα του χρειάς στο διηνεκές. Έτσι καταλήγουμε σε ένα δραματικό δίπολο που περιλαμβάνει από τη μία υπερχρεωμένα κράτη και από την άλλη ενισχυμένα χαρτοφυλάκια και παχυλά κέρδη για την ΕΚΤ⁴⁸.

⁴⁶ « Ψηφίστηκε την Τετάρτη στην Ολομέλεια της Βουλής το νομοσχέδιο του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την πώληση των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ σε Φλώρινα και Μεγαλόπολη, ώστε να προχωρήσει η «απελευθέρωση» της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, κάτι που αποτελεί προαπαιτούμενο της τέταρτης αξιολόγησης.»
<https://www.thepressproject.gr/article/127491/Psifistike-to-nomosxedio-polisis-lignitikon-monadon-tis-DEI>

⁴⁷ «Στα 18 δισ. ευρώ εκτιμώνται από το [ANT](http://www.ant1.gr) οι δαπάνες εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους έως τον Αύγουστο του 2018, οπότε θα λήξει και το δικό του πρόγραμμα για την Ελλάδα (stand by arrangement). Ειδικότερα, η Ελλάδα θα πρέπει να πληρώσει στο επόμενο 12μηνο 6,8 δισ. ευρώ για τόκους και 11,3 δισ. ευρώ για χρεολύσια, εκ των οποίων τα 5,7 δισ. αφορούν σε ομόλογα της ΕΚΤ, τα 1,8 δισ. σε δάνεια του ΔΝΤ και τα 3,7 δισ. σε ομόλογα ιδιωτών.»
<http://www.enikonomia.gr/economy/160875,sta-18-dis-evro-oi-dapanes-tis-elladas-gia-tokochreolysia-to-epom.html>

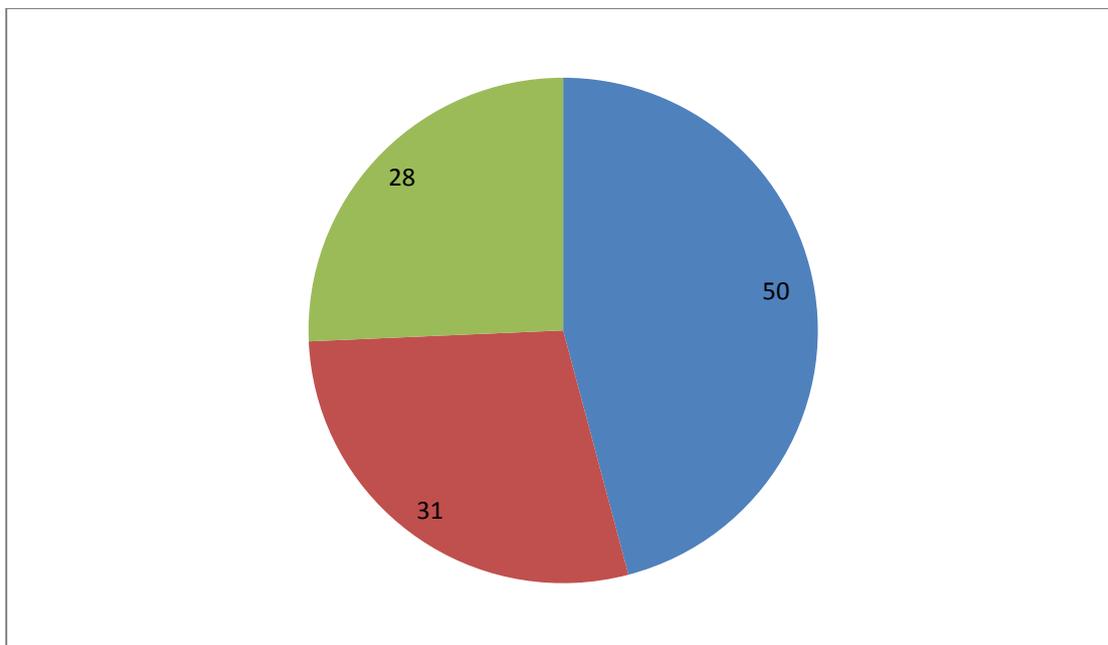
⁴⁸ «Κέρδη 70 έως 80 δισ. ευρώ αναμένεται να έχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) από τις αγορές κρατικών ομολόγων των χωρών της περιφέρειας της Ευρωζώνης κατά την περίοδο μεταξύ 2009 και 2012, από τα οποία τα 9 δισ. ευρώ θα προέλθουν από τα ελληνικά ομόλογα.

Τα ανωτέρω επισημαίνει ο επικεφαλής της γερμανικής επενδυτικής εταιρείας Allianz Global Investors, Αντρέας Ούτερμαν, σε άρθρο του στην εφημερίδα Financial Times.

<http://www.naftemporiki.gr/finance/story/678240/allianz-kerdi-9-dis-euro-gia-tin-ekt-apo-ta-ellinika-omologa>

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

«Οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που ανήκουν στην ΕΚΤ και αποτελούν μαζί της το Σύστημα Ευρωπαϊκών Κεντρικών Τραπεζών είναι κυρίως ιδιωτικές ή δημόσιες;»

Στη δεύτερη ερώτηση «Οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που ανήκουν στην ΕΚΤ και αποτελούν μαζί της το Σύστημα Ευρωπαϊκών Κεντρικών Τραπεζών είναι κυρίως ιδιωτικές ή δημόσιες;»

το 46% (50 άτομα) απάντησε «ιδιωτικές» (μπλε επιφάνεια)

το 28% (31 άτομα) απάντησε «δημόσιες» (κόκκινη επιφάνεια)

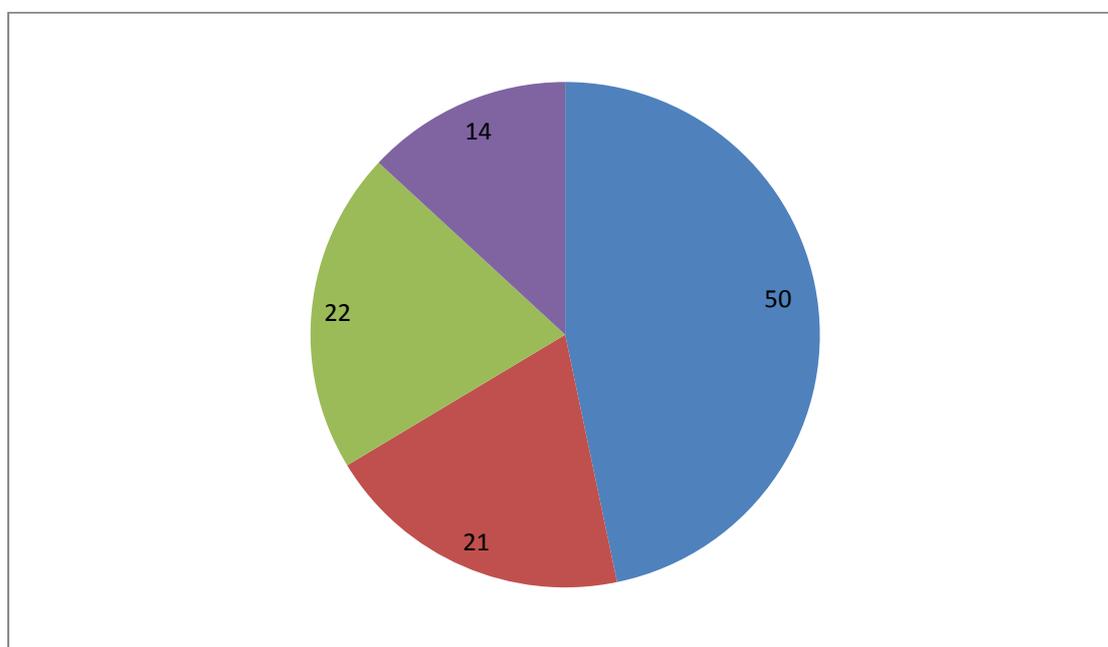
το 26% (28 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Η αλήθεια είναι πως από την άποψη του ιδιοκτησιακού καθεστώτος οι περισσότερες τράπεζες είναι κρατικές, ενώ οι Κεντρικές Τράπεζες της Ελλάδας και της Ιταλίας είναι ιδιωτικές, χωρίς αυτό να τροποποιεί, όπως προαναφέρθηκε, την ουσία της νομισματικής πολιτικής.

Σχετικά με την ιστορία της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας μας παρατηρείται η εξής εξέλιξη⁴⁹: «Στην Ελλάδα, η πρώτη Κεντρική τράπεζα ήταν κρατική , ήταν η Χρηματιστική του Καποδίστρια, και εξέδιδε τον φοίνικα το 1828. Αλλά με την δολοφονία του, το 1842 ιδρύθηκε η 100% ιδιωτική «Εθνική Τράπεζα» που εξέδιδε με δικό της χρυσό την δραχμή, ενώ το Ελληνικό κράτος έπρεπε να δανείζεται την δραχμή για να λειτουργεί. Το ίδιο και το 1926 με την ιδιωτική «Τράπεζα Ελλάδος» που σύμφωνα με το καταστατικό το κράτος δεν μπορεί να έχει πάνω από 33%, ενώ τώρα έχει 9%-10%.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

«Κατά την άποψή σας ποιος ορισμός είναι αντιπροσωπευτικότερος σχετικά με το χρήμα;»

το 46% (50 άτομα) απάντησε μέσο συναλλαγής (μπλε επιφάνεια)

το 19% (21 άτομα) απάντησε μέσο δημιουργίας ανισοτήτων στην κοινωνία (κόκκινη επιφάνεια)

⁴⁹ Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου) σελ. 6

(Βλέπε [6] Το Σύνταγμα οι νόμοι και η έκδοση του τραπεζικού χρήματος <http://acfin.teiep.gr/eclass/modules/document/file.php/TMA242/%CE%9C%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%91%20%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%91.pdf>).

το 22% (24 άτομα) μέσο άσκησης εξουσίας από άνθρωπο σε άνθρωπο (πράσινη επιφάνεια)

το 13% (14 άτομα) μέσο μέτρησης και αριστοποίησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (μωβ επιφάνεια)

Στη συγκεκριμένη ερώτηση κυρίαρχη ήταν η απάντηση μέσο συναλλαγής (46%). Σύμφωνα με την κυρίαρχη αντίληψη και την επίσημη βιβλιογραφία μια από τις κύριες λειτουργίες του χρήματος είναι να αποτελεί **μέσο συναλλαγής** για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών ενώ οι υπόλοιπες είναι να αποτελεί **λογιστική μονάδα** για τον καθορισμό των τιμών και **μέσο αποθήκευσης αξίας** για την αποταμίευση⁵⁰.

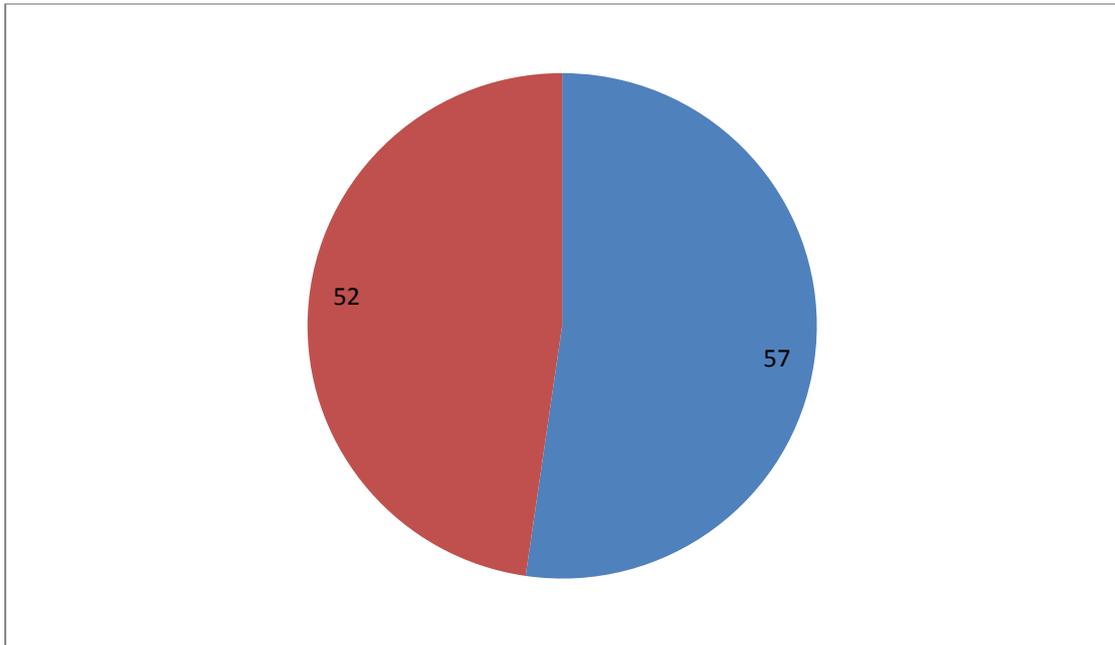
Ταυτόχρονα όμως το χρήμα επιτελεί και άλλες μη διακηρυγμένες λειτουργίες, όπως η μεγέθυνση των ανισοτήτων και η άσκηση κυριαρχίας μιας ολιγαρχικής μερίδας ανθρώπων, αφού δε λειτουργεί με τρόπο αταξικό αλλά βρίσκεται στην κατοχή της άρχουσας τάξης. Μάλιστα οι μηχανισμοί που σχετίζονται με την παροχή του χρήματος, όπως η ΕΚΤ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αξιοποιούν τη θέση τους αυτή για να επιβάλλουν πολιτικές νεοσυντηρητικού τύπου, όπως είναι τα μνημόνια και οι πολιτικές που έχουν ακολουθηθεί στις χώρες της Λατινικής Αμερικής με ξεπούλημα του δημοσίου πλούτου, μαζικές απολύσεις, πολιτικές ελαστικής εργασίας. Η άποψη αυτή εκφράζεται από ένα σημαντικό τμήμα των ερωτώμενων οι οποίοι υιοθέτησαν τη δεύτερη επιλογή, μέσο δημιουργίας ανισοτήτων (19%) και την τρίτη επιλογή, μέσο άσκησης εξουσίας από άνθρωπο σε άνθρωπο (22%) φτάνοντας συνολικά στο 41% του δείγματος.

Η κατοχή της οικονομικής εξουσίας συνδέεται απόλυτα με την παραγωγή, κατοχή και νομή του χρήματος αφού σε μια εκχρηματισμένη οικονομία τα πάντα κινούνται με βάση αυτό. Στις παλαιότερες εποχές (ρωμαϊκή, βυζαντινή κλπ), όταν το χρήμα περιείχε την αξία του στο σώμα του νομίσματος, που ήταν φτιαγμένο από πολύτιμα μέταλλα (χρυσό ή άργυρο), ή όταν με κάποιον τρόπο ίσχυε ο κανόνας του χρυσού ήταν απαραίτητο στις άρχουσες τάξεις να κατέχουν τα ορυχεία χρυσού και άλλων πολύτιμων μετάλλων, όπου εργάζονταν σε φρικτές συνθήκες δούλοι. Σήμερα που το χρήμα έχει τη μορφή του χαρτονομίσματος τα πράγματα έχουν γίνει στον τομέα αυτόν πιο πολιτισμένα. Αρκεί η κατοχή των νομισματοκοπειών και η δυνατότητα της έκδοσης του νέου χαρτονομίσματος. Οι δούλοι ακολουθούν μετά τη δημιουργία αυτού του χρήματος και μέσω του δανεισμού του. Είναι πολύ περισσότεροι από παλιότερα, βρίσκονται δίπλα μας, ανάμεσά μας, μπορεί να είμαστε εμείς οι ίδιοι. Και γινόμαστε οικονομικοί δούλοι, έστω και αν δεν μας έχουν περάσει αλυσίδες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

«Γνωρίζετε πως η παροχή του χρήματος στην κοινωνία από τη στιγμή της έκδοσής του γίνεται μέσω δανεισμού;»

⁵⁰ https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what_is_money.el.html

Στην τέταρτη ερώτηση «Γνωρίζετε πως η παροχή του χρήματος στην κοινωνία από τη στιγμή της έκδοσής του γίνεται μέσω δανεισμού;»

το 52% (57 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 48% (52 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

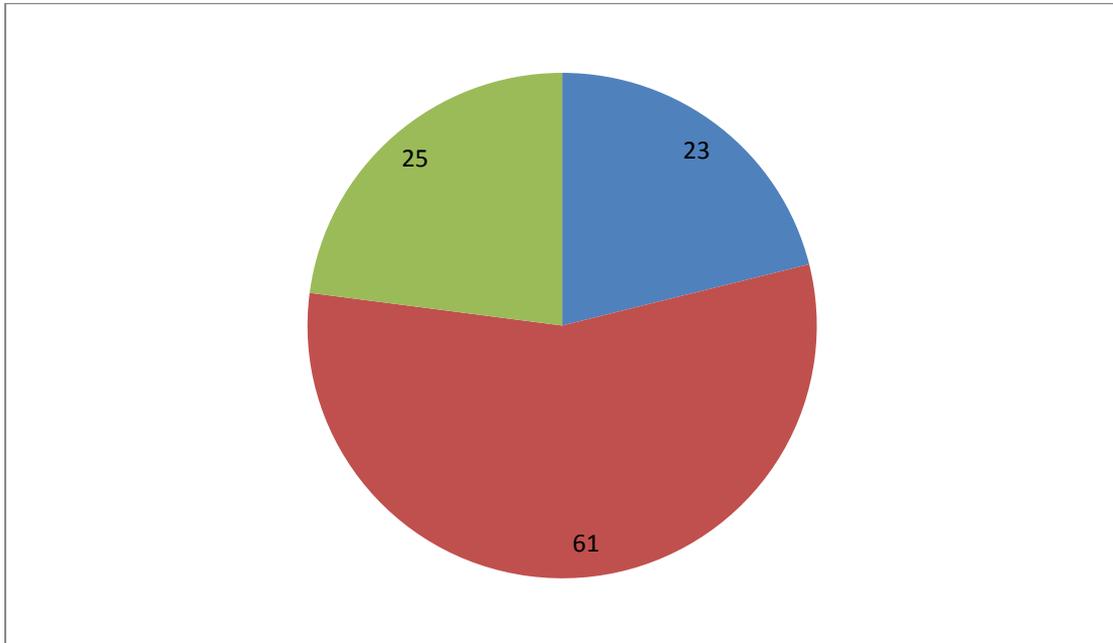
Η ερώτηση αυτή είναι μια ερώτηση γνώσης και συνδέεται άμεσα με την επόμενη ερώτηση που είναι μια ερώτηση γνώμης. Στις απαντήσεις υπερτερεί ελαφρώς το «ναι» αλλά είναι πολύ σημαντικό το ποσοστό των ερωτώμενων που δηλώνουν άγνοια για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα.

Αυτό σημαίνει πως πρέπει να υπάρξει πολύ μεγαλύτερη ενημέρωση της κοινωνίας σχετικά με το γεγονός πως το νεοεκδιδόμενο χρήμα φτάνει στην κοινωνία μέσω του δανεισμού. Με αυτόν τον τρόπο «Το τραπεζικό σύστημα μέσω του δανεισμού δρα ως ένας παρασιτικός ή αρπακτικός (predator) πληθυσμός με ξενιστή η θήραμα (prey) την υπόλοιπη οικονομία»⁵¹

⁵¹ Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου) σελ. 18

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

«Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να παρέχεται ως δανεισμός ή ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις;»

Στην πέμπτη ερώτηση «Πιστεύετε πως όταν εκδίδεται χρήμα πρέπει να παρέχεται ως δανεισμός ή ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις;»

Το 21% (23 άτομα) απάντησε «ως δανεισμός» (μπλε επιφάνεια)

Το 56% (61 άτομα) απάντησε «ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις» (κόκκινη επιφάνεια)

Το 23% (25 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Η ερώτηση 5 αναφέρεται στην άποψη των ερωτώμενων για τον τρόπο με τον οποίον θα έπρεπε το νεοεκδιδόμενο χρήμα να παρέχεται στην κοινωνία. Η πρώτη επιλογή «ως δανεισμός» αναφέρεται στο ον, στην πραγματικότητα του δανεισμού του μέσω του τραπεζικού συστήματος και η δεύτερη επιλογή «ως κρατικό έσοδο για μισθούς και επενδύσεις» αναφέρεται στο δέον, σε αυτό που θα έπρεπε να υπάρχει. Η συντριπτική υπεροχή της δεύτερης επιλογής αντανακλά την κυρίαρχη άποψη στην κοινωνία πως δεν είναι δυνατόν να υπάρχει δανεισμός του χρήματος αυτού. Ο δανεισμός αυτός αποτελεί παράνομο σφετερισμό και ιδιοποίηση δημόσιου εσόδου και αποδεικνύει τον παρασιτικό χαρακτήρα του τραπεζικού συστήματος, παρέχοντας λογικά επιχειρήματα υπέρ της κατάργησης του χρέους.

Ο συγκεκριμένος μηχανισμός του δανεισμού που ακολουθείται όχι μόνο δεν τονώνει τον κρατικό προϋπολογισμό δημιουργώντας νέα έσοδα αντίθετα τον επιβαρύνει με αντιπαραγωγικές δαπάνες, όλο και αυξανόμενες που η κάλυψή τους πραγματοποιείται με την υπέρμετρη αύξηση της φορολογίας που καταστρέφει το μεγαλύτερο τμήμα της κοινωνίας, μισθωτών και μικροεπαγγελματιών, καθώς και με τη μείωση των δαπανών για παραγωγικές επενδύσεις.

Με τα 18 δισεκατομμύρια , που αποτελούν τις δαπάνες εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους το δωδεκάμηνο μέχρι τον Αύγουστο του 2018⁵² θα μπορούσαν να δημιουργηθούν 1800 επιχειρήσεις κόστους 10 εκατομμυρίων, δημιουργώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας. Δυστυχώς αντί για αυτό χιλιάδες μικρές επιχειρήσεις έχουν κλείσει ή φυτοζωούν και εκατοντάδες χιλιάδες νέοι άνθρωποι παίρνουν τον δρόμο του ξενιτεμού.

Αντίστοιχα θα μπορούσαν τα χρήματα αυτά να χρησιμοποιηθούν για αξιοπρεπείς μισθούς και συντάξεις , για νέες προσλήψεις και για χρηματοδότηση του κράτους-πρόνοιας. Δυστυχώς αντί για αυτό υπάρχει σοβαρή μείωση μισθών και συντάξεων , παρατηρείται το φαινόμενο της αύξησης των ωρών και των χρόνων εργασίας, αφού έχει θεσμοθετηθεί η σύνταξη στα 67, οι προσλήψεις ουσιαστικά έχουν παγώσει ή γίνονται με το σταγονόμετρο. Και δυστυχώς η κατάσταση θα επιδεινωθεί πολύ περισσότερο αφού από 1-1-2019 ισχύουν οι δεσμεύσεις που έχουν ψηφιστεί με το πρώτο άρθρο του νόμου 4472/2017 για τον επανυπολογισμό των συντάξεων και τη λεγόμενη προσωπική διαφορά, δημιουργώντας μειώσεις έως και 18% για περισσότερους από 600.000 συνταξιούχους⁵³ ενώ συζητούν το ενδεχόμενο σύνταξης στα 72⁵⁴.

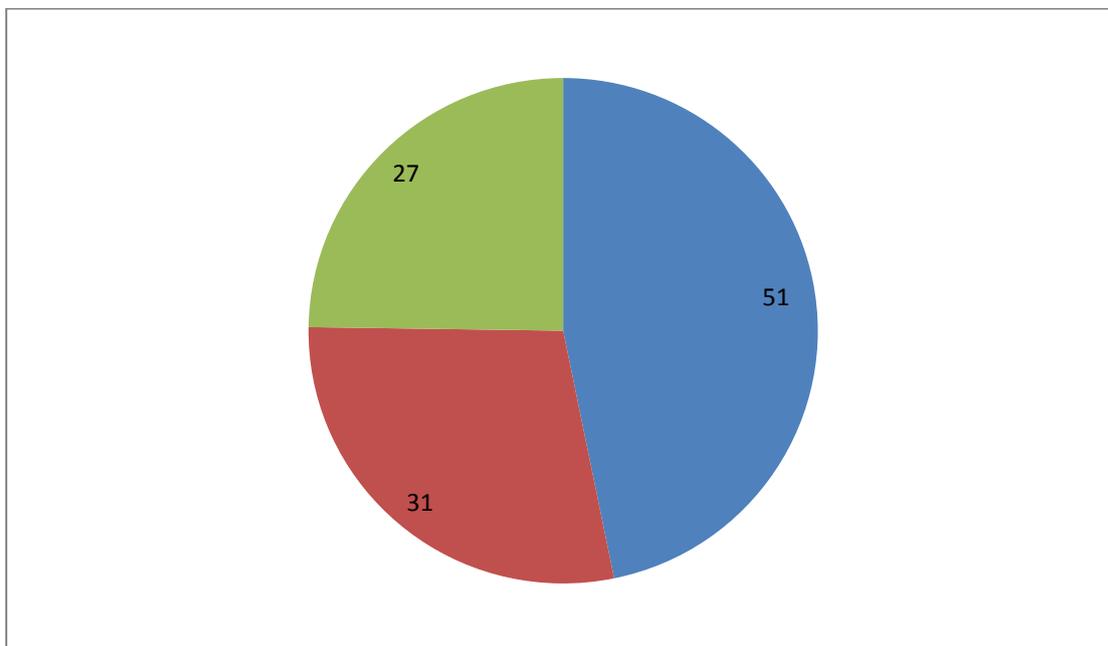
ΕΡΩΤΗΣΗ 6

⁵² <http://www.enikonomia.gr/economy/160875.sta-18-dis-evro-oi-dapanes-tis-elladas-gia-tokochreolysia-to-epom.html>

⁵³ www.naftemporiki.gr/finance/story/1346683/poious-plittei-i-nea-meiosi-stis-suntakseis-

⁵⁴ <http://www.enikonomia.gr/my-money/174697.vomva-gia-syntaxi-sta-72-logo-epikourikon.html>

«Πιστεύετε πως η εμφάνιση δανειακών κρίσεων σχετίζεται με το γεγονός πως το χρήμα από την ημέρα έκδοσής του κυκλοφορεί στην κοινωνία αποκλειστικά μέσω δανεισμού;»

Στην έκτη ερώτηση «Πιστεύετε πως η εμφάνιση δανειακών κρίσεων σχετίζεται με το γεγονός πως το χρήμα από την ημέρα έκδοσής του κυκλοφορεί στην κοινωνία αποκλειστικά μέσω δανεισμού;»

το 47% (51 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 28% (31 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 25% (27 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

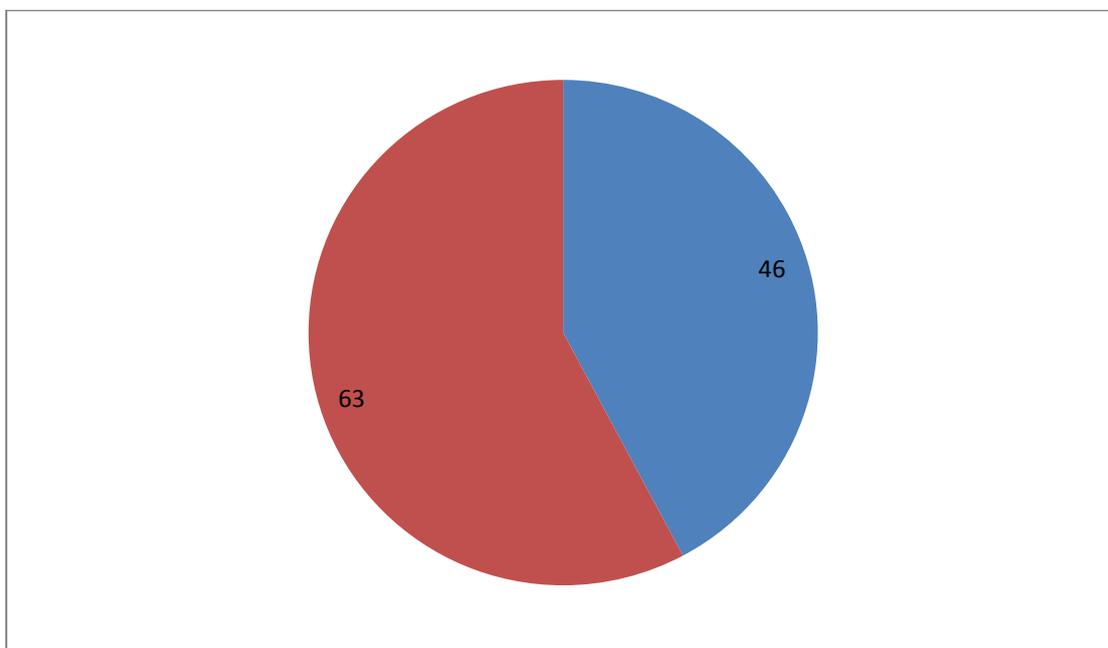
Η ερώτηση αυτή είναι η διατύπωση με άλλα λόγια του τίτλου της συγκεκριμένης εργασίας «ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ».

Παρατηρούμε πως περίπου για τους μισούς από τους ερωτηθέντες υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στη δημιουργία δανειακών κρίσεων και την αποκλειστική κυκλοφορία του νεοεκδιδόμενου χρήματος στην κοινωνία μέσω δανεισμού. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται και στον κύριο κορμό της εργασίας αφού θεωρεί πως η κυκλοφορία του νέου χρήματος, που έχει συμβατική και όχι πραγματική αξία, δημιουργεί νέο χρέος αφού τα κράτη υποχρεώνονται στην αγορά αυτού του χρήματος μέσω της έκδοσης χρεωστικών ομολόγων, χρέος που μετακυλιέται στους λαούς των χωρών αυτών.

Δυστυχώς όμως η άποψη αυτή η οποία στηρίζεται σε τεκμήρια είναι μακριά από το σύνολο των οικονομικών αναλύσεων, οι οποίες περιβάλλουν με ένα τείχος σιωπής τα θέματα της νομισματικής πολιτικής και ειδικά τον ρόλο των Κεντρικών Τραπεζών συνολικά και της ΕΚΤ. Μάλιστα η πλευρά αυτή δε φωτίζεται κατάλληλα αφού όλες οι αναλύσεις και οι επίσημες δημοσιεύσεις επιχειρούν να δημιουργήσουν την αντίληψη πως η πιο σημαντική λειτουργία της κεντρικής τράπεζας είναι η ρύθμιση των επιτοκίων και όχι η έκδοση χαρτονομίσματος.⁵⁵

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

«Γνωρίζετε πως σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από τις Κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια των χωρών της ΕΕ, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέμβασης στις αποφάσεις της ΕΚΤ για την έκδοση του χρήματος, την προσφορά μέσω δανεισμού και τα επιτόκια;»

Στην έβδομη ερώτηση «Γνωρίζετε πως σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από τις Κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια των χωρών της ΕΕ, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέμβασης στις αποφάσεις της ΕΚΤ για την έκδοση του χρήματος, την προσφορά μέσω δανεισμού και τα επιτόκια;»

Το 42% (46 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

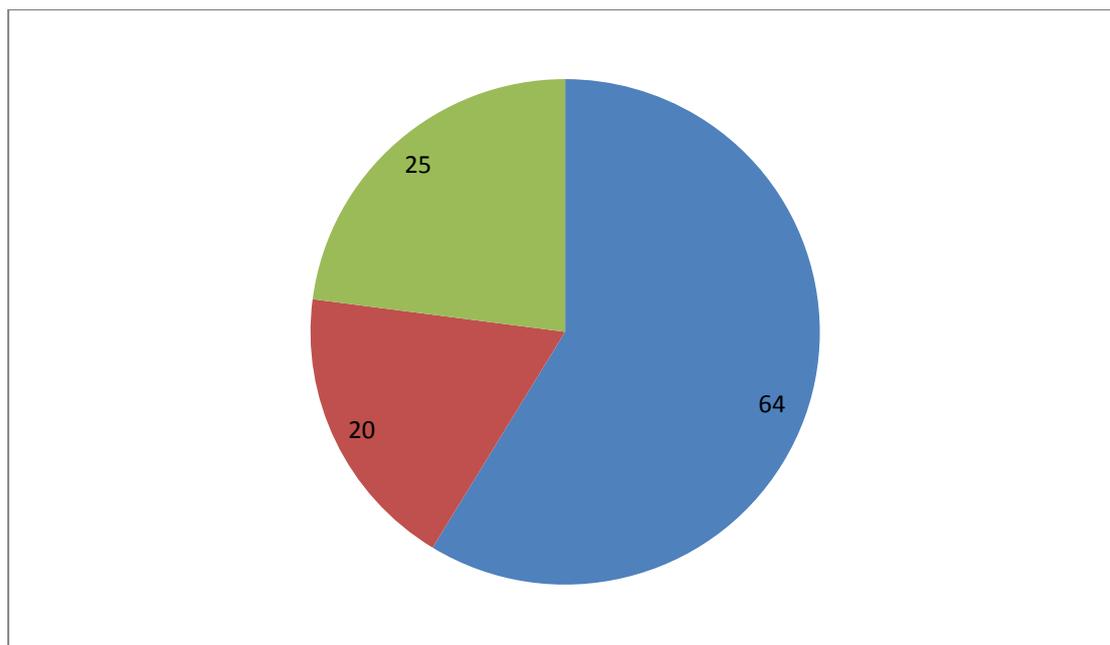
⁵⁵ ΟΙ ΚΥΡΙΑΡΧΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ «Η κεντρική τράπεζα, το πιο σημαντικό που κάνει είναι να ρυθμίζει τα επιτόκια», Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ « Η κεντρική τράπεζα, το πιο σημαντικό που κάνει είναι να εκδίδει τα χαρτονομίσματα.» Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου) σελ. 23

Το 58% (63 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

Στη συγκεκριμένη ερώτηση αποτυπώνεται σε ποσοστό 58% η άγνοια που υπάρχει σε σημαντικό τμήμα της κοινωνίας αναφορικά με τη Συνθήκη του Μάστριχτ αλλά και το σύνολο των Συνθηκών της ΕΕ. Προϋπόθεση για να αποκτήσει ο πολίτης άποψη για οποιοδήποτε ζήτημα τον αφορά είναι η ενημέρωση. Υπάρχει ένα γενικότερο έλλειμμα ενημέρωσης, πολύ δε περισσότερο ουσιαστικής και πολύπλευρης ενημέρωσης που δε θα καθορίζεται από τα επιχειρηματικά συμφέροντα, προκειμένου ο καθένας μας μέσω της κριτικής προσέγγισης να γίνεται ουσιαστικό υποκείμενο πολιτικών αποφάσεων και όχι καταναλωτής στοχευμένων ειδήσεων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

«Πιστεύετε πως ο τραπεζικός κλάδος έχει μεγαλύτερη έμμεση εξουσία από την άμεση εξουσία της πολιτικής;»

Στην όγδοη ερώτηση «Πιστεύετε πως ο τραπεζικός κλάδος έχει μεγαλύτερη έμμεση εξουσία από την άμεση εξουσία της πολιτικής;»

το 59% (64 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 18% (20 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 23% (25 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Παρατηρούμε πως υπάρχει μια κυρίαρχη αντίληψη στους ερωτηθέντες, που υπερβαίνει σημαντικά το 50%, πως οι τράπεζες διαθέτουν μεγαλύτερη εξουσία από τους φορείς της πολιτικής εξουσίας. Η αντίληψη αυτή έχει αντικειμενική βάση και μάλιστα έχει θεσμοθετηθεί με ένα πλέγμα διατάξεων που αφορούν στη λεγόμενη διοικητική ανεξαρτησία, όπως στη Συνθήκη της Λισαβόνας σχετικά με την οργάνωση του ΕΣΚΤ, όπου κατοχυρώνεται το σύγχρονο αλάθητο της Κεντρικής Τράπεζας, αρκετούς αιώνες μετά την κατοχύρωση του αλάθητου του πάπα από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται:

"Σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες και το παρόν καταστατικό, ούτε η ΕΚΤ ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των εν λόγω οργανισμών, ζητά ή δέχεται υποδείξεις από θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους."⁵⁶

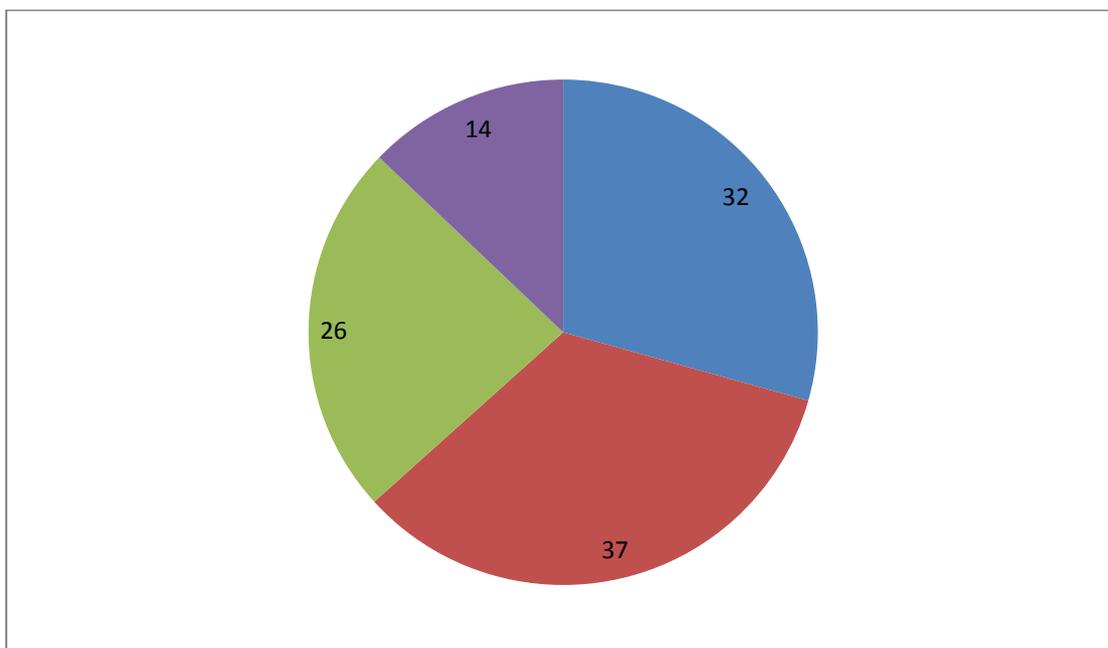
Άλλωστε ένα μεγάλο τμήμα των πολιτών θεωρεί πως η πολιτική εξουσία διακρίνεται από αμοραλισμό και αποτελεί θερααινίδα της τραπεζικής εξουσίας, αντίληψη πλήρως δικαιολογημένη, αφού χωρίς το παραμικρό ηθικό έρεισμα η πολιτική εξουσία σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο (εθνικές κυβερνήσεις και ΕΕ) αψήφησαν το οποιοδήποτε δραματικό κοινωνικό κόστος και κρατικοποίησαν τα ιδιωτικά χρέη των τραπεζών.

⁵⁶ «Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) και της [Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας](#)», ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΣΚΤ, άρθρο 7

https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_statute_2.pdf

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

«Πιστεύετε πως οι οικονομικές ανισότητες επιταχύνουν, επιβραδύνουν ή δεν είναι συσχετισμένες με την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας;»

Στην ένατη ερώτηση «Πιστεύετε πως οι οικονομικές ανισότητες επιταχύνουν, επιβραδύνουν ή δεν είναι συσχετισμένες με την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας;»

το 29% (32 άτομα) απάντησε «την επιταχύνουν» (μπλε επιφάνεια)

το 34% (37 άτομα) απάντησε «την επιβραδύνουν» (κόκκινη επιφάνεια)

το 24% (26 άτομα) απάντησε «δεν υπάρχει συσχέτιση» (πράσινη επιφάνεια)

το 13% (14 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (μωβ επιφάνεια)

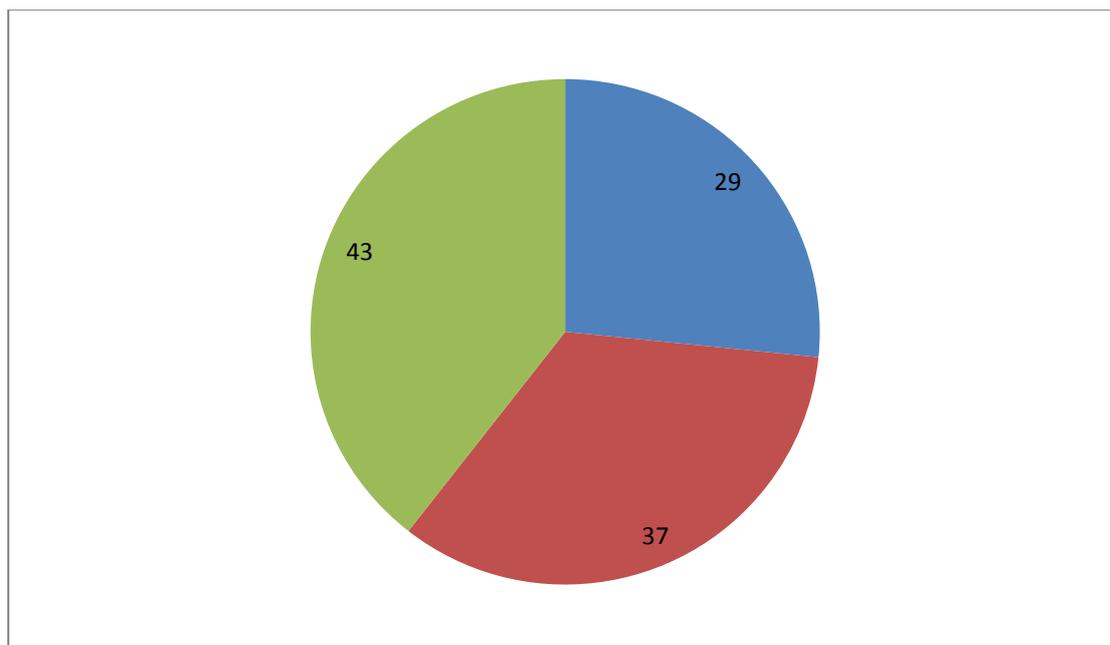
Η απάντηση που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό (34%, έναν στους τρεις) είναι πως οι οικονομικές ανισότητες επιβραδύνουν την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας. Ακολουθεί η απάντηση την επιταχύνουν (29%) ενώ το 24% (ένας στους τέσσερις) θεωρεί πως δεν υπάρχει συσχέτιση.

Η ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας ή η πρόοδος της κοινωνίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ερήμην της κοινωνίας ή με την περιθωριοποίηση σημαντικού τμήματός της. Επίσης αυτό που έχει ιδιαίτερη αξία δε είναι η αύξηση της πίτας (η

αύξηση του ΑΕΠ) αλλά κατά πόσο προκύπτουν οφέλη για την πλειοψηφία μέσα από τη δίκαιη διανομή του παραγόμενου πλούτου. Η ύπαρξη των κοινωνικών ανισοτήτων που παρατηρείται και που διευρύνθηκε σημαντικά μέσα στην κρίση, μέσω των περίφημων μεταρρυθμίσεων, δημιουργεί ανάσχεση της κοινωνικής προόδου. Βρισκόμαστε σε μια κατάσταση όπου η νέα γενιά καταδικάζεται να ζήσει σε συνθήκες πολύ χειρότερες από αυτές των γονιών της. Επομένως η τεράστια και προκλητική συγκέντρωση πλούτου στα χέρια των εκατομμυριούχων⁵⁷ οξύνει στο έπακρο τις ταξικές διαφορές και δημιουργεί αβυσσαλέο χάσμα πλούτου και φτώχειας, που γυρίζει το ρολόι της ιστορικής εξέλιξης προς τα πίσω.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

«Πιστεύετε πως τα ηλεκτρονικά νομίσματα (τοπικά ή μη) μπορούν να αποβούν πιο ωφέλιμα κοινωνικά από την ωφελιμότητα του παρόντος νομισματικού τραπεζικού συστήματος;»

⁵⁷ «Τα 64 τρισ. δολάρια άγγιξε ο πλούτος των εκατομμυριούχων»

Σε αριθμό ρεκόρ έφτασαν οι εκατομμυριούχοι ανά τον κόσμο, καθώς σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 8%. Ο συνολικός πλούτος ανέρχεται στα 63,5 τρισ. δολάρια και αυτά μοιράζονται σε περίπου 16,5 εκατ. ανθρώπους, σύμφωνα με έκθεση της εταιρίας συμβούλων Capgemini.

<http://www.athina984.gr/2017/09/28/ta-64-tris-dolaria-angixe-o-ploutos-ton-ekatommyriouchon>

Στη δέκατη ερώτηση «Πιστεύετε πως τα ηλεκτρονικά νομίσματα (τοπικά ή μη) μπορούν να αποβούν πιο ωφέλιμα κοινωνικά από την ωφελιμότητα του παρόντος νομισματικού τραπεζικού συστήματος;»

το 27% (29 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

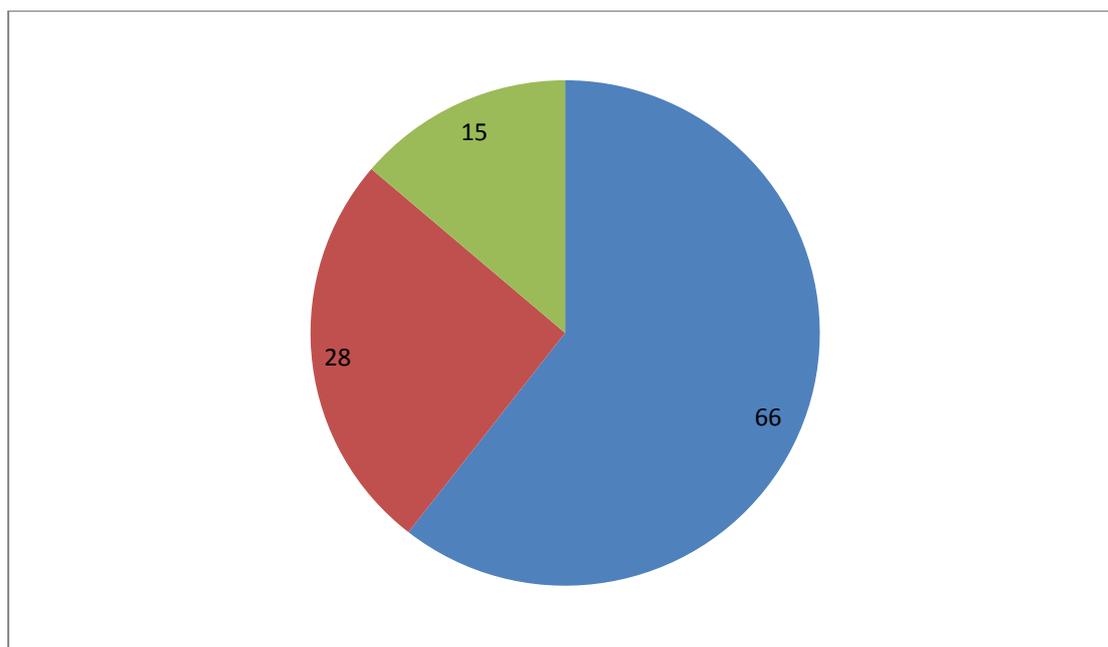
το 34% (37 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 39% (43 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Παρατηρούμε την υπεροχή της απάντησης «δε γνωρίζω» που θεωρείται εύλογη αφού η συζήτηση για τα ηλεκτρονικά νομίσματα είναι σχετικά πρόσφατη, η ενημέρωση είναι μικρή και δεν υπάρχουν πολλά παραδείγματα χρήσης ηλεκτρονικών νομισμάτων. Σε αυτούς που πήραν συγκεκριμένη θέση υπάρχει μια σχετική υπεροχή αυτών που θεωρούν πως δε θα υπάρχει μεγαλύτερη κοινωνική ωφελιμότητα. Το θέμα των ηλεκτρονικών νομισμάτων είναι ένα τεράστιο ζήτημα που απαιτεί ειδική μελέτη, την παράθεση των διαφορετικών απόψεων και εμπειριστατωμένη έρευνα, που δυστυχώς δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

«Πιστεύετε πως ένα ελάχιστο εισόδημα είναι βασικό ανθρώπινο κοινωνικό δικαίωμα, όπως αυτό της υγείας, για όλους τους ανθρώπους είτε εργάζονται είτε όχι;»

Στην ενδέκατη ερώτηση «Πιστεύετε πως ένα ελάχιστο εισόδημα είναι βασικό ανθρώπινο κοινωνικό δικαίωμα, όπως αυτό της υγείας, για όλους τους ανθρώπους είτε εργάζονται είτε όχι;»

το 60% (66 άτομα) απάντησαν «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 26% (28 άτομα) απάντησαν «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 14% (15 άτομα) απάντησαν «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Υπάρχει συντριπτική υπεροχή της άποψης πως πρέπει όλοι οι άνθρωποι να έχουν ένα ελάχιστο εισόδημα ακόμη και αν δε εργάζονται προκειμένου να μπορούν να μην επικρέμεται το φάσμα της πλήρους αβεβαιότητας και της πείνας.

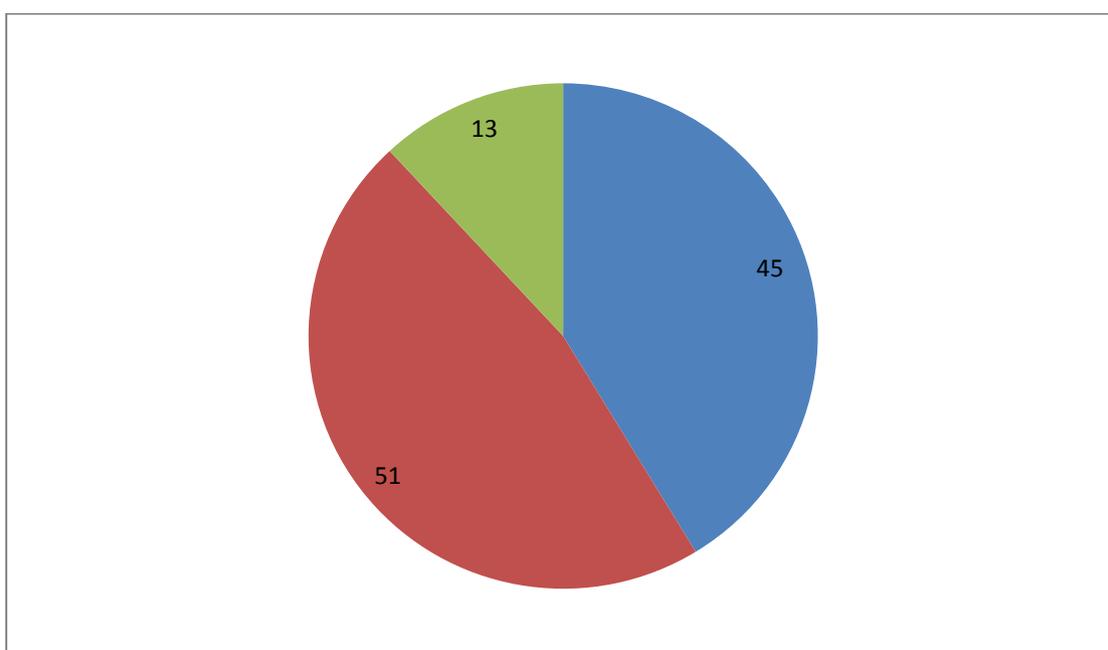
Η άποψη αυτή έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη σκληρή πραγματικότητα ενός σημαντικού και διαρκώς αυξανόμενου τμήματος της κοινωνίας που αντιμετωπίζει το πρόβλημα της επιβίωσης, διαθέτοντας ελάχιστο ή και μηδενικό εισόδημα σε μια περίοδο απογείωσης των ποσοστών ανεργίας και κατεδάφισης των κοινωνικών κατακτήσεων. Το εισόδημα αυτό θα πρέπει να είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο και να εξασφαλίζει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης αφού δεν μπορούν τα καυτά κοινωνικά προβλήματα να επιλυθούν με λογικές φιλανθρωπίας ή προγραμμάτων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Δυστυχώς πολλές το πρόβλημα της ανεργίας δεν αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό αλλά ως ατομικό πρόβλημα και η κλασική νεοφιλελεύθερη πολιτική οικονομία θεωρεί πως η ευθύνη βαραινεί τον ίδιο τον άνεργο, που αντιμετωπίζεται ως ανίκανος ή ως τεμπέλης. Στις μέρες μας η κυρίαρχη αφήγηση ενοχοποιεί για το πρόβλημα της ανεργίας μετατοπίστηκε στους μετανάστες, τους ξένους που μας παίρνουν τις δουλειές εκτρέφοντας ρατσιστικά και φασιστικά φαινόμενα και εκκολάπτοντας το «αυγό του φιδιού».

Η εργασία αποτελεί κοινωνικό θεμελιώδες δικαίωμα και sine qua non όρο της ανθρώπινης αξιοπρεπούς ζωής. Τα δικαίωμα αυτό πρέπει να προστατεύεται στον πυρήνα του. Η πολιτεία οφείλει να προσφέρει ανεξαιρέτως θέση εργασίας ή διαφορετικά επίδομα ανεργίας στον κάθε άνθρωπο και όχι να αποτελεί πρόφαση το δικαίωμα για την επιδότηση των καπιταλιστών στα πλαίσια των λεγόμενων προγραμμάτων Νέων Θέσεων Εργασίας. Ταυτόχρονα πρέπει να υπάρξουν δραστικά μέτρα μείωσης του χρόνου εργασίας και των ορίων συνταξιοδότησης. Αυτό θα επιτρέψει σε πολύ περισσότερους ανθρώπους να εργαστούν, θα αυξήσει τον ελεύθερο χρόνο και την ποιότητα ζωής και θα θέσει τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τη συσσωρευμένη ανθρώπινη γνώση στην ευημερία της κοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

«Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτερο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς τη χρήση του χρήματος αλλά μόνο με κατάλληλους κανόνες δικαιωμάτων ατομικής ιδιοκτησίας;»

Στη δωδέκατη ερώτηση «Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτερο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς τη χρήση του χρήματος αλλά μόνο με κατάλληλους κανόνες δικαιωμάτων ατομικής ιδιοκτησίας;»

το 41% (45 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 47% (51 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

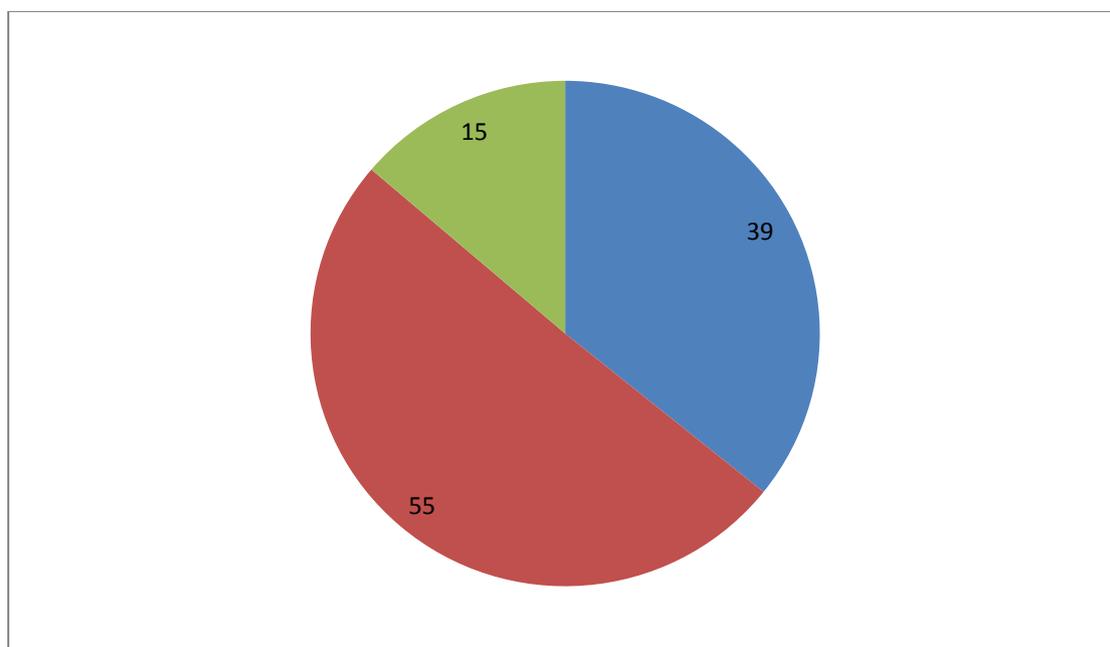
το 12% (13 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Παρατηρούμε πως υπάρχει μια σχετική δυσπιστία στη δυνατότητα της κοινωνίας να λειτουργήσει χωρίς την ύπαρξη χρήματος που εκφράζεται από το 47% των απαντήσεων. Ωστόσο είναι αρκετά μεγάλο (41%) το ποσοστό αυτών που θεωρούν

πως δεν είναι απαραίτητη η ύπαρξη χρήματος αλλά θα πρέπει να τίθενται κανόνες στα δικαιώματα ατομικής ιδιοκτησίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

«Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτατο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία αλλά με κανόνες πρόσβασης , χρήσης και συντήρησης των αγαθών;»

Στη δέκατη τρίτη ερώτηση «Πιστεύετε πως η κοινωνία σε απώτατο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία αλλά με κανόνες πρόσβασης , χρήσης και συντήρησης των αγαθών;»

το 36% (39 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 50% (55 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

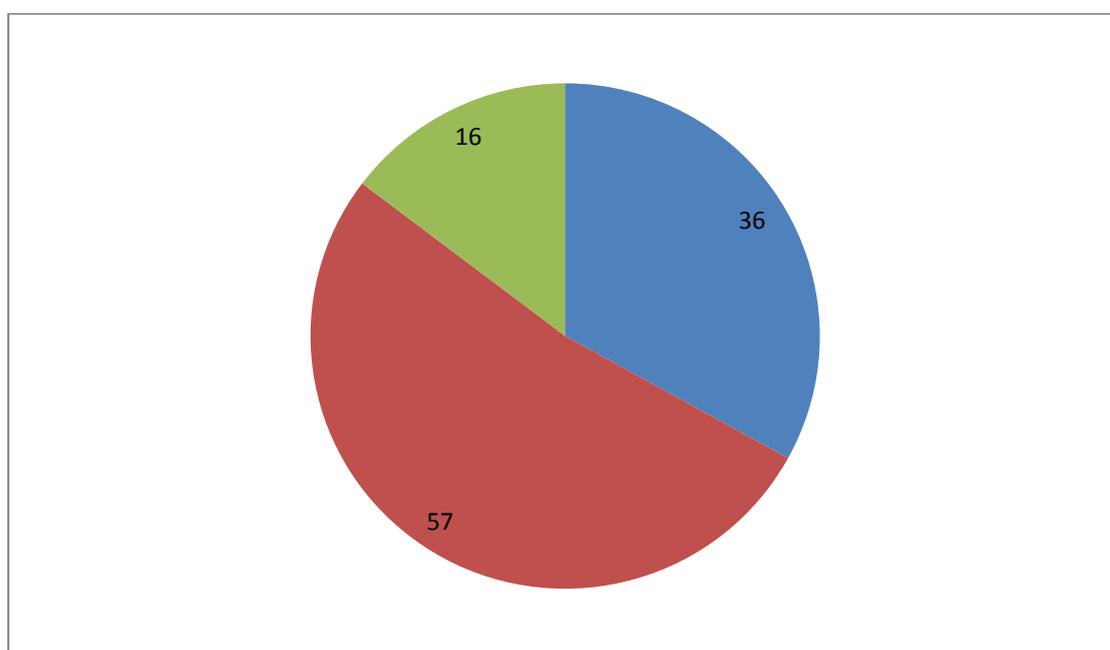
το 14% (15 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Στην ερώτηση αυτή ακριβώς οι μισοί απάντησαν πως η κοινωνία δε θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία, αλλά υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό

(36%) αυτών που θεωρούν πως η ατομική ιδιοκτησία δεν είναι απαραίτητη στη λειτουργία της κοινωνίας και ασπάζονται την ιδέα της κοινοκτημοσύνης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

«Η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει τα χρέη της ή πρέπει να διαγραφούν διότι εμπεριέχουν δόλο και δημιουργούν κοινωνική και οικονομική δουλεία;»

Στη δέκατη τέταρτη ερώτηση «Η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει τα χρέη της ή πρέπει να διαγραφούν διότι εμπεριέχουν δόλο και δημιουργούν κοινωνική και οικονομική δουλεία;»

το 33% (36 άτομα) απάντησε «ναι, να πληρωθούν» (μπλε επιφάνεια)

το 52% (57 άτομα) απάντησε «όχι, να διαγραφούν» (κόκκινη επιφάνεια)

το 15% (16 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Παρατηρούμε πως υπάρχει μια απόλυτα πλειοψηφική τάση υπέρ της διαγραφής των χρεών αφού περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους υποστήριξαν τη θέση αυτή (52%).

Περισσότεροι από τρεις στους δέκα (33%) θεώρησαν πως πρέπει να πληρωθούν ενώ είναι μικρό το ποσοστό (1,5 στους 10) που δεν πήρε συγκεκριμένη θέση.

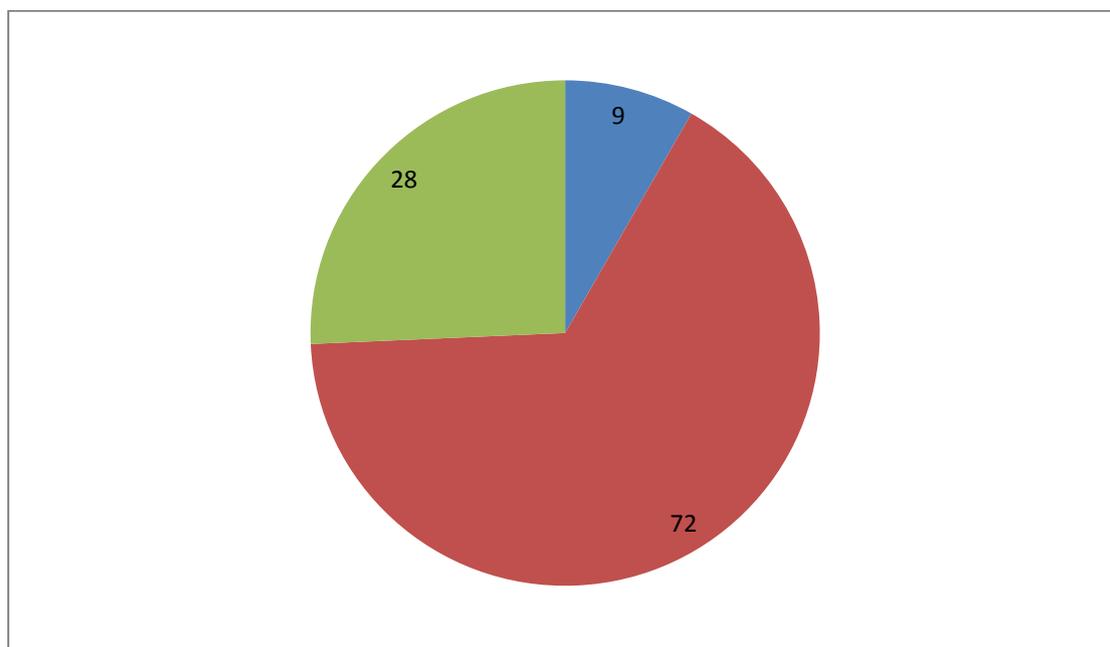
Η άποψη που υποστηρίζεται από την εργασία συμφωνεί με την πλειοψηφική απάντηση πως τα χρέη πρέπει να διαγραφούν, ειδικά δεν υπάρχει διέξοδος για τον ελληνικό λαό και τη νέα γενιά. Αυτό υποστηρίζεται για τους εξής λόγους:

A) Το σύνολο των μηχανισμών που δημιουργούν το χρέος είναι άδικοι και ταξικοί και στηρίζονται στην κλοπή και ιδιοποίηση δημοσίου χρήματος, στην τοκογλυφία και στη διασπάθιση δημοσίου χρήματος σε τράπεζες και ιδιώτες.

B) Τα χρέη αποτελούν παρασιτικά κεφάλαια, που δεν έχουν την παραμικρή παραγωγική υπόσταση, τρέφουν τον παρασιτισμό τους από τις σάρκες της κοινωνίας και πρέπει μονομερώς να καταστραφούν ακριβώς για να αποτραπεί η καταστροφή της κοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15

«Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους στην Ευρώπη και στην Αμερική είναι πρόβλημα αποκλειστικά της Ελλάδας;»

Στη δέκατη πέμπτη ερώτηση «Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους στην Ευρώπη και στην Αμερική είναι πρόβλημα αποκλειστικά της Ελλάδας;»

το 8% (9 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

το 66% (72 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 26% (28 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Υπάρχει μια συντριπτική πλειοψηφία (66%) αυτών που θεωρούν πως το πρόβλημα του χρέους δε είναι αποκλειστικό πρόβλημα της Ελλάδας και οι οποίοι έχουν απόλυτο δίκιο αφού σύμφωνα με την έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου⁵⁸ το δημόσιο χρέος έχει ξεπεράσει τα 105% στις ανεπτυγμένες οικονομίες ενώ το παγκόσμιο χρέος (δημόσιο και ιδιωτικό) κινείται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, φθάνοντας στο επίπεδο – ρεκόρ των 164 τρισ. δολαρίων το 2016.

Με βάση λοιπόν την ίδια την πραγματικότητα η αντίληψη που θέλει μόνο τους Έλληνες να χρωστάνε είναι λαθεμένη και οι στόχοι της είναι εκ του πονηρού προκειμένου ο ελληνικός λαός και οι Έλληνες εργαζόμενοι να γίνουν το εύκολο εξιλαστήριο θύμα για το πρόβλημα της κρίσης και του χρέους και να μείνουν στο απυρόβλητο οι πραγματικοί ένοχοι.

⁵⁸ «Ανησυχία για το παγκόσμιο δημόσιο χρέος - Στα 105% του ΑΕΠ στις αναπτυγμένες οικονομίες

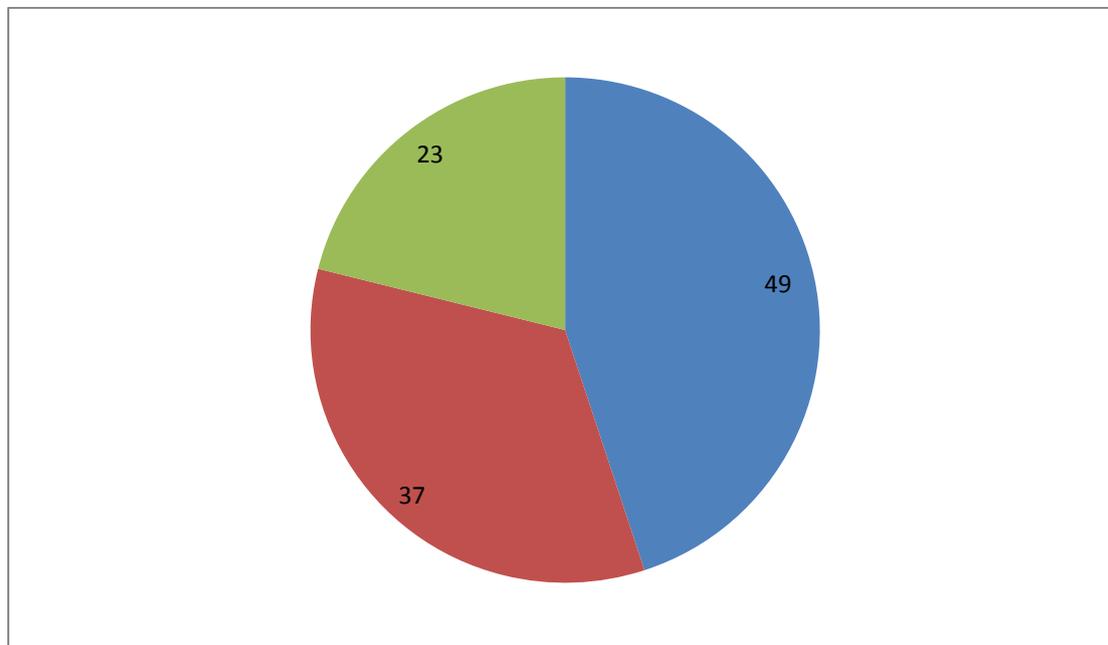
Το Ταμείο τονίζει ότι το παγκόσμιο χρέος (δημόσιο και ιδιωτικό) κινείται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, φθάνοντας στο επίπεδο – ρεκόρ των 164 τρισ. δολαρίων το 2016, το οποίο αντιστοιχεί στο 225% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Το δημόσιο χρέος (χρέος της γενικής κυβέρνησης) παγκοσμίως ανήλθε στο 82,4% του ΑΕΠ το 2017, ενώ στις αναπτυγμένες οικονομίες διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 105,4% του ΑΕΠ, ένα πρωτοφανές επίπεδο μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.»

<http://www.enikonomia.gr/economy/185926,dnt-anisychia-gia-to-pagkosmio-dimosio-chreos-sta-105-tou-aep-sti.html>

ΕΡΩΤΗΣΗ 16

«Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους είναι ταξικό;»

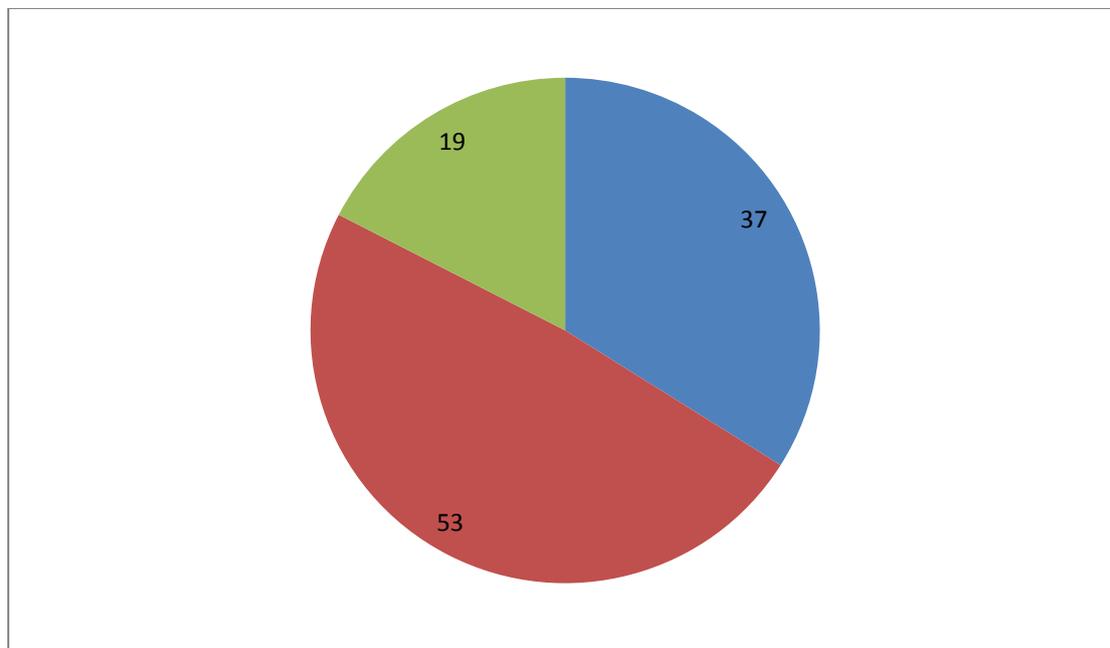
Στη δέκατη έκτη ερώτηση «Πιστεύετε πως το πρόβλημα του χρέους είναι ταξικό;» το 45% (49 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)
το 34% (37 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)
το 21% (23 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Η επικρατούσα απάντηση (45%) υιοθετεί την άποψη σχετικά με την ταξικότητα του προβλήματος του χρέους. Η άποψη που έχει εκφραστεί στην εργασία είναι πως όντως το πρόβλημα έχει ταξική διάσταση, γιατί αυτοί που τελικά πληρώνουν το κόστος της κρίσης είναι οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και όλοι πραγματικοί παραγωγοί του κοινωνικού πλούτου χωρίς να φτάνει. Αυτό συμβαίνει γιατί αυτοί καλούνται να ξεπληρώσουν το χρέος αυτό μέσω της εξαντλητικής φορολόγησης, της μείωσης των μισθών και των εισοδημάτων, της επιδείνωσης της εργασιακής τους θέσης, της ανεργίας, της αβεβαιότητας και της θέσης τους στο κοινωνικό περιθώριο. Ο μηχανισμός του χρέους είναι ένας μηχανισμός βίαιης αναδιανομής του πλούτου της κοινωνίας υπέρ της αστικής τάξης και η ΕΚΤ και οι υπόλοιποι «θεσμοί» αποτελούν το στρατηγείο της τάξης αυτής για την προώθηση των δικών της ιδιοτελών και ταυτόχρονα αντικοινωνικών μέτρων.

Συχνά μάλιστα χρησιμοποιείται το επιχείρημα πως καταναλώνουμε περισσότερα από ό,τι παράγουμε και για αυτό προκύπτουν αυτά τα χρέη. Η ανθρωπότητα δηλαδή καταναλώνει περισσότερα από αυτά που παράγει. Το επιχείρημα αυτό είναι λογικά ανυπόστατο. Το περισσότερο που μπορεί να συμβεί είναι η ανθρωπότητα να καταναλώνει το σύνολο αυτών που παράγονται, αφού δεν μπορούν να καταναλωθούν στο παρόν προϊόντα και υπηρεσίες που θα παραχθούν μελλοντικά ούτε υπάρχει παραγωγή προεχόντων και υπηρεσιών από εξωγήινους. Τι λοιπόν συμβαίνει; Ενώ θα έπρεπε η διανομή του παραγόμενου πλούτου να πραγματοποιείται μέσω αξιοπρεπών αυξημένων μισθών και συντάξεων καθώς και μέσω των αντίστοιχων κοινωνικών παροχών ώστε αυτός να καταλήγει στα χέρια αυτών που τον παράγουν ακολουθείται η διαμετρικά αντίθετη συνταγή. Καταρρέουν οι μισθοί και το κοινωνικό κράτος και η μόνη λύση που παραμένει είναι αυτή του ιδιωτικού και δημόσιου δανεισμού. Πραγματικά ο βασιλιάς χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι γυμνός, κοινωνικά αντιδραστικός και πρέπει αυτό να γίνει κοινωνική συνείδηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 17

«Οι υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να πληρώσουν τα χρέη τους ή πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ;»

Στη δέκατη έβδομη ερώτηση «Οι υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να πληρώσουν τα χρέη τους ή πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ;»

το 34% (37 άτομα) απάντησε « να πληρώσουν τα χρέη τους» (μπλε επιφάνεια)

το 49% (53 άτομα) απάντησε «να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους, όταν περάσουν ένα όριο, π.χ. το 90%» (κόκκινη επιφάνεια)

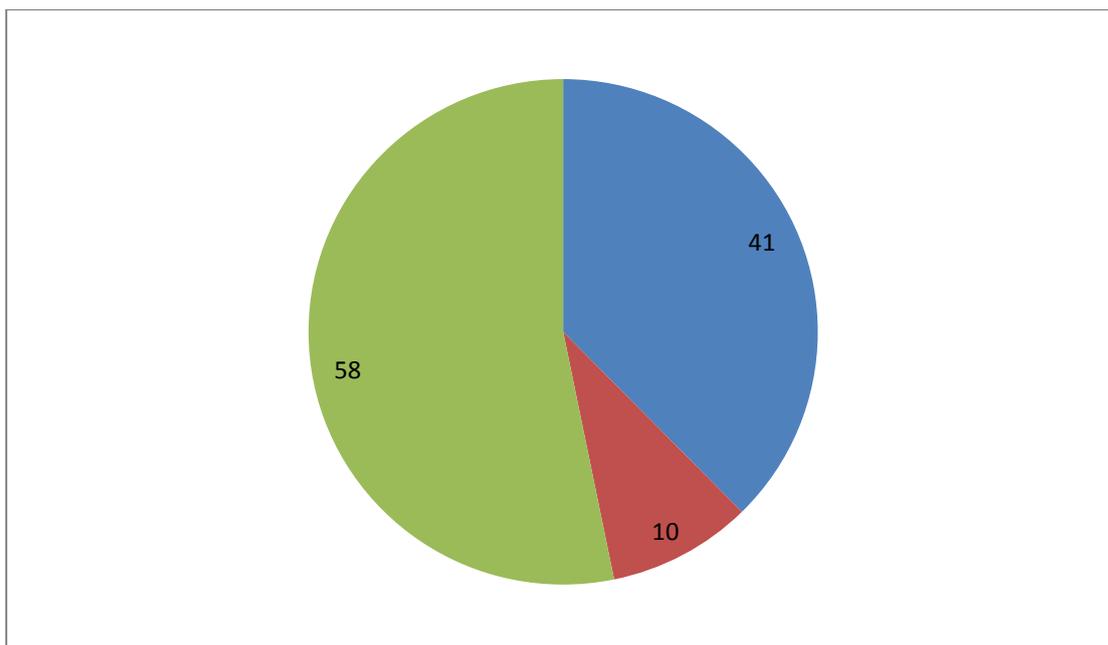
το 17% (19 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Οι μισοί απάντησαν στην ερώτηση αυτή πως πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους (το ποσοστό αυτό είναι πολύ κοντά στο 52% υπέρ της διαγραφής των χρεών της Ελλάδας).

Η άποψη που υποστηρίζεται στην εργασία αυτή είναι πως το αίτημα της διαγραφής δεν πρέπει να είναι αίτημα μιας χώρας αλλά του συνόλου των χωρών αφού το πρόβλημα έχει καθολικές διαστάσεις και δημιουργείται ως αποτέλεσμα της δράσης κοινών μηχανισμών. Το χρέος αποτελεί μια ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε όλες τις χώρες και αργά ή γρήγορα θα χρησιμοποιηθεί για να πτωχεύσει και να καταστρέψει ολόκληρους λαούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18

«Η ΕΚΤ εξέδιδε χρήματα (base of currency) και πριν τη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση»;»

Στη δέκατη όγδοη ερώτηση «Η ΕΚΤ εξέδιδε χρήματα (base of currency) και πριν τη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση»;»

το 38% (41 άτομα) απάντησε «να» (μπλε επιφάνεια)

το 9% (10 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

το 53% (58 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Στις αρχικές διακηρύξεις και τις τροποποιήσεις της ΕΚΤ δεν αναφέρεται τίποτα σχετικά με την έκδοση νέου χρήματος, η οποία αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες άσκησης νομισματικής πολιτικής. Είναι πραγματικά παράξενη η ολοκληρωτική σχεδόν αποσιώπησή του σε όλα τα επίσημα κείμενα της ΕΕ και της ΕΚΤ καθώς και στον τεράστιο αριθμό σχετικών οικονομικών και πολιτικών αναλύσεων. Μάλιστα στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ αναφέρεται : «Η νομισματική πολιτική, δηλαδή η πολιτική καθορισμού των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).»⁵⁹ κάνοντας λαθεμένη ταύτιση της νομισματικής πολιτικής με πολιτική καθορισμού των βασικών επιτοκίων.

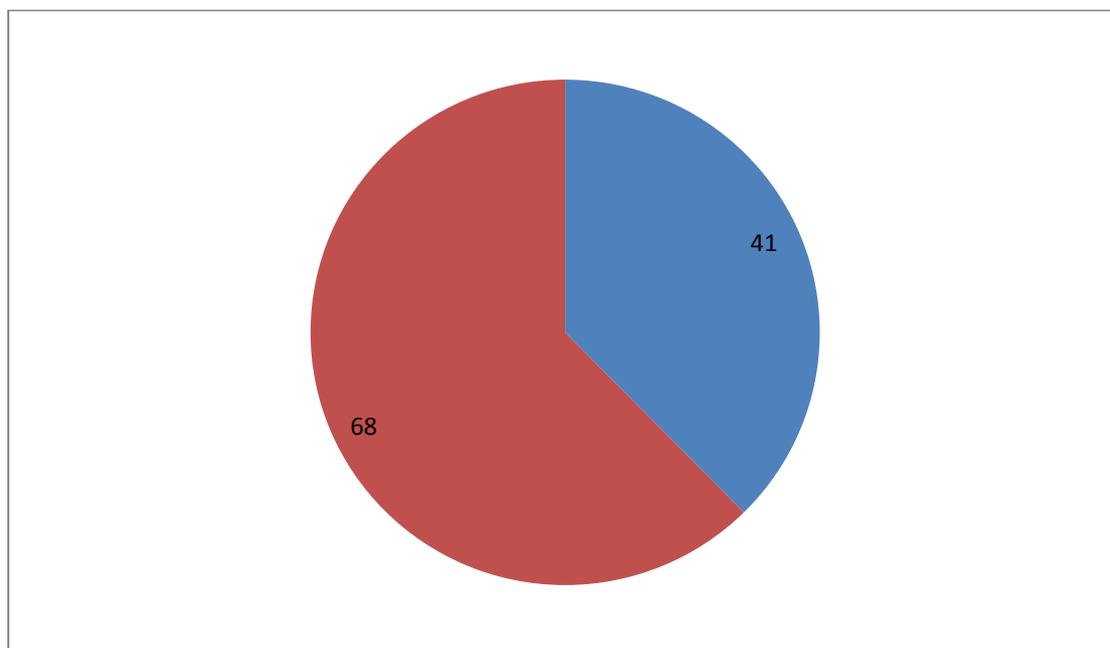
Αποδεικνύεται πως όλη αυτή η προσπάθεια είναι αναποτελεσματική αφού τελικά μόνο ένας στους δέκα απάντησε όχι. Είναι εντυπωσιακός ο αριθμός αυτών που δηλώνουν άγνοια υπερβαίνοντας τους μισούς ενώ ένα μεγάλο ποσοστό (38%) απάντησε ναι.

Η συγκεκριμένη εργασία υποστηρίζει με επίσημα πρωτογενή τεκμήρια πως όντως η ΕΚΤ από την έλευση του ευρώ ακολούθησε πολιτική έκδοσης νέου χρήματος. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν πως από το 2002 ως το 2015 η ΕΚΤ δηλαδή έχει τυπώσει πάνω από 1.300 δισεκατομμύρια ευρώ πενταπλασιάζοντας την αρχική ποσότητα του χαρτονομίσματος που υπήρχε το 2002 από 320 δισεκατομμύρια σε 1.624 δισεκατομμύρια (κυκλοφορούν και αποθεματικό χαρτονόμισμα).

⁵⁹ <https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/MonetaryPolicyEurosystem/monetary.aspx>

ΕΡΩΤΗΣΗ 19

«Γνωρίζετε πως οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν το 97% από αυτό που λέγεται λογιστικό χρήμα (γνωστό επίσης ως M1, M2, M3) με λογιστικές εγγραφές, το οποίο μετριέται στο ΑΕΠ ως κυκλοφορούν χρήμα;»

Στη δέκατη ένατη ερώτηση «Γνωρίζετε πως οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν το 97% από αυτό που λέγεται λογιστικό χρήμα (γνωστό επίσης ως M1, M2, M3) με λογιστικές εγγραφές, το οποίο μετριέται στο ΑΕΠ ως κυκλοφορούν χρήμα;»

Το 38% (41 άτομα) απάντησε «ναι»

Το 62% (68 άτομα) απάντησε «όχι»

Το ερώτημα αυτό είναι πολύ σημαντικό για τον ρόλο των εμπορικών τραπεζών στην κρίση χρέους ειδικά των ιδιωτών. Παρατηρούμε πως υπάρχει σοβαρή άγνοια για τέτοιου είδους ζητήματα αφού το 62% απάντησε πως δεν γνωρίζει. Σχετικά με αυτό το θέμα απαιτείται πολύ μεγαλύτερη ενημέρωση και πληροφόρηση προκειμένου να γίνουν κατανοητοί όροι όπως ο κανόνας των κλασματικών αποθεμάτων των τραπεζών ή κανόνας ρευστών διαθεσίμων.

Χαρακτηριστικές πληροφορίες για το θέμα αυτό αντλούμε από το Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΟΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο

δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου) σελ. 25

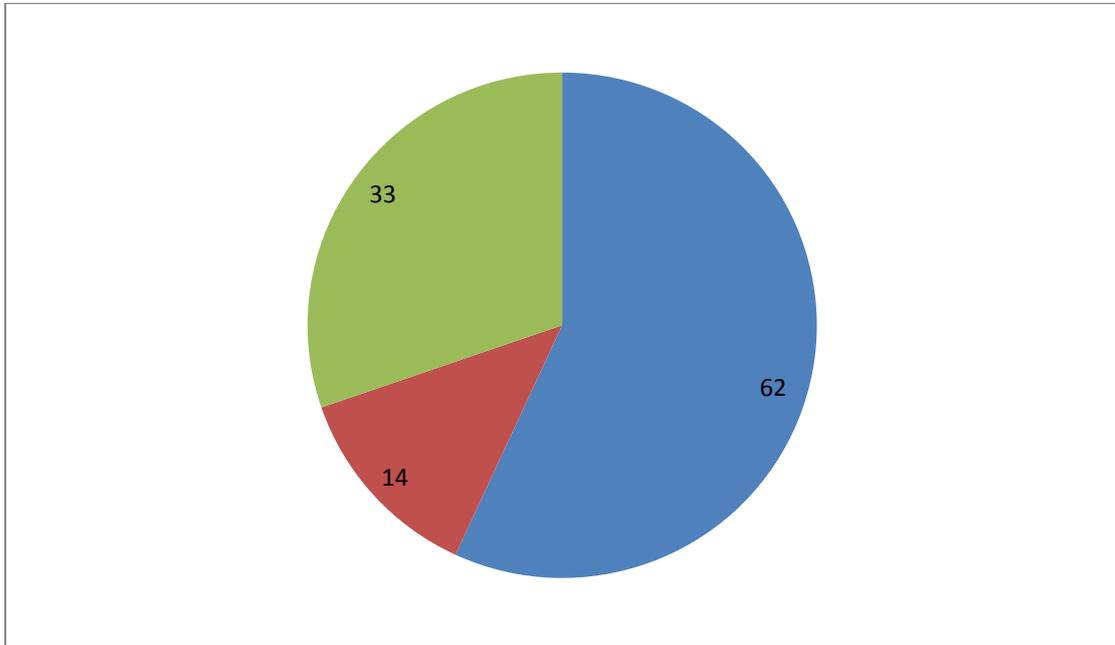
«Αερο-δανεισμός (ένα και το ίδιο χαρτονόμισμα δανείζεται ταυτόχρονα μέχρι και σε 100 δανειολήπτες ενώ ουσιαστικά παραμένει στην τράπεζα) Όπως γράψαμε, όταν πριν αιώνες, ανακαλύφθηκε, η απάτη των χρυσοχόων και τοκογλύφων που δάνειζαν πολλαπλά , μια ουγκιά χρυσό που τους είχαν εμπιστευτεί καταθέτες, για λόγους κερδοσκοπικούς, αφού κρέμασαν κάποιους από αυτούς, τελικά, πείστηκαν οι κυβερνώντες, λόγω έλλειψης αρκετού χρυσού να νομιμοποιήσουν την έκδοση πολλαπλών αποδείξεων κατάθεσης χρυσού , που έπαιζαν το ρόλο των χαρτονομισμάτων, για την ίδια ουγκιά χρυσού.

Έτσι γεννήθηκε ο κανόνας των κλασματικών αποθεμάτων των τραπεζών, που σήμερα λέγεται απλά κανόνας ρευστών διαθεσίμων (βλέπε [11] ευρωζώνη Χρήμα και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα" "Γκίκας Γ., Χυζ Α. (2017) κανόνας ρευστών διαθεσίμων για την, εκδόσεις Brien Hill.). Σύμφωνα με αυτόν τον κανόνα λοιπόν, στην πράξη ένα και το ίδιο χαρτονόμισμα που στατιστικά παραμένει στο ταμείο μιας εμπορικής τράπεζας, επιτρέπεται και τελικά συμβαίνει, να το δανείζει η τράπεζα ταυτόχρονα, μέχρι και σε εκατό δανειολήπτες (κανόνας ρευστών διαθεσίμων του 1% στο σύνολο των καταθέσεων στην ευρωζώνη). Δηλ οι εμπορικές τράπεζες κατά 99% δανείζουν «αέρα» και όχι πραγματικά χαρτονομίσματα. Έτσι δημιουργούν οι εμπορικές τράπεζες το «λογιστικό χρήμα» M1, M2, M3 που είναι απλά χρηματικές απαιτήσεις με λογιστικές εγγραφές και απεικονίζουν την ροή των χαρτονομισμάτων στην κοινωνία μάλλον πάρα τα ίδια τα χαρτονομίσματα.»⁶⁰

Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου) σελ. 25

ΕΡΩΤΗΣΗ 20

«Στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης η ΕΚΤ εκδίδει 80 δισεκατομμύρια τον μήνα. Πιστεύετε πως η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει δικαίωμα αυτοδίκαια σε τμήμα αυτών των χρημάτων;»

Στην εικοστή ερώτηση «Στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης η ΕΚΤ εκδίδει 80 δισεκατομμύρια τον μήνα. Πιστεύετε πως η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει δικαίωμα αυτοδίκαια σε τμήμα αυτών των χρημάτων;»

Το 57% (62 άτομα) απάντησε «ναι» (μπλε επιφάνεια)

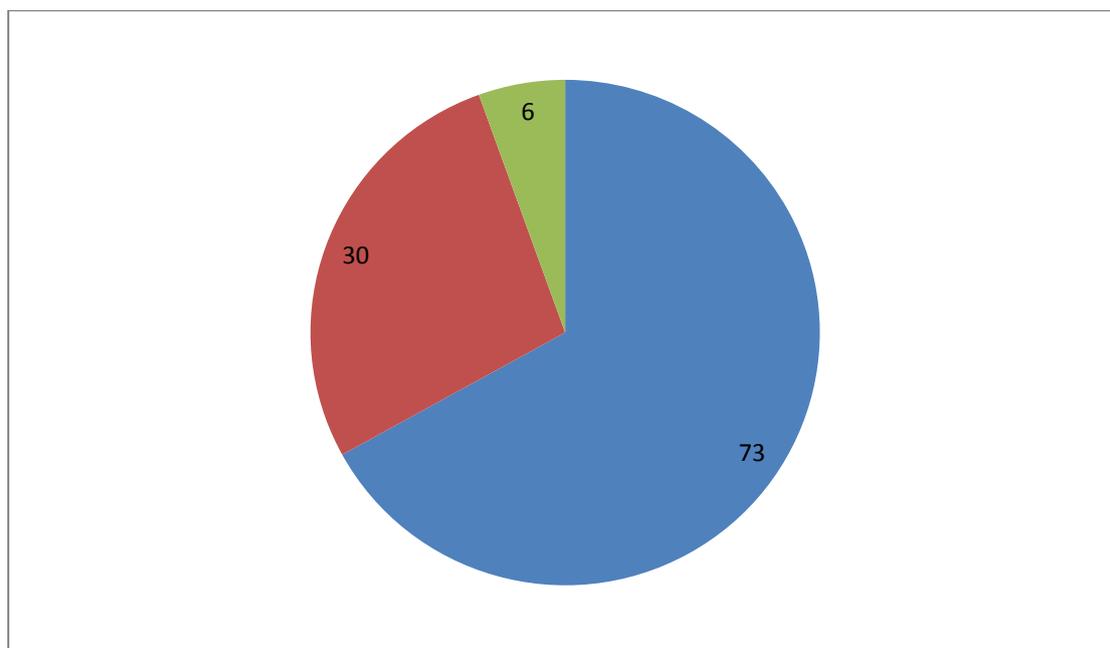
Το 13% (14 άτομα) απάντησε «όχι» (κόκκινη επιφάνεια)

Το 30% (33 άτομα) απάντησε «δε γνωρίζω» (πράσινη επιφάνεια)

Στο ζήτημα της νομισματικής χαλάρωσης το 57% θεωρεί πως και η Ελλάδα δε θα έπρεπε να εξαιρεθεί αφού συμμετέχει στην Ευρωζώνη και η άποψη που γενικά έχει υιοθετηθεί είναι όπως η ποσοτική χαλάρωση αποτελεί ένα πακτωλό χρημάτων που η ΕΚΤ κατευθύνει προς τα κράτη. Τα χρήματα βέβαια αυτά δεν πηγαίνουν στα κράτη δωρεάν αλλά δημιουργούν νέο χρέος.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21

«Πώς επηρέασε η οικονομική κρίση τα οικονομικά σας;»

Στην τελευταία εικοστή πρώτη ερώτηση «Πώς επηρέασε η οικονομική κρίση τα οικονομικά σας;»

το 67% (73 άτομα) απάντησε «πολύ» (μπλε επιφάνεια)

το 28% (30 άτομα) απάντησε «μέτρια» (κόκκινη επιφάνεια)

το 5% (6 άτομα) απάντησε «ελάχιστα» (πράσινη επιφάνεια)

Στο διάγραμμα αυτό απεικονίζεται η δραματική επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης του ελληνικού λαού μετά το ξέσπασμα της κρίσης . Το 67% είχε όχι μικρή αλλά μεγάλη μείωση του εισοδήματός του. Αν σε αυτό προστεθεί και το 28% που υπέστη μέτρια μείωση το ποσοστό αυτών που φτώχυναν αγγίζει το 95%.

3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα αυτή μας έδωσε τη δυνατότητα να καταγράψουμε τη γνώμη των ερωτώμενων σχετικά με τις ερωτήσεις της έρευνας και να διαπιστώσουμε τη γνώση τους σε τέτοιου είδους ζητήματα. Παρατηρούμε λοιπόν τα εξής:

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων αποδέχεται την αναγκαιότητα μιας άλλης νομισματικής πολιτικής όπου το εκδιδόμενο χρήμα θα ανήκει στο κράτος (Ερώτηση 1, ποσοστό 67%) και θα αποτελεί κρατικό έσοδο που θα παρέχεται για μισθούς και επενδύσεις (Ερώτηση 5, ποσοστό 56%). Επίσης το 52% γνωρίζει πως η παροχή του χρήματος στην κοινωνία από τη στιγμή της έκδοσής του γίνεται μέσω δανεισμού (Ερώτηση 4) ενώ το 53% απάντησε «δε γνωρίζω» στην ερώτηση αν « Η ΕΚΤ εξέδιδε χρήματα (base of currency) και πριν τη λεγόμενη «ποσοτική χαλάρωση;» (Ερώτηση 18).

Συσχετίζουν την εμφάνιση δανειακών κρίσεων με το γεγονός πως το χρήμα από την ημέρα έκδοσής του κυκλοφορεί στην κοινωνία αποκλειστικά μέσω δανεισμού (Ερώτηση 6, ποσοστό 47%) και πιστεύουν πως ο τραπεζικός κλάδος έχει μεγαλύτερη έμμεση εξουσία στην οικονομία και την κοινωνία από την άμεση εξουσία της πολιτικής (Ερώτηση 8, ποσοστό 59%). Ταυτόχρονα το 58% δηλώνει άγνοια για το γεγονός πως σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από τις Κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια των χωρών της ΕΕ, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέμβασης στις αποφάσεις της ΕΚΤ για την έκδοση του χρήματος, την προσφορά μέσω δανεισμού και τα επιτόκια (Ερώτηση 7).

Πιστεύουν πως ένα ελάχιστο εισόδημα επιβίωσης ως επίδομα είναι βασικό ανθρώπινο κοινωνικό δικαίωμα, όπως αυτό της υγείας, για όλους τους ανθρώπους, είτε εργάζονται είτε όχι (Ερώτηση 11, ποσοστό 60%).

Θεωρούν πως η Ελλάδα δεν πρέπει να πληρώσει τα χρέη της και πρέπει αυτά να διαγραφούν διότι εμπεριέχουν δόλο και δημιουργούν κοινωνική και οικονομική δουλεία (Ερώτηση 14, ποσοστό 52%), πως το πρόβλημα του χρέους στην Ευρώπη και την Αμερική (δυτικό κόσμο) δεν είναι πρόβλημα αποκλειστικά της Ελλάδας (Ερώτηση 15, ποσοστό 66%) , πως το πρόβλημα του χρέους έχει ταξική διάσταση (Ερώτηση 16, ποσοστό 45%) και πως οι υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να ζητήσουν διαγραφή των χρεών τους, όταν περάσουν ένα όριο π.χ. 90% του ΑΕΠ (Ερώτηση 17, ποσοστό 49%).

Υιοθετούν την άποψη πως, στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης και της έκδοσης εκ μέρους της ΕΚΤ 80 δισεκατομμυρίων τον μήνα, η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει δικαίωμα αυτοδίκαια σε τμήμα αυτών των χρημάτων (Ερώτηση 20, ποσοστό 57%)

Το 62% δε γνώριζε πως οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν το 97% του λογιστικού χρήματος (γνωστού επίσης ως M1, M2, M3) με λογιστικές εγγραφές, το οποίο μετριέται στο ΑΕΠ ως κυκλοφορούν χρήμα.

Το 46% θεωρεί πως αντιπροσωπευτικότερος ορισμός για το χρήμα είναι πως αποτελεί μέσο συναλλαγής (Ερώτηση 3), το 34% θεωρεί πως οι οικονομικές ανισότητες επιβραδύνουν την ταχύτητα εξέλιξης της κοινωνίας (Ερώτηση 9) ενώ το 39% απάντησε «δε γνωρίζω» στο αν πιστεύουν πως τα ηλεκτρονικά νομίσματα (τοπικά ή μη) μπορούν να αποβούν πιο ωφέλιμα κοινωνικά από την ωφελιμότητα του παρόντος νομισματικού τραπεζικού συστήματος (Ερώτηση 10) .

Το 41% πως η κοινωνία σε απώτερο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς τη χρήση του χρήματος αλλά μόνο με κατάλληλους κανόνες δικαιωμάτων ατομικής ιδιοκτησίας έναντι του 47% που θεωρεί πως δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτό (Ερώτηση 12) και το 50% δεν πιστεύει πως η κοινωνία σε απώτατο μέλλον θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς ατομική ιδιοκτησία αλλά με κανόνες πρόσβασης , χρήσης και συντήρησης των αγαθών έναντι του 36% που θεωρεί πως θα μπορούσε (Ερώτηση 13).

Τέλος στην τελευταία ερώτηση (Ερώτηση 21) για το πώς η οικονομική κρίση επηρέασε τα οικονομικά σας το 67% απάντησε πολύ.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι πως, στα ερωτήματα που σχετίζονται άμεσα με τον τίτλο της εργασίας «ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ», η πλειοψηφία των απαντήσεων συντάσσεται με τις απόψεις που εκφράζονται σε αυτήν ενώ υπάρχει σημαντική άγνοια σε ζητήματα όπως η παλαιότερη έκδοση χρήματος από την ΕΚΤ, η έννοια και η δημιουργία του λογιστικού χρήματος, η έννοια και η λειτουργία των ηλεκτρονικών νομισμάτων.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Το χρέος της Ελλάδας δεν μπορεί και δεν πρέπει να πληρωθεί. Δεν μπορεί να πληρωθεί γιατί το μέγεθός του είναι δυσθεώρητο και μόνιμα θα αυξάνει σε όσες θυσίες και αν υποβληθεί ο ελληνικός λαός. Είναι σαν να προσπαθείς να μαζεύεις κόκκους για να μπορέσεις να γεμίσεις ένα τσουβάλι. Κάθε φορά που θα νομίζεις πως έχεις γεμίσει ένα μικρό έστω τμήμα αυτού του τσουβαλιού αυτό αδειάζει και ξεκινάς από την αρχή για να γεμίσεις ένα μεγαλύτερων ακόμη διαστάσεων. Είναι πραγματικά αδύνατο να γίνει. Το περίφημο πρωτογενές πλεόνασμα που έχει

επιτευχθεί έχοντας ματώσει η κοινωνία δεν αποτελεί παρά ένα απειροελάχιστο τμήμα του χρέους και δεν μπορεί να καλύψει ούτε τους τόκους.

Όχι μόνο δεν μπορεί αλλά και δεν πρέπει να πληρωθεί. Δεν πρέπει να πληρωθεί ένα χρέος που δημιουργήθηκε από ένα οργανισμό, όπως η ΕΚΤ που προχωρά σε δανεισμό με κλεμμένα από τους λαούς χρήματα. Άλλωστε τα στοιχεία που παραθέσαμε στην εργασία αποδεικνύουν την τεράστια αύξηση του χρέους μετά την περίοδο ένταξης στο ευρώ. Δεν πρέπει επίσης να πληρωθεί ένα χρέος για χρήματα που πήραν οι τραπεζίτες επειδή ήταν ανίκανοι να διαχειριστούν ορθολογικά και αποτελεσματικά τα χρήματα των καταθετών, μια ανικανότητα σε εγκληματικό μάλιστα βαθμό.

Το ίδιο συμβαίνει και με τα χρέη των άλλων λαών της ευρωζώνης, τους οποίους έχει ληστέψει με παρόμοιους μηχανισμούς η ΕΚΤ εκτινάσσοντας το εξωτερικό τους χρέος ταυτόχρονα με την εκτίναξη του κόστους διαβίωσης. Το χρέος των ισχυρότερων οικονομιών της ευρωζώνης συμπεριλαμβανομένων της ίδιας της Γερμανίας και της Γαλλίας ξεπερνά τα δύο τρισεκατομμύρια και της Ισπανίας πρόσφατα άγγιξε το ένα τρισεκατομμύριο, ενώ στην επικαιρότητα το πρόβλημα χρέους της τρίτης οικονομίας της ευρωζώνης, της Ιταλίας. Αυτό αποδεικνύει την καθολικότητα του προβλήματος. Η ταξική διάσταση του ζητήματος βρίσκεται στο ότι τα χρέη αυτά μετακυλίσονται στους εργαζόμενους και χρησιμοποιούνται για την αλλαγή των εργασιακών σχέσεων, όπως αυτή που έχει ξεσηκώσει λαϊκή θύελλα στη Γαλλία.

Για όλους αυτούς τους λόγους επιβάλλεται να αναπτυχθεί ένα ισχυρό κίνημα με το αίτημα διαγραφής των χρεών στη χώρα μας. Το αίτημα αυτό θα πρέπει να συνδεθεί με αντίστοιχα αιτήματα στις άλλες χώρες της ΕΕ και να αποκτήσει γενικευμένο χαρακτήρα. Η ανάλυση που επιχειρήσαμε των πραγματικών γεγονότων μπορεί να βοηθήσει στη σφυρηλάτηση ενός τέτοιου ενωτικού μετώπου που σε εθνικό, πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο θα διατρανώσει και θα επιβάλει το αίτημα: "ΔΕ ΧΡΩΣΤΑΜΕ, ΔΕΝ ΠΟΥΛΑΜΕ, ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ"

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 2002-2017

Άρθρο «ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΑΘΡΕΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ». (Ποιοι έχουν περισσότερο δίκιο, οι δανειολήπτες και η κοινωνία ή οι τράπεζες?). Κωνσταντίνος Κυρίτσης (Αναπληρωτής καθηγητής ΤΕΙ Ηπείρου)

<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/production/html/index.el.html>

<http://www.cnn.gr/oikonomia/story/43166/sta-1-107-tris-eyro-pleon-to-isaniko-dimosio-xreos>

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ > Στατιστικά στοιχεία > Εξωτερικός Τομέας> Το Εξωτερικό Χρέος > Τριμηνιαία στοιχεία εξωτερικού χρέους

<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/debit.aspx>

http://www.mof.gov.cy/mof/pdmo/pdmo.nsf/faq_gr/faq_gr?OpenDocument

www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_statute_2.pdf

http://www.diske.gr/article_view.jsp;jsessionid=4F0A029CAE88E77ADAF6C54669F9793C?f=0&DS_CN T_Type=1&DS_CNT_Code=19JDU4MLP

olympia.gr/2012/12/08/πως-οι-τραπεζες-πηραν-238-δισ-απο-τα-μνημό/

http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2015_el.pdf

https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.el.html

<http://www.kathimerini.gr/807440/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/eynohmenes-oi-megales-oikonomies-ths-eyrwzwnhs-apo-to-qe>

https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.el.html

<http://www.cnn.gr/oikonomia/story/45110/monodromos-i-synexisi-tis-posotikis-xalarosis-gia-tin-ekt>

<http://www.kathimerini.gr/961183/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/ekt-mhnyma-ntragki-gia-synexish-toy-qe>

«Συνθήκη της Λισσαβώνας για την τροποποίηση της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) και της [Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας](#)»

<https://www.thepressproject.gr/article/127491/Psifistike-to-nomosxedio-polisis-lignitikon-monadontis-DEI>

<http://www.enikonomia.gr/economy/160875,sta-18-dis-evro-oi-dapanes-tis-elladas-gia-tokochreolysia-to-epom.html>

<http://www.naftemporiki.gr/finance/story/678240/allianz-kerdi-9-dis-euro-gia-tin-ekt-apo-ta-ellinika-omologa>

https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what_is_money.el.html

https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what_is_money.el.html

<http://www.enikonomia.gr/economy/160875,sta-18-dis-evro-oi-dapanes-tis-elladas-gia-tokochreolysia-to-epom.html>

www.naftemporiki.gr/finance/story/1346683/poious-plittei-i-nea-meiosi-stis-suntakseis-

<http://www.enikonomia.gr/my-money/174697,vomva-gia-syntaxi-sta-72-logo-epikourikon.html>

https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_statute_2.pdf

<http://www.athina984.gr/2017/09/28/ta-64-tris-dolaria-angixe-o-ploutos-ton-ekatommyriouchon>
<http://www.enikonomia.gr/economy/185926,dnt-anisychia-gia-to-pagkosmio-dimosio-chreos-sta-105-tou-aep-sti.html>